

3/12/15

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Vol. 12
సంపుటము ౧౨

చెన్న పట్టణము 1925 వ సం॥ నెవ్వంబరునెల 22-వ తేది మంగళవారము
శ్రీ క్రొధనామ సంవత్సరము, అశ్వజమాన శుద్ధ చవతి ర.

No. 145
సంచిక ౧౪౫

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారితే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. సంచభాష చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగు.

అమృతాంజనము సకలవిధ నొప్పులకు సంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
పార్శ్వపునొప్పులు బారదోలును, పొట్లబోగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
దగ్గును తగ్గించును దురదను తొలగించును.

ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తగ్గించును
విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు

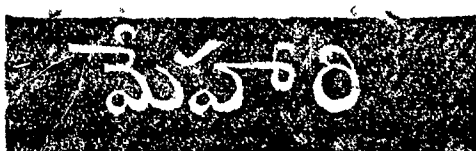
చక్కనిడబ్బితో సహా సీసా 1-కిర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కిర్పు 6-4-0. ప్రతియింట నుండవలెనది.

అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టివీధి, మద్రాసు లేక, 109 ప్రేరి రోడ్డు ఫోర్టు బొంబాయి.

ఆంధ్రపత్రికా సంవత్సరాది సంచిక

ఎప్పటి తీరున రాజోపు 'అక్షయ' సంవత్సరాది సంచికను ప్రకటింపజోపు చున్నాము. అందు సారస్వత, సాంఘిక, రాజకీయారికాది విషయములకు సంబంధించిన వ్యాసములు ప్రకటింపఁబడును. తాము పూర్వమువలెనే దయతో సమూల్యములగు తమ వ్యాసములతో సంచిక నలంకరించి మాయుద్యమమునకుఁ దోడ్పడఁ బ్రార్థితులు.

ఈ సంచికయందు విషయవిభాగమును గావించి యేవిభాగమునకు సంబంధించిన వ్యాసముల నావిభాగమునందే ముద్రించి ఉగాదినాటి కాంధ్రుల కర్పింపఁ దలచినాము. నియమితకాలమునకుఁ బూర్వమే వ్యాసము లన్నియు మాకుఁ జేరినఁగాని విషయవిభాగమును గావింప ననుకూలము గానేరదు. సంచికాముద్రణ మారంభించినపిదపఁ బంపు వ్యాసములను సంచికయందుఁ జేర్చుటకు వీలుండదు. కావున వ్యాసములు 1925 నవంబరునెల 15-వ తేది లోపల మా కందవలెను. ప్రతి వ్యాసమునను 'సంవత్సరాది సంచికకు' అని వ్రాసియుండవలెను. వ్యాసములును, వానికి సంబంధించిన చిత్రములును, ఇతర చిత్రములును సంపూర్ణ వివరణములతో నియమితకాలమునకుఁ బూర్వమే మాకుఁ బంపుదురుగాక యని ప్రార్థించుచున్నాము. కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు, ఆంధ్రపత్రికాధిపతి.

నవీనముగ వచ్చినటువంటి, చిరకాలముగ బాధించుచున్న టి ఎంటి సవా మేహవ్యాధులను నిర్మూలించుటలో ఆమోఘమైనది నెల 2.5 రూ 2-8-0

(3347)1 ఆయుర్వేదభూషణ నోరి రామశాస్త్రి, ఆయుర్వేదనిలయము, బెంబాడ.

వెల్లింగ్టన్ సినిమా 9

22-9-25 వంగళవారమునండి, 25-9-25 శుక్రవారము వా ప్రపంచమునందు జరిగిన కవయను లన్నిటికంటెను గొప్పది వరియు గొప్పయోధుడు. ఎన్నడు ఓడిపోనట్టి వీరుడు
జాక్ డేవ్ స్పీ 4 వ వారిము రెండుభాగములు
యాధమునందు యెప్పుడును సీతక, జయముపొందునట్టి వీరుడు
రి డి ల్ వై డ రు
ఈ డ చూడబడును విల్లియం డెన్యాండు, ఎలెన్ సెడ్జావిక్ సాహసకార్యములు చూడగలినవి.

కౌన్ థియేటరులో

19-9-25 శనివారం నుండి, 25-9-25 శుక్రవారము వాకు ప్రతిదినము 2 ప్రసక్తములు ౧౧-౦-15 ని, రాత్రి ౭ గంటల ని. శని, ఆదివారములందు ప్ర ప్రేక్షకులైన ౪ క. 15 ని. గలను.
మదన్ థియేటరు లిమిటెడ్
హిందూ కోమల అంబుల పుణ్యము గానంగొనట్టి కాలచి కి శాస్త్రిగారు గొంగు నర్తకి
"రా మా య ౧౩
ఇది ప్రపంచమున ప్రఖ్యాతమైన ౧1 భాగములు రూ 21,000 లో విక్రయము
తేదీదినము ముద్రాపకము 11 భాగములు

మద్రాసు పెన్సల్లు

ప్రతి రకము వ్రాయింపు పెన్ సెట్లయొక్క శ్రేష్ఠత్వమునకు, పోడిమికి పూచీ యివ్వబడును. మద్రాసు పెన్సల్ ఫ్యాక్టరీవారిచే మూత్రమే తయారు చేయబడుచున్నది. వీటిని ఉపయోగించి స్వదేశోద్యమమునకు ప్రోత్సాహ మొనగుడు. వివరములకు ఈ దిగువ విలాసముకు వ్రాయుడు:

వి పెరుమాళ్ శెట్టి అండ్ సన్సు, మద్రాసు

లాటిఫా ఖానంగారు

కమలుపాపాగారి భార్య

ఈమెరెడ్డి స్మిత్సలో కోటికొడుగు. ఈమె 1902లో జన్మించింది. ఈమె నవాబ్ ఖానంలో అతిగా బాగుగా పెరిగి చిన్నతనమునుండియు పాశ్చాత్య శిక్షణను ఈమెకు పుష్కలమైంది. ఆమె పాఠశాల లండనునగరములందే యాననదశ యందు విద్యాభ్యాస మొనరించెను ఆమె స్వదేశముకేటబ చాల ఆరు అరుదైన నామక విస్తారముగా పాశ్చాత్యుల ఆచారములే పట్టునడచు. యుద్ధమునందు విజయమును బడసి కేసులు సామగ్గా స్మిత్సలో ప్రవేశించినపు డతనికి స్వాగతమునందు గురుకు శరణ జననముదాయమునందు అత్యంతశోభిస్తోనతియగు లతీఫాఖానంగారిని చూడగానే కేసుపాపాగారి కామెపై నగ్గలమున ప్రేమ కలిగినది వివాహ మైనదియును కొంతకాలము వారు చాల సౌఖ్యముగ జీవించుచుండిరి గాని దానికి స్త్రీయుగా నే వి ఘాత ము కలిగినది. ల తీ ఫా గారు రాజకీయములందు చురుకుగా పనిచేయ నారంభించెను. రాజకీయ, నగరసంబంధము లగు విషయములలో ఆమె భర్తకు ప్రతికూలముగాగూడ పనిచేయనారంభించెను. అందువలనకేములు గారికి ఆమెపైని అయ్యముకలిగినది. రెండేండ్లపాటువారికిపురు ను కలసియున్నను అన్యోన్యముగ నుండనేలేదు. ఆమెకు సంతానము కలిగినచో వారికి గూడ తల్లిదండ్రులవలె పట్టుబడుదుగాన ఆమెకు సంతానమే కలుగగూడదని గూడ కేసులు గారు లేలందిరి. అందువలననే అతడు వివాహమును రద్దుపరచెను. అయినప్పటి ఆమె పరులకంటబడకుండ స్మిత్సలో తన తండ్రియింటికిపోయెను. ఆమె యిప్పుడు ఏకాంత వాసమున విచారసాగరమున మునిగియున్నది. తండ్రి యింటి యందొక యేకాంతగృహమునందు దామె నివసించుచున్నది. తిరుగుగా ఆమె అంతఃపురస్థాన వనమున చెల్లి నీడలలో దెంగ గొనిన దానివలె తల నంచుకొని కూర్చుండి యుండును. ఆమె ముష్టిగూడ కఠోరమైనది. అప్పుడప్పుడు ఆర్తనాదము గూడ వినుబడుచుండును. వెనుక నెపోలియను చక్రవర్తి తనభార్య జనాభిమును వదలివేసి నటులే యిప్పుడు నన్ను గూడ నా భర్త వదలివేసెను. తన అభివృద్ధికిని దేశాభివృద్ధికిని నావలన అభ్యంతరము కలుగుచున్నదని తలచి నా భర్త నన్ను వదలివేసెను. అతని కాలిన్యమువలననే నేను నా సర్వ సౌఖ్యములను త్యజించితిని. అని ఆమె తెలిపెను అని పరామ పత్రములు వ్రాసెనని 'ఆబుబల' ఆను పత్రములో ప్రకటించబడెను. (ప్రత్యేక విలేఖరి)

మోసమునకు నిక్ష

కలకత్తా, నెప్టెంబరు 19:—2500 చూరూ జ్యూటు వాలూరుమయమున రెండు కంపెనీలను మోసము చేసినందులకై ఇండియన్ పీనలకోడు 420 సెక్సుక్రింద హోల్డు హీరాలాలు మిత్తరులపై లేబుడిన కేసు నేడు ప్రధాన రాజధాని మేజిస్ట్రేటు యెగురు పరిష్కారమయ్యెను. హోల్డు ఇంగ్లాండుకు వెళ్ళుచుండగా ఏడెను నుండి పట్టుకొనినవచ్చిరి. హోల్డుకు ఒక్కొక్కసేర ముక్రింద రెండేసి సంవత్సరములు కఠినశిక్ష విధించిరి. మరియు వేయిరూపాయలు జరిమానాయును జరిమానా నీయమన్నమరి యారునెలలు ఖైదును విధించిరి. శిక్షలు ఒకే పర్యాయము జరుగును. జరిమానా నిచ్చినట్లయిన ఫిర్యాదీధరముకు ముజరా గా నీయబడును. హీరాలాత్ మిత్తరును విడుదలచేసిరి.

(ఆ. ప్రె.)

రైలులో గార్డు కనబడకుండుట

కలకత్తా, నెప్టెం 19:—దిగువదార్జిలింగు మెయిలు నేడు సియాల్ ఛాన్సెలరుకు వచ్చునపుటికి గార్డు కనబడకుండెను. అన్నివేషములను తెలిస్తేనువారలను పంపగా అతని శవము బెల్గారిగా డండంపైవనుల మధ్య దొరికెను. రైలు బంతి పోవుచుండనే గార్డు క్రింద పడిపోయి చనిపోయియుండవలెనని కలంబిరి. (ఆ. ప్రె.)

ఆంధ్ర దిన పత్రిక

Table with 3 columns: Subscription type, Price, and Duration. Rows include Annual, Half-yearly, and Quarterly rates for different locations.

వార పత్రిక

వారపత్రిక సంస్కరణకు అక్కరచందాకు పంగబడు "ఆంధ్రపత్రిక" పోస్టుబాక్సు 212, మదరాసు.

ఆంధ్రరాష్ట్ర కార్యనిర్వాహక సంఘ సభ

బరంపురమునందు గూడుట

ది 18-9-25 నేడు కుక్రవారము ఉదయము 8 గంటలకు బరంపురములో సమావేశ మయిన రాష్ట్ర కార్యనిర్వాహకసభ: హాజరయిన సభ్యులు:—1. బులుసు సాంబమూర్తి గారు, 2. మండపాక రంగయ్యనాయుడుగారు, 3. దేశబాంధవి దువ్వూరి సుబ్బమ్మగారు, 4. మనుమ ధర్మన్నగారు, 5. తల్లాప్రగడ నరసింహేశ్వర శర్మగారు, 6. ఉన్నవ రామలింగంపంతులుగారు.

తీర్మానములు

- 1 (క) శ్రీయుత క్ల రాజగోపాలాచారిగారు కార్య నిర్వాహక నర్త సభ్యత్వమునకు యిచ్చిన రాజీనామా అంగీకరించబడినది. (ఖ) గంజాం, కడప, కర్నూలు, జిల్లా కాలెగ్రసు సంఘములు రాష్ట్ర కాలెగ్రసు సంఘసభ్యులను ఇంతవరకు ఎన్నుకొని యుండనందున ఆజిల్లాలనుండి కార్య నిర్వాహక వర్గములోని ఖాళీస్థానమునకు సభ్యులను ఎన్నుకొనుటకు పిలువెడు. చిత్తూరు జిల్లానుండి యంతవరకు సభ్యత్వపు నూలు చందాను యిచ్చిన రాష్ట్రసభ్యులు జాబితా వచ్చియుండక పోవుటచేత క్ల రాజగోపాలాచారిగారి రాజీనామాపల్ల వచ్చిన ఖాళీస్థానము భర్తీచేయుటకు పిలువెడు. వరుసగా మూడు కార్యనిర్వాహక సభలకు హాజరకాని సభ్యులు తమ కార్య నిర్వాహక నర్త సభ్యత్వము వదులుకొనినట్లు యెంచబడుదురు అను నిబంధనను రాజీవు సమావేశమునందే అమలులో పెట్టి ఖాళీస్థానములను భర్తీచేయుటకు తీర్మానించడమైనది. (గ) కర్నూలుజిల్లా వాస్తవ్యులను సయ్యదు మొహియుద్దీను ఖదీసాహెబుగారు కాలెగ్రసు సభ్యత్వము నూలుచందాను ఇచ్చియుండ నందున వారియొక్క అఖిలభారత కాంగ్రెసు సభ్యత్వపు స్థానము ఖాళీఅయినట్లు యెంచబడినది. శ్రీ గాది బలరామదాసుగారియొక్కయు, కుసుమ ధర్మన్నగారియొక్కయు అఖిలభారత కాంగ్రెసు సంఘసభ్యత్వమునకు యిచ్చిన రాజీనామాలను అంగీకరించడ మైనది. ఈ స్థానములకు 1. టంగుటూరి ప్రకాశంపంతులుగారు 2. ఆత్మకూరి గోవిందాచార్యులుగారు 3. జయంతి వెంకటనారాయణగారు వీరలను అఖిలభారత సంఘసభ్యులుగా ఎన్నుకొనడమైనది. 2. గుడివాడ సేవాశ్రమమును గురించిన విచారణ సంఘమువారి రిపోర్టు యింకను చేరియుండలేదు. అక్టోబరు 15 వ తేదీవరకు వాయిదా యివ్వడమయినది. 3. పల్లెపాడు సత్యగ్రహశ్రమముయొక్క ఉపసంఘము వారిరిపోర్టు చేరియుండలేదు. అక్టోబరు 15 వ తేదీవరకు వాయిదా యివ్వడమైనది. 4. తూర్పుకృష్ణాజిల్లా కాలెగ్రసు సంఘము ఖాళీబోర్డుల మధ్య నున్న తగాదా పరిష్కారముగరించిన ఉపసంఘము వారి తీర్పుననుసరించి ఖద్దరబోర్డువారు తీసుకొనుచర్యలను చూచించువారి అభిప్రాయములకొరకు యావిషయము ఆపుదల చేయడమయినది. 5. అంగలూరు నేతపర్తిశ్రమాలయమును గురించిన విచారణసంఘమునకు అయ్యంగి వెంకటరమణయ్యగారు యిచ్చిన రాజీనామాను అంగీకరించబడియినది. వారి స్థానమును భర్తీ చేయుటకు రాష్ట్రసంఘ అధ్యక్షునికి అధికార మివ్వడమయినది. 6. రాష్ట్రసంఘమువారు నియమించిన ఉపసంఘములలోవచ్చు ఖాళీలను భర్తీ చేయుటకు రాష్ట్రసంఘాధ్యక్షునికిధికారమివ్వడమయినది. తిరిగి సభ 8 గంటలకు సమావేశమయినది. హాజర సభ్యులు:—1. శ్రీ బులుసు సాంబమూర్తిగారు 2. మండపాక రంగయ్యనాయుడుగారు, 3. తల్లాప్రగడ నరసింహేశ్వర శర్మగారు, 4. ఉన్నవ రామలింగం పంతులుగారు, 5. మనుమ ధర్మన్నగారు, 6. దేశబాంధవి దువ్వూరి సుబ్బమ్మగారు. 7. మదరాసు రాష్ట్రసంఘమునుండి ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసుసంఘమువారికి రావలసిన సామ్యువిషయములో తమిళనాడు కాలెగ్రసు సంఘాధ్యక్షులయొక్క జాబులున్న; తమిళనాడు కాలెగ్రసు సంఘమువారియొక్క తీర్మానమున్నా చదువడమయినది ఈవిషయమున తమిళకాలెగ్రసు సంఘమువారు చేసిన తీర్మానము చ్చాయముగా లేదని అభిప్రాయపడుచు భద్రుల హక్కునుగూర్చి అఖిలభారత కాంగ్రెసుసంఘమువారికి అప్పీలు

చేయుటకున్న ఇతరచర్యలను తీసుకొనుటకున్న శ్రీ బులుసు సాంబమూర్తిగారికి అధికారమివ్వడమైనది.

8. బాబు అరవిందఘోషగారు కాన్పూరు అధ్యక్షత పదవిని అంగీకరింపజాలవనియు, రాష్ట్రకాలెగ్రసు సంఘములు తనను ఎన్నుకొనవలసినయు. నూచించిన సంగతిని తెలియజేయుచు కాన్పూరు కాలెగ్రసు సన్మానసంఘమువారు వ్రాసిన యుత్తరమును చదువడమయినది. గుంటూరులో రాష్ట్రకాలెగ్రసు సంఘము సమావేశమయి అరవిందఘోషగారికి 23 వోట్లూ శ్రీమతి సరోజిని నాయుడుగారికి 22 వోట్లు యిచ్చుచు శ్రీ రాష్ట్రసంఘము చదువడమయినది. శ్రీమతి సరోజిని నాయుడుగారికి కాన్పూరులో జరుగనున్న 40 వ దేశీయ మహాజనసభకు అధ్యక్షురాలుగా ఎన్నుకొనడమయినది.

9. 40 వ దేశీయమహాజనసభకు ప్రతినిధులుగా తమ్మన ఆంధ్రరాష్ట్రమునుండి అనకాకమున్నయడల యెన్నుకొనవలసినదని కోరుచు శివనారాయణ టాండనుగారు కాన్పూరునుండి వ్రాసిన యుత్తరమును చదువడమయినది. ఈ విషయము రాజీవు రాష్ట్రకాలెగ్రసు సంఘమునందు తీర్మానించబడును.

10. ఏలూరు కాపురములును, ఆదిమాలగ్రులు నగు కలపర్తి ఆదెయ్యగారిని అప్పయ్యతా నివారణ ప్రచారకులుగా నెల 1 కి రు 30 లు వేతనము పయిన నియమించడ మయినది. వారు ఉద్యోగములో ప్రవేశించినది మొదలు వారికి జీతము ప్రయాణపు ఖర్చులు వగైరా యిచ్చుటకు అంగీకరించడ మయినది.

11. సి. ఎస్. ఆంధ్రాసుగారు నల్లమందు విచారణను గూర్చి రాష్ట్రకాలెగ్రసు సంఘమువారు ఒక ఉపసంఘమును నియమించ వలసినదని కోరుచు వ్రాసిన ఉత్తరమున్నా యితర సంజాయిషీనిస్తే చదువడ మయినది. శ్రీ బులుసు సాంబమూర్తిగారిని, దుర్గిరాల నూర్యప్రకాశరావుగారిని, పుసులూరి కోడండరామయ్యగారిని ఉపసంఘముగా నియమించడమైనది. ఈ ఉపసంఘమునకు శ్రీ బులుసు సాంబమూర్తిగారిని వ్యవహారగా నియమించడ మయినది.

Table with 2 columns: Item description and Amount. Rows include salaries for various officers and amounts for specific tasks.

Table with 2 columns: Item description and Amount. Rows include salaries for various officers and amounts for specific tasks.

Table with 2 columns: Item description and Amount. Rows include salaries for various officers and amounts for specific tasks.

Table with 2 columns: Item description and Amount. Rows include salaries for various officers and amounts for specific tasks.

13. రాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘముయొక్క కార్యమును నిర్వహించునపుడు ప్రచారములు, ఆశీర్వాద, ఇతరులు ఆఖరు క్లాసు రైలుధార్తీయులను సరిగా అయినట్లుచంటి బండిగార్ల భర్తీ ఖర్చులన్నా బిల్లులు చేయుటకు ఆమోదించడ మయినది

14. జనవరి లగాయకు ఆగష్టు నెలాఖరు వరకు కార్య నిర్వహియొక్క కార్యస్థానపు జనా ఖర్చు పట్టి ఆమోదించడ మయినది.

15. మొదట ఖర్చులకు అప్పుగా పంచునది నుండి రు 500 లు తీసుకొని కార్యస్థానము వగైరా ఖర్చులకు వ్యయ పరుచుటకు కార్యదర్శికి అధికార మివ్వడమయినది

బరంపురం) బులుసు సాంబమూర్తి, 18-9-25 అధ్యక్షులు (నర్వకీయవిలేఖరి)

ఆనంద నికేతనము (ఆశ్రమము)

ఈనికేతనమును స్థాపించుటలో ప్రధానులు శ్రీయుతులు శ్రీ పుంగవ నరసింహశర్మగారును వారి ధర్మపత్నియగు శ్రీ మత్ విశ్వసుందరమ్మగారును అయియుండిరి. వీరు చాలకాలము నుండి సంఘసంస్కరణముకొరకు అనేక విధములగు కష్టములకు నోర్చి పాటుబడుచుండిరి. వీరికి బాలరసిన ఎంత ప్రేమయో తెలుపుటకుగాను వీరియభయల పూర్వపుచరిత్ర కొంచెము వివరించవలయున్నది. వీరుభయలు కాకినాడయందు శ్రీపితా పురం మహారాజావారిచే నెలకొల్పబడిన అనాధ శరణాలయము నందు పనిచేయుచు వివిధగుణములు గలిగిన బాలికా బాలరను అందరిని ప్రేమించుచు వారిని పెంచుటలోను పోషించుటలోను విద్యాపద్ధతుల నొసంగుటలోను శ్రీశర్మగారు విశేషమైన శ్రమ సలిపి అనేకమందియొక్క ప్రేమకు పాత్రులు కాగలిగిరి. మొదటినుండియు అనాధ బాలబాలికలనుగాని అనాధ స్త్రీలనుగాని చూచుటతోడనే జాలినొంది యింట నుండుకొని వారిని పుద్ధి లోనికి తెచ్చుచుండుట కలదు.

గాంధీ మహాత్ముడు అసహాయోద్యమమున శంఖముతో భారతమాత బంధము క్రికొరకై భారతీయులను పిలువ నట్టి పిలుపునకు వారుభయలు మారు పలుకక మహాత్ముని ఉద్యమము ననుసరించి పనిచేయుచుండిరి.

సర్వసాధారణముగా స్త్రీలు యీ అసహాయోద్యమ ప్రచారమునందేమి సంఘ సంస్కరణోద్యమమునందేమి మగవారి తో సహచారియై పనిచేయుటలో వెనుదిరుగుటయేగాక భర్తలకు అడ్డంకులు అనేక విధముల కలిగించుచున్నారనియే చెప్పవచ్చును. శ్రీమతి విశ్వసుందరమ్మగారు పతిభక్తినిగూర్చి పుస్తకములలో వ్రాసియుంచిన మాటలను పుస్తకములలోనే దాచియుంచక ఆచరణలోనికి యామె తీసుకువచ్చి స్త్రీల కాదర్శ ప్రాయురాలయ్యె. 1921 వ సం॥ రంలో గోదావరి జిల్లా మహాజనసభ శ్రీయుత టం. ప్రకాశంపంతులుగారి యధ్యక్షత క్రింద కాకినాడలో జరిగిన సందర్భమున ప్రభుత్వమువారు ఖద్దరు మద్యపాన నిషేధములనుగూర్చి ప్రచారము చేయుటలో నిర్బంధములను కల్పించినచో తాను కారాగారమున కేగదని ప్రతిజ్ఞచేసి డిప్యూటీమేజు ముందు తానే సంతకముజేసి యనేక మంది పురుషులకు గూడ ప్రోత్సాహము కలిగించిరి. యందును బట్టియే ఆమె ధైర్యమును తెలిసికొనవచ్చును. ఈమె కాంగ్రెసు సంఘమునందు సభ్యురాలగు నుండుటయేగాక ఆమెను ప్రతినిధి గ ఎన్నుకొనిన సంఘసభలకు తప్పక నెట్లుబయ్యె గలదు. ఈమె విద్యార్థులకు పాఠములు చెప్పటయు చక్కని కవిత్వముతో నూతనతైలినీ పద్యములు పాటలు మన్ననగవి వ్రాయుటయు జూడగలదు.

వీరుభయలు రాజమహేంద్రవరమున నుంటూ కొంత మంది బాలురను చేర్చి వారి అభివృద్ధికి పాటుబడవలెననే కోరికను గలిగియుండిరి. వారి కోరిక ననుసరించియే శ్రీశర్మగారి అన్నగారు వారిపిల్లలను పంపిరి. వారికితోడు కొంతమంది పంచమ బాలురను తదితరకులములవారును క్రమేణ చేరిరి. సాధారణముగా అస్పృశ్యతా విషయమైన నేమి మరేవిషయమైన నేమి పాటుబడుటలో వారి కటుంబులులోని వారు తోడ్పడుట అను అనుభవంలో లేదన్న సంగతి ఎల్లప్పు అనుభవమేగదా!

వీరుభయలు పనిచేయుచుండ వీరికితోడు శర్మగారి కుటుంబములో చేరిన శ్రీయుత తల్లాప్రగడ ప్రకాశరాయుడు గారు శర్మగారికి చేతోడైరి. శ్రీప్రకాశరాయుడుగారు ఎం.ఎ. పరీక్షను దుత్తీర్ణులై కొంతకాలము ప్రభుత్వ విద్యాపద్ధతుల పాఠశాలలో ఉపాధ్యాయుపదవిని చేసిరి. వీరుకూడ శర్మగారి వలెనే మహాత్ముని పిలుపునకు ఆజ్ఞాబద్ధులైరి. రాజమహేంద్రవరమున నెలకొల్పిన జాతీయవిద్యాలయమునకు వీరు ప్రధానోపాధ్యాయుగ నుండిరి. కాని ఆ విద్యాలయములో వారు బోధించే తులలో విద్యార్థులు అంతగ లేనందున వారందు పాఠశాల యొక్క నిబంధనల ననుసరించి అందు విరమించుకొనవలసి జచ్చినది. వీరుకూడ బాలురకు విద్యగరసి వృద్ధిలోనికి లేవలెనని యేగాని మామూలు రాజకీయ రంగమునందుండే ఎత్తుపై ఎత్తుల పాల్గొనవలెననే కోరిక లేనివారై యుండిరి. అంటే వారికి రాజకీయరంగమునందుండే కష్టనిష్ఠురములకు వెనుదిరుగువారిని చెప్పటకాదు. నిర్వాణ కార్మకములలో అంటిపెట్టుకొని పని చేయువారిని తెలుపుటకే యీసంబంధమున వ్రాసితిని.

శర్మగారిని ఎవరే సహాయము చేయవలెనని కోరితే నట్టి సహాయము చేయుటలో వెనుదిరుగువారు కారనికూడ చెప్పగలను. పశ్చిమ గోదావరిజిల్లాలో "పల్లెటూరు" అను వారపత్రికను నడపు శ్రీయుత శనివారపు సుబ్బారావుగారికి శర్మగారు రాజమహేంద్రవరము నుంచి నిడదవోలునకు తరుచు

ఖద్దరు వర్కరుల జనాభా

మ రి కొన్ని వివరములు						
రాష్ట్రము లేక కేంద్రస్థానము	వర్కరుల సంఖ్య	జీత గాండు	గౌరవోద్యోగులు	గ్రామ్య పట్టు	మొత్తము జీతము	దామాషా ఒక్కొక్కనికిజీతము
సింధు	6 గురు పూర్తి నేవములు	-5	1	"	రూ॥ 230	38
పంజాబు	8 మంది స్వల్ప కాలనేవములు	-2	-1	-1	115	38
భాదీబోర్డు ఢిల్లీ	7 గురు పూర్తి నేవములు	-6	-1	"	165	23-8-0
	9 మంది స్వల్ప కాలనేవములు		-9	"	"	"

(మో. క. గాంధీ- ఎంసయిండియా 17-9-25.)

వెళ్లుచు వారి కన్నివిధముల సహాయపడుచు వచ్చిరి. ఆపత్రికా స్థానమందుండి శ్రీ సుబ్బారావు గారితో కష్టనిష్ఠురముల కోర్చి పనిచేసిన శ్రీయుత ముదుగంటి జగ్గన్న శాస్త్రి గారుకూడ ఆపత్రికను సత్వగ్రహప్రతికతో కలిపి విరమించినందున మరికొంత కాలముకను శర్మగారికి శ్రీ శాస్త్రిగారు తోడరుటకు నచ్చిరి. శ్రీ శాస్త్రిగారు బి. ఏ. యం దుత్తీర్ణులైరి. వీరు పశ్చిమగోదావరి జిల్లాలో అసహాయోద్యమ ప్రారంభమునందుండియు ప్రచారమును గావించినవారు. వీరికి యోగాభ్యాసమనన ఎక్కువప్రేమ గలదు. పత్రికకు వ్యాసములు వ్రాయుటలోను పుస్తకములను వ్రాయుటలోను వీరి కలవడిన తైల బహుచక్రనిదనియే చెప్పవలయును.

పైన వివరించినవారందరు భగవంతుడు వారి కెంతోఆదాయ మిచ్చిన ఆ ఆదాయముతో సంఘస్థి చెంది ఆ ఆదాయము తోడనే వారి కుటుంబసహజులను గావించుకొనుచు సాధ్యమైనంతవరకు నితరులకు తోడ్పడుచు ఈ నికేతనాభివృద్ధికై వారి సర్వస్వమును నర్పించు చుండిరి. శ్రీ శాస్త్రిగారు ప్రకాశరాయుడు గారు బాలుర విద్యాభివృద్ధినిగూర్చిన పూర్వ శ్రద్ధను తీసికొనుచున్నారు. శర్మగారు వారి ధర్మపత్ని విద్యాధులయొక్క భోజన సమపా యముల నే గాక ఆ రోగ్యము మన్నన సౌకర్యము లొసంగుటకు ఎక్కువశ్రద్ధను తీసికొనుచుండిరి.

ఈ నికేతనాభివృద్ధికై సహాయపడు తదితరులలో శ్రీయుత శనివారపు సుబ్బారావుగారుండిరి. వీరు పశ్చిమగోదావరి జిల్లాలో జిల్లాకాంగ్రెసు సంఘమునకును జిల్లాఖద్దరుబోర్డు నకును కార్యదర్శిగ పనిచేసిరి. ఖద్దరు అభివృద్ధికై రాజకీయ రంగమునందు పాటుబడువారిలో నొకరుగ జిల్లాలో నుండిరి. శ్రీ సుబ్బారావుగారినిగూర్చి కొంచె మిచ్చట వ్రాసెదను. అది ప్రజలకు తెలుపుటకేగాని మరొకండులకు గావని చదువరులకు మనవిచేయుచున్నాడ. శ్రీ సుబ్బారావుగారు "నేవమితి అను పేరుపెట్టుకొని అందు ముఖ్యముగ (1) వాత సాంఘిక రాజకీయములందు సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యము కలుగుటకు ఆవశ్యకములైన దేశసేవచేయుట (2) అందుముఖ్యముగ గ్రామపునర్నిర్మాణమున కగత్యమైనసేవజేయుట (3) దేశాభివృద్ధికి ఆవశ్యకములైన స్వతంత్ర్యములై నటువంటిన్ని యితర భావలయందున్న గ్రంథములను భాషాంతరీకరణము చేసిన్ని ప్రచురించి భాషాభివృద్ధిచేయుటకు పాటుపడుట (4) కరపత్రములను ప్రచురించుట (5) పశ్చిమగోదావరిజిల్లాలో కాంగ్రెసుపని నొనరించుట (6) ఆనందనికేతనాభివృద్ధికి పాటుపడుట" అను నియమములను పెట్టుకొనినవారు. వీరికిన్నే హితులను ప్రీతికంసాని గంగరాజుగారు అనువారు చాగల్లు రైల్వేస్టేషనువద్ద ఉన్నమల్ల వరం గ్రామము ననుండిరి. వారి కీదేశోపయోగకరమును విద్యాదానము చేసినవారికి ధనసహాయము చేయవలెననే ఆశ కలుగ వారిచే రమారమి వెయ్యి రూపాయలు విలువగలిగిన భూమిని ఈనికేతనమునకు దానము చేయవలసినదిగ శ్రీ సుబ్బారావుగారు చెప్ప వారందుల కంగీకరించి భూమి నొసంగిరి. శ్రీ శర్మగారు నడపు ఆ నందనికేతనపు పనియొక్క అభివృద్ధిని చూచియు ఆభూమిని చూచియు శ్రీ దేశోధారక కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు ఆభూమియందు రెండువేలతో నొకధనమును కట్టించుటకు వారంతటికి వారేబూనికొని కట్టించిరి. శ్రీ సుబ్బారావుగారు ఇదివరలో పత్రికా సందర్భమున నడపిన ముద్రాక్షరశాలను యానికేతనమునకు కొంతతక్కువ వెలతో నొసంగుటయేగాక ఆముద్రాశాలయంత్రమునకు ధనసహాయముచేయుటలో శ్రీదేశోధారక నాగేశ్వరరావుపంతులుగారితో మాట్లాడి, శ్రీ

పంతులుగారు రూ 400 ల వరకు ధనము నొసంగిరి. వెన్నెటి సత్యనారాయణగారు కూడ శ్రీ సుబ్బారావుగారి వలెనే ఆశ్రమమునం దెంతయు ఆభిమానము గలిగి ఆశ్రమవాసులకు విశేష సహాయమును ప్రోత్సాహమును గలిగించుచున్నారు. శ్రీసత్యనారాయణగారిని గూర్చి వేరే ఆంధ్రులకు తెలుపనక్కరలేదనియే నా అభిప్రాయము. కాని జ్ఞాపకార్థము వ్రాయుచుంటిని. శ్రీ సత్యనారాయణగారు అసహాయోద్యమము నందు వారు చేయుచున్న వ్యాయవాదవృత్తిని విసర్జించి ఆంధ్రరాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘము నకు కార్యదర్శిగ పనిచేసినవారుగనుండిరి. వీరు ప్రస్తుతము దేశ బంధునికేరిబ నొక ముద్రాశాలను కొనుటయు అందునంచి పత్రికగాని కరపత్రములనుగాని గ్రంథములనుగాని వెలువడించవలెననే కోరికయును గలిగియుండిరి. ఇంతేగాక శేతఖద్దరు పరిశ్రమాలయములుగూడ స్థాపించిరి. వీరికుండు ముద్రాశాలకు తోడు యానికేతనమునకున్న ముద్రాశాలను తీసికొని కెంటిని కలిపి రాజమహేంద్రవరమున నుంచి వర్కపురీతిని జరిపి అందుండి వచ్చులాభమును నికేతనమునకు నీయవలెనని నిశ్చయించుకొనిరి. ఈ నిశ్చితాభిప్రాయమునకు నికేతనాభివృద్ధిని గోరుచున్న ఆ దేశోధారక నాగేశ్వరరావు పంతులుగారుకూడ ఆసర్వించిరి. ఆంధ్రదేశనాయకులలో శ్రీయుత దేశభక్త కొంప నొకటప్పయ్యపంతులు, దావ్దగు భోగరాజు పట్టాభిసేతారామయ్య పంతులు, గొల్లపూడి శీతారామశాస్త్రి, న్యాపతి సుబ్బారావు పంతులుగార్లు మున్నగువారు ఆశ్రమమును నర్పించి ఆశ్రమవాసులకు ప్రోత్సాహమును కలిగించిరి.

శ్రీ శర్మగారి ద్వారాను యితరుల ద్వారాను ఆశ్రమమునుగూర్చి మహాత్మాగాంధీగారు విని చాల ఆనందించి తమకు చేతనైన రీతిని సహాయపడుటకు ప్రేమపూర్వకముగ నంగీకరించిరి.

ఈ నికేతనమును స్థాపించి రమారమి రెండు వత్సరములైనవి. ఆశ్రమముని పేరెట్టుటకు అర్హతగలదాయని శకించియే నికేతనమునకు పేరు పెట్టుకొనిరి. బాగా వెల్లడి కాకుండగనే వీరు పనిచేసినందుండిరి. కాని కార్యభారము ఎక్కువ అగుచున్నందున దేశీయులకు వెల్లడి ఆరుటయే మంచిదనినేను అభిప్రాయపడినాని ఆమోదమునుబడసి ఆంధ్రోద్యమమునకు మూలాధారమైన యీ ఆంధ్ర దైనిక పత్రికద్వారా నేను పాఠకులకు తెలియుటకై వ్రాసితిని. ఆంధ్రు లెల్లరు సంతసించి హృదయ పూర్వకము ప్రేమయు సంపూర్ణసహాయమును చేయుదురు గాక యని మనవి చేయుచున్నాడను. ఈ ఆశ్రమము ప్రస్తుతము రాజమహేంద్రవరముననే యున్నది. పట్టామనుటచే విశాలమైన స్థలము కొరత అయినందుననే యీ పట్టామునకు 0-2-3 టెక్కిట్టులోనన్న చాగల్లు రైల్వే స్టేషనువద్దకు అవటి వారు చేసిన సహాయ సంపదల ననుసరించి వెళ్లవలసివచ్చినది. శ్రీ సుబ్బారావుగారు ఆశ్రమ పోషణకు ప్రజోపయోగమునకు భాషాభివృద్ధిగాను గ్రంథ ప్రచురణకాఖను ఆశ్రమముననే స్థాపించి పాటుపడవలెనని అందులకు తనవిచ్ఛములు గావించుచున్నారు. శ్రీయుత వారిణాశీ రామ శేషయ్యగారు హిందీ భాషను ఈనికేతనమున బాలురకు నేర్పుచు తోడ్పడుచుండిరి. 14 గురు విద్యాధులు ప్రస్తుతమున గలరు. గురుకులపద్ధతులతోను గురుశిష్య సాంప్రదాయముల ననుసరించియు యానికేతనము నడపబడుచున్నది. కావున ఆంధ్రు లెల్లరును తప్పక సహాయపడవలెనని సూచించుచున్నాడను.

(ఒక విలేఖరి)

త మా పా లు

(ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రత్యేకం)

పండు

ఒకడు—నీకు ఎన్ని పండు?

బాలుడు—ఇంటిలో, పవనాడు. బళ్ళో పవనాడు. బైలులో పది.

* * *

కారణం

స్నేహితుడు—ఎందుకు నవ్వుతున్నావు?

ఎల్లయ్య—పండ్లవైద్యుడి పుత్రుడని వస్తువున్నాను.

స్నేహితుడు—అక్కడ నోప్పి పుడుతుందిగా, నవ్వు దానికి కారణం మేమి?

ఎల్లయ్య—చైద్యుడు సాఫులో లేడు. ఊరికి పోయా నాడు.

* * *

మాటాడటం

ఉపన్యాసకుడు—నేను ఉపన్యాసం ఇస్తున్నంత సేపూ నీవు మాట్లాడుతున్నావు. ఇది నీకు మర్యాదేనా?

ఒకడు—క్షమించండి. మాట్లాడిన సంగతి నాకు జ్ఞాపకం లేదు. ఒక శేఖ నిద్రలో కలనరించానేమో!

* * *

బడి

అన్న చదువుకుంటుంటే, తమ్ముడు చూస్తుండెను.

అన్న—నిన్ను బళ్ళోకి పంపిస్తారు లే. ఎందుకు చూస్తావు.

తమ్ముడు—నన్ను పంపిస్తే ఏమీ లాభం లేదు.

అన్న—ఎందుచేత?

తమ్ముడు—నాకు చవనడం వ్రాయడం రాదు. నేను బళ్ళోకి వెళ్లి ఏం చెయ్యను?

* * *

వింత

ఒకడు—మీయింటి పొరుగున వింత జరిగింది. నీవు వినలేదా?

మరియొకడు—లేదే.

ఒకడు—ఉరంతా తెలిసిందే.

మరియొకడు—నా భార్య, ఈమధ్య ఊళ్ళో లేదులే.

* * *

ఆనందం

రామయ్య—నేను ఈమధ్య ఒక కథ చదువుతున్నాను. పొట్ట ఉబ్బి నవ్వుచున్నది. అందులో ఒక డికి ఏడుసార్లు పేండ్లి అయిందట.

భీమయ్య—నేనూ చదివాను. అందులో నవ్వు వచ్చే సంగతి ఏమీ లేదే?

రామయ్య—ఉన్నది. ఆమెనిషి పేరు ఆనందం.

* * *

నవ్వు

చిన్నపిల్ల ఊరగాయకుండ కిందపడవే నవ్వుతూ నిలుచుండెను.

తల్లి—కుండ పగలవేసి ఇంకా నవ్వుతావేమి?

పిల్ల—అదృష్టం కొద్దీ కుండ బద్దలయింది. అందులో ఊరగాయ నాకు సయించదు.

* * *

ప్రశ్నలు

స్నేహితుడు—ఎందుకయ్యా, నీవు సిగరెట్లు, బ్రాండ్ బుడ్లు మొదలయిన వాటినిగూర్చి రోగులను చాలా చాలా ప్రశ్నలు వేస్తావు?

డాక్టరు—నాండ్లు ఏమాత్రము ఖర్చుపెట్టుతాలో కనుకొని అందుకు తగినట్లుగా నాణ్యును పంపుతుంటా.

మార్గం

ప్రశ్న—ఆనలుడు ఉండేది ఎక్కడ?

జవాబు—నాటకశాలకు పో. ఎవరూ, లోనికి రాగూ డవు అని వ్రాసివుంటుంది. అందాకా పోతే, మెట్లు కనుపడు తవి. మెట్లు ఎక్కిపోతుంటే, ప్రవేశం లేదు అని వ్రాసివుంటుంది. అగడిలోకి పోతే, లోపల "మాట్లాడకూడదు" అని తలుపు మీద వ్రాసివుంటుంది. అక్కడ బిగిరిగా అరుస్తే, పిలుచు బయటికి వస్తాడు.

* * *

నాకరు

ఉపాధ్యాయుడు పిల్లని గురించి పాఠం చెప్పుతుండెను.

ఉపాధ్యాయుడు—పిల్ల చీట్లలో చూడగలడు. మనము చూడలేము. నాకు పిల్లకి, భేద మేమిటో మళ్ళీచెప్పు.

బాలుడు—పిల్ల లోక రూపిస్తుంది. మీరు రూపించలేరు.

నాకరు

యజమాని—నేను విశేషంగా మాటలాడే స్వభావం గలవాడిని కాను. నేను చెప్పినది లే, రమ్మన మని గ్రహించు.

నాకరు—నేనుగూడ విశేషం మాటలాడనండి. నేను తల ఆడిస్తే, రాను అని అర్థమండి.

దొంగ

బ్యాంకులో దొంగ ప్రవేశించెను. చెంటనే పోలీసు కానిస్టేబులు కనుక్కుని, లోపలికి పోయెను.

పోలీసు కానిస్టేబులు—ఎవ రక్కడ?

దొంగ—నేను రిపార్టరునండి. పత్రికలకు, ఆర్థికసమాచారాలను రిపార్టు చేస్తానండి.

కానిస్టేబులు—నీవు ఏమి చెయ్యబోతున్నావు?

దొంగ—బాంకు వ్యవహారాలనుగూర్చి, నోట్సు వ్రాసుకో బోతున్నానండి.

కప్పం

ఉపాధ్యాయుడు—ప్రశ్న కట్టంగా ఉన్నదా?

విద్యార్థి—ప్రశ్న సులభంగానే ఉన్నదండి. జవాబే కట్టమండి.

విచారం

న్యాయాధిపతి—నీవు నిర్దోషి వని ఎంచి, వదలిపెట్టాము.

వాద్యులు—అయ్యో, మీకు వృథాగా శ్రమయిచ్చి నందుకు నాకు చాల విచారంగా ఉన్నది.

* * *

బహుమానం

ఉపాధ్యాయుడు—నీవు బుద్ధిమంతుడుగా ఉన్నావని, నీకు అమ్మ ఏమయినా కొని పెడుతుందా.

బాలుడు—లేదండీ. నేను అల్లరి చేస్తే, కొని పెడుతుందండి.

* * *

పురాతనం

భార్య—ఈ ఇంట్లో ఉన్న వస్తువులన్ని పురాతనమయినవి. చూడడానికి అసహ్యంగా ఉన్నవి.

భర్త—కొంచెము ఓపికపట్టు, ఇంకా పురాతనమయితే మ్యూజియముకు పంపించవచ్చును. వాళ్లు డబ్బిస్తారు.

* * *

గర్వం

ధనికురాలు—నావజాలను పన్నీరుతో పరిశుభ్రంచేస్తాను. నాకెంపులను అత్తరులో మంచి కడుగుతాను. నామాణిక్యాలను పాలతో శుద్ధి చేస్తాను. అయితే మీరేమి చేస్తారు?

బీదరాలు—నాసామ్యులకు మురికిపడితే, అవశల పారవేస్తాను. మళ్ళీ పెట్టుకోను.

* * *

చూడకం

ప్రశ్న—నన్ను చూసిగూడ, నీవు పలకరించలేదేమి?

జవాబు—నేను నిన్ను చూడలేదే.

ప్రశ్న—ఒక్కసారి గాదు, రెండుసార్లు ఆపిధిలోనే చూచాను.

జవాబు—అట్లా చెప్పు! పిథులలో నీవంటివార్లను మేము చూడంలే.

యుక్తి

భర్త—నేను నెలరోజులు వూరికి బోవాలి. ఇల్లు నిర్వహించగలవా?

భార్య—ధరవా లేదు.

భర్త—అయితే నీవు ఒంటరిగాఉండి దుఃఖపడుతుంటావేమో?

భార్య—అభయం అక్కరలేదు.

భర్త—అయితే, నేను వూరికి పోను.

చర్చ

స్నేహితుడు ఇద్దరిమధ్య తీక్షణంగా చర్చ జరుగుతున్నది.

ఒకడు—నేను చెప్పినవాదాన్ని ఏ పిచ్చివాడయినా గ్రహించి సంతోషిస్తాడు.

ఇంకొకడు—నీవాదానికి నీవాదానికి అదేభేదం.

నందేహం

భర్త—ఇంట్లో, మినహాట్టు, గావా?

భార్య—ఏమవుతుందో, ఇంకా తయారుకాలేదు. తయారయితేనే గాని చెప్పతను

* * *

మోటారు బండ్లు

ఒకడు—మోటారుబండ్లు మనుష్యులను సోమరులుగా చేస్తున్నవి.

మరియొకడు—అబద్ధం. దారిని పొయ్యేవాండ్లు ఎప్పుడూ చురుకుగానే ఉంటారు.

* * *

తోచలేదు

మోటారు డ్రైవరు—ఫీర్మానిని ముందుగా చూడలిస్తామని అనుకుంటే, హాకా చెప్పిపోయి పోవలేదండి.

మేజిస్ట్రేటు—పోనీ, బంపివే తగ్గించి నెమ్యుడిగా పోతే, అపాయం జరిగేదిగాదు గద.

డ్రైవరు—తమరు చెప్పింది నిజమేగాని, నా కప్పుడు తోచలేదండి.

* * *

ధైర్యం

భార్య(రహస్యంగా)—దొంగలదప్పుడవుతుంది, లేవండి భర్త—నీవు భయపడవద్దు, ప్రార్థన వాళ్లపని పట్టిస్తాను లే, పడుకో.

నోటీసు

చెన్నపురి చెనాబజారులోనున్న నెం 21 రు భవనము నందున్న మా జార్జి టౌను బ్రాంచియందు డాక్టర్. ఆ. లక్ష్మీ వతి, బి. ఏ. ఎం. బి. ఓ. సి. ఎమ్. బి.ఎన్. రత్న గారి సలహాను ఆదివారములందు తప్ప తలెత్తినవలెందు ప్రతిరోజు సాయంత్రము 7 గంటలండి 8 గంటలవరకు పొందివచ్చును. మేనేజరు: ఆంధ్ర ఆయుర్వేదిక్ ఫార్మసిలిమిటెడ్, 19, హరిన్ రోడ్డు, మాంటూరోడ్డు, మద్రాసు.

కమలామణి లేఖలు

వెల 6 అణాలు— డజను 3 రూపాయలు

గ్రంథకర్త:— బి. ఎ. బి. ఎల్. హైకోర్టు జడ్జిలు రెంటాల, వెంట సుబ్బారావు సుంతులు గారు

ఉద్యోగకారణమున విడతగతుడైన, భర్తకు కమలామణి వ్రాసిన యీ లేఖలు వట్టివల్లు జాబులుగాక ప్రేమామృతము తోడ నిండి లోకాచార వ్యవహారముల విచిత్ర వర్ణనము కలిగియుండుటచే స్త్రీపురుషులకెల్ల పఠనీయములు. ఆన 1902 సం॥ జూను మాసములోనివి యాంగ్లేయ భాషలో ప్రచురింపబడు (Kamala's Letters to Her Husband) ప్రపంచ మెల్లెడల వ్యాపించియున్నవి. చక్రవర్తి మొదలుగ లక్షలకొలది జనులు జదివి క్లాపించియున్నారు. లేఖరూపకమయ్యన చదువ కట్టకదగినవట్టి తుట్టుకు దకు కమలామణికి సంప్రాప్తమగు దుర్బలి అత్యంతవ్యసన కరముగా నుండును. విశేష ప్రతులు లేవు.

విక్రొరియా డిపో, మైలాపూరు, మదరాసు

అగ్ని క్రీడ (బాణసంచా)

రెండవ కూర్పు 8 అణాలు

ఉపాధాతము బాణసంచ చేయుటలో జాగ్రత్త, తుపాకీ మందు, బాణసంచాలోని వస్తువులు. దేశవాళీ బాణసంచ ఇంగ్లీషు బాణసంచ రంగురంగుల పెన్నముద్దులు, ఆకాశబాణములు, వలెలు, తారానువ్వులు, పేకలు, చిచ్చుబుడ్లు, చక్రబాణములు పోర్టుఫైరు, బంగారువాన, వెండివాన, నెమలిపించ, పాముల కట్ట, రంగులముత్యాలు, అక్షరముల చిత్రములు, అవుట్లు, గుండ్లు నీచుబాణసంచా భోగిమంటలు మొదలగునవి.

మంజువాణి ముద్రాశిల్ప, ఏలూరు, పశ్చిమ గోదావరిజిల్లా

వసుగుణ దీపిక

అయిదవకూర్పు— సూత్రసాంశములం జేర్చి ముద్రించితిమి. ఈగ్రంథముయొక్క యుపయోగము ఎల్లరకును తెలిసియే యున్నది. ఇందు సమస్తవస్తువులు, మూలికలు, ఆహారపదార్థములు ఫలములు మొదలగు వానియొక్క గుణగుణములను జక్కగ వివరింపబడినవి. 1100 పేజీలగ్రంథము వెల 5-0-0.

పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము

2179 యర్రా జగ్గారావు బ్రదర్సు, రాజమండ్రి.

మదరాసు వార్తలు

రాకపోకలు: గౌ. పాపగలు రాజగారు డి. బి.

టి. రంగాచారిగారు, ఎం. కె. ఆచార్యగారు, శేషదయమువచ్చి

రైలుక్రింద మరణము: కడంబత్తురు ప్రేమను

(ఆ. ప్రె.)

సైదాపాట మునిసిపాలిటీ: సైదాపాట ముని

సిపాలిటీలో 10 వ వార్డును మంబళ్ళం ప్రతినిధి ఎన్నిక కని

మునుస్వామిరెడ్డి 58

దామోదర రెడ్డి 84

భేదము. 24

ప్రీడరుషిపు పరీక్షలు

మొదటి గ్రేడు ప్రీడరుపరీక్షలు సెనేటు

కనివారము 21 నవంబరు 1925 సివిల్ ప్రాసీజరుకోడు

సోమవారము 28 క్రిమినల్ ప్రాసీజరుకోడు ఎవి

ముంగళవారము 24 ఇండియన్ పీసలుకోడు

బుధవారము 25 హిందూలా.

గురువారం 28 లాండులార్డు టెనంటుచట్టము. ట్రా

న్సుఫరు, ఆఫ్ ప్రాప్టీ.

శుక్రవారము 27 ఆఫ్ ఆర్ట్ కాంట్రాక్టు.

శనివారము 28 ఆఫ్ టార్జన్ అండు ఈజుమెంటు.

సర్ బి. ఎన్. శర్మగారి స్థానము

బెంగాలు అడ్వకేటుజనరలు ఎన్. ఆర్. దాసుగారు

నియమించబడిరి

సిన్హ, సెప్టెంబరు 22: బెంగాలు అడ్వకేటుజనరలు

సిన్హ, సెప్టెంబరు 21: రాజప్రతినిధి కార్యనిర్వాహక

తాలూకాబోర్డు ప్రెసిడెంటువైకేను

నమ్మక సామిద్రోహపు నేరము

శుక్రవారం 21: నేడు జిల్లా మేజిస్ట్రేటుగారి యెదుట

స్కూలుపై నలు విద్యార్థులు

840 మంది ఎక్కవగా ప్యాసుజేయుట

విశ్వవిద్యాలయము ప్రకటన

1925 నం|| స్కూలుపై నలు పరీక్షకు బోయిన

రిజిస్ట్రారు.

గౌ. వేదమూర్తిగారు

మదరాసు రాష్ట్రమునందుండి స్వరాజ్యపక్షము

సిన్హ, సెప్టెంబరు 21: స్వరాజ్యవాదులు, స్వతంత్ర

బొంబాయి స్వరాజ్యవాదుల

ఎన్నిక సన్నాహములు

ఎన్. సి. కెల్కార్డు స్టేటుకౌన్సిలు

అభ్యర్థిగ నిలిచెదరు

బొంబాయి, సెప్టెంబరు 21: రాబోవు స్టేటుకౌన్సి

బర్మా శాసనసభ

అంత్యసమావేశము

303 సంఘములు అక్రమములని క్రిమినలు

లాసవరణ చట్టముక్రింద ప్రకటింపబడెను

రంగూను, సెప్టెంబరు 21: బర్మా శాసనసభ

రంగూనురేవు సవరణచట్టమును శాసనసభయందు

నోటీసు

కాకినాడ సబ్కోర్టులో I. P. 8/23 పిటిషనరు తాడి

లాయరు, వున్నలూరి సీతారామస్వామి,

ప్రకటన

కృష్ణాజిల్లా కైకలూరు తాలూకా మండలస్థలి కాపరస్థ

గుడివాడ సూర్యనారాయణ, గుడివాడ బసవరావు, మండు. 2-3-1925.

రీడింగు ప్రభుని ఉపన్యాసము

(నేడును ప్రతిక)

రీడింగు ప్రభువుగారు భారత కాననసభ ప్రారంభించునపుడు దీనిని ఉపన్యాసము బట్టికొనెడి ప్రభువు జూరములో తిరుగునీయ ప్రకటించుటచే గలిగిన ఆసంతృప్తి తొలగించుట కై యుద్దేశపడినది. రాజ్యాంగవిధానము మార్పుగూర్చి ప్రచురించువారి అభిప్రాయములను దృఢపరచెను. ఇంక నాలుగు గేట్లపాటు భాగంగా పరీక్షితేని జూచిన పిమ్మట మార్పునని దెల్పిరి. స్టేటు సెక్రటరీగారు దెల్పినట్లుగా 1929 సంవత్సరమునకు ప్రత్యేకముగ మీదుగట్టలేదని చెప్పటచే యీలోపుగ జరుగుట కవకాశమును నూచించిరి. భాగ్యతాయంత స్వపరిపాలన పొందుటకై భారతీయ నాయకులు ప్రభుత్వమువారితో సభ్యులగునందు టవరమని వైస్రాయిగారు నొక్కి వక్కాణించిరి. మాటలవలన ప్రయోజనములేదు; భారతీయులకు లెక్కలేనన్ని యి బ్బుండులు గలవు. ఇంగ్లాండు 1917; 1919 సం॥ ముల ప్రకటనల ననుసరించియే యుండును. దానియందేము స్పష్టముగ దెలియుచున్నది. విననిపుగానున్నదని మాట యేగాని యీ ఉపన్యాసము అంతముఖ్యమైనదికాదు. కాని కొన్ని విచిత్రంగముల కవకాశమిచ్చెను. బొంబాయి స్వరాజ్య యుడగు వి. జె. పటేలుగారు, సర్ ఫ్రెడెరిక్ వైలుగారి స్థానమున ఎసంట్లీ అధ్యక్షుడుగ నెమ్మకొనబడెను. నూతన రాజ్యాంగమునకు హృదయ పూర్వక స్వాగత మొసంగబడెను. ప్రభుత్వమువారు వివిధ పక్షములవారు గూడ సహాయము జేయుదుమని వాగ్దాన మొసర్చిరి. అంతట పటేలుగారు గాంధీ యానిఫారము స్వదేశీ గుడ్డల విడచి ఉద్యోగస్థులను తొడగుకొని అర్జునముగ ఉపన్యాసము నొసంగెను. తాను ప్రత్యేక పక్షములను విడిచిపెట్టినదియు దానితో బాటు అహాయవాదమును విడచి పెట్టినట్లు ప్రకటించెను. ఇండియా జేకేనేవకు సహకార మే సరియగు మార్గమని ఆతనికి నమ్మకము కలిగెను. ప్రభుత్వ ప్రతినిధులు తనకు దన్నుగ నుండునని విశ్వసించెను. గత 12 నెలల పూర్వమునుండి ఇండియాలో అసహాయోద్యమము ముగిసిపోయినది. కాని యీనూతన సమైక్యమిట్లు ప్రారంభించునని ముందుగా నెవ్వరు దలచలేదు, ఇప్పుడు చాల ఆశ్చర్యమిస్తున్నది.

వైసలురాజు భావిస్థితి

మహమ్మదీయవార్తలు

వైసలు రాజుకు జబ్బుగా నున్నందున నతడు విరోధాభిరుచునకు వెళ్లె ననువార్త అబద్ధము. ఇరాకు దేశమున తన అధికారమును నిలువ దెట్టుటకు బ్రిటిషువారు పూనుకొందురా లేదా అని యాధికారి తెలిసికొనుటకే అతడు వెళ్లెను. బ్రిటిషువారు సహాయము చేయనిచో అతని ప్రభుత్వము ఒక్క రోజైన సాగదని ఆతడెరుగును. నానాజాతి సంఘమువారి సహాయమే అతని కుటుంబమునకు మూలాధారము. ఇప్పటిస్థితిలో బ్రిటిషువారును వైసలురాజును యిరాకును వదలిపోయెదననియే తోచుచున్నది. అని బసరావిలేఖరి వ్రాసెను.

(ప్రత్యేకవిలేఖరి)

ఇరాకు రాజ్యాధికారమునుండి వైసలురాజును తొలగించి చివరకు తమస్వసకీబుగారిని రాజుగా చేయవలెనను నూచన లగపడుచున్నది. బ్రిటిషువారు గూడ సకీబుగారికే సహాయముచేసెదరు. ఇతనికి కచట చాల పలుకుబడిగలదు. ఇతడు గొప్ప సంశయమునకు చేరినవాడు. మంచి వర్తనము కలవాడు ఇతని నిరాజును చేసిన మోసలసమస్యగూడ అనుకూలముగా పరిష్కారము కాగలదని బ్రిటిషువారాశించుచున్నారు అని టర్కీ పత్రికలు సమృథముగా వ్రాసెను.

* * *

పారశీక దేశపురాజును తొలగించుట

ఇప్పుడు రాజుగానున్న అహమదు షాహాచారు గారు రాజ్యమునువదిలిపోగలరుడై ప్యారిసునగరమునివసించుచుండుటచే అతనితొలగించి అతని పెద్దకుమారుడగు మహమ్మదు హుస్సేను మీర్జాగారిని రాజుగా చేయవలెనని ప్రభుత్వసంఘ సభ్యులును ప్రజాప్రతినిధిసంఘసభ్యులునుగూడ నిశ్చయించిరి. మీరు రాజ్యాధికారమును విహించినచో మీకు చాలకష్టములు కలుగునుగాద రిపబ్లిక్ గా చేయుటకు అనుమతింపుడని కొందరు యువరాజుకు బోధించుచున్నారు అను టెహ్రానునుండి యాధి వార్త వచ్చినదని కెయిరోలో ప్రకటించబడుచున్న చెర్యాన జనవారసీకపత్రిక వెల్లడించెను. (ప్రత్యేకవిలేఖరి)

రాయలు కరంసీ కమీషను

సాక్ష్యము నీయదలచినవారలకు విజ్ఞాపనము
బొంబాయి, సెప్టెంబరు 21:— రాయలు కరంసీకమీషను యొక్క సంయుక్త కార్యదర్శి యీ దిగువ ప్రకటనను గావించెను:—

కరంసీ కమీషను యెదుట సాక్ష్యమీయదలచినవారు వ్రాత మూలముగ సాక్ష్యమును కమీషను సంయుక్త కార్యదర్శి చేర సంపదలయినదియు, సాక్షులు ముఖతః సాక్ష్యమీయదలచినదియు లేనిదియు, తెలియజేయవలయునని ప్రకటించబడెను. సాక్ష్యము నీయదలచిన సంఘములు ప్రతినిధులపేర్లు తెలుపవలయును. నోటిసాక్ష్యము దీసికొనునదియు లేనిదియు ఎప్పుడు దీసికొనునదియు ముందుగ దెల్పవలెను. ప్రస్తుతముందు ఉత్తరములసంయుక్త కార్యదర్శి, రాయలు కరంసీ కమీషను, ఇండియా దొరతనపు సెక్రటేరియటు, సిమ్లా యని పంపవలయును.

(అ. ప్రె.)

ప్రతిపరిశ్రమ కార్మికుల సమ్మె

బొంబాయి కార్మికులను దొరతనముయొక్క

వైఖరినిగురించి విచారించగోరుట

అధ్యక్షుని ఉత్తరువు

బొంబాయి, సెప్టెంబరు 21:— బొంబాయియందలి ప్రతియంత్రములందు బనిచేయుచున్న కార్మికుల సమ్మె సందర్భమున దొరతనము జూపు కౌశల్యమును నిరసించుటకు సెలవునీయవలసినదని నేడు జరిగిన బొంబాయి కార్మికుల సమావేశముందు సభ్యులు గోరిరి. గవర్న మెంటుచర్యవిషయమై సభ్యులు యోచించవలచినందునను, తీర్మానము ప్రతిపాదించుటకు యుక్తకాలమున తమకు దెలుపబడలేదనియు చెప్పి అధ్యక్షుడు తీర్మానము ప్రతిపాదించుటకు సెలవొసంగలేదు. (అ. ప్రె.)

బొంబాయి యంత్రాలయముల

దుస్థితి

1,25,000 పనివాండ్లు పనిలేక మాడుచున్నారు

70 యంత్రములు పరిశ్రమనాచెను.

బొంబాయి, సెప్టెంబరు 21:— సమ్మె విపరీతావస్థనకు దాల్చుచున్నది. సోమవారమునాయంత్రమునకు 82 యంత్రములందు 70 యంత్రములకు పైబడి పనిచేయుట మానివేసెను. 1,25,000 మంది పనివాండ్లు కూలిలేక దేవులాడుచున్నారు. వీరందఱు తమస్వగ్రామములకు బోవుచున్నారు. అచ్చట కాంతముగనేయున్నది. రత్నకభటులు పహరానిప్పుచున్నారని మా ప్రత్యేకవిలేఖరి దెలుపుచున్నాడు.

బొంబాయి, సెప్టెంబరు 21:— మఱికొన్ని నేతయంత్రములు మాయబడినవి. 82 యంత్రములందు 65 మాయబడినవి. సమ్మెదారుల సంఖ్య 1,25,000. త్వరలో నీసమ్మె ముగియు నూచనలు లేవు. చాలమందిపనివాండ్లు స్వగ్రామములకు బోవుచున్నారు. దక్షిణజిల్లాలకు బోవు రైల్లు, ఓడలు, చాలమంది కూలిప్రయాణికులం గొంపోవుచున్నవి. కాంతిక్కిడను భంగము కలుగుట లేదు.

యంత్రాలయాధికారుల సంఘమునకు జేందని యొకటి రెండుయంత్రములందు మాత్రము సమ్మెవలని కష్టములు లేవు. వీలన యంత్రాలయాధికారులసంఘము నూచించిన కూలి దగ్గించుటకు పారవలంబించలేదు. (అ. ప్రె.)

సంయుక్త రాష్ట్రీయ

లలితకళా ప్రదర్శనము

లక్నోపురం, సెప్టెంబరు 21:— లలితకళా ప్రదర్శనము, అఖిలభారతీయ సభలు సంయుక్త పరగణా దొరతనము యొక్క ఆధిపత్యము క్రింద గతజనవరి యందు జయప్రదముగ నడపబడుట వలన, యీ సంవత్సరము డిసెంబరుమాసములో నట్టిసభలను జరుపుటకు నేర్పాటుగావించబడుచున్నది. లలితకళాభ్యుదయ యెడ సానుభూతి గలవారలందరకును విద్యాశాఖమంత్రియగు రాయ రాజేశ్వర బలిగారు ఆహ్వానముల నందిరి. గత మాసముందు యీ విషయమై సంప్రతింప, ప్రదర్శనము డిసెంబరు నెల మూడవ వారములో జరుపుట మంచిదని నిశ్చయించబడెను. క్రిష్టముకు శతాబ్దము, లాభము యిందుకొరకు వినియోగపరచుకొనవచ్చును. (అ. ప్రె.)

సింగునభాకార్యనిర్వాహకసంఘ

సమావేశము

సిక్కు మహమ్మదీయ విభేదములు

సర్దారు సుందరసింగు మజిథియాగారి స్థానే

సిక్కు సభ్యునే నియమించవలయును

లాహోరు, సెప్టెంబరు 21:— పంజాబు దొరతనముయొక్క కార్యనిర్వాహక వర్గముందు సభ్యుడుగనున్న సర్దారు సుందరసింగు మజిథియాగారిస్థానే మహమ్మదీయుని నియమించి, పంజాబుకాననసభాధ్యక్షుల సిక్కు సభ్యుని కొనసంకుటకు వన్న బదునున్న పన్నాగములను నిరసించి, మజిథియాగారిస్థానే ప్రజారంజకుడగు సిక్కు సభ్యుని నియమించవలయునని గోరుచు లాహోరు సిక్కు సభయొక్క కార్యనిర్వాహక వర్గము తీర్మానించెను. ఈవిషయమై యితరసిక్కు సభలు కడలికగ కృషిచేయవలయునని తీర్మానింపబడెను. (అ. ప్రె.)

దారుణముగు బందిపోటు

ఆర్ధు గ్రామములకు తీవ్రముగ గాయములు

తగిలెను

ఒకడు చనిపోయెను

చందపురం, సెప్టెంబరు 21:— పాజిగంటి అను గ్రామముందు గోవింద వేపారి అను షాహుకారి యింటియందు నిన్న రాత్రి బందిపోటుదొంగలు పడిరి. సాయములైన పది పండ్లెండు బందిపోటుదొంగలు షాహుకారిని అతనితమ్ముని గాయపరచి యినుపపెట్టె బ్రద్రులగొట్టి నాణ్యమురూపముగను, వస్తువుల రూపముగను కరంసీనోట్లు రూపముగను నున్న విశేష ధనము నెత్తుకొనిపోయిరి. దొంగలను గ్రామస్థులుతెలిపిరి. నీటిమయమై యున్న పొలములందు గ్రామస్థులకు నుదొంగలకు ను ముష్టియుద్ధము జరిగెను. గ్రామస్థులలో ఆర్ధురకు గాయములు తగిలెను. ఒకడు చనిపోయెను. ఇద్దరిపై దొంగలు తుపాకులను ప్రేల్చిరి. ముగ్గురు దొంగలు పట్టుబడిరి. గాయములు తెగిలినవారు యింటికి ఆసుప్రతిలో సందిగ్ధావస్థలో ఉన్నారు. మరణము నొందిన వాని శవమిచ్చటకు పోవు మార్గము పరీక్ష నిమిత్తము లేబడెను. (అ. ప్రె.)

పశ్చిమోత్తర సరిహద్దురాష్ట్రము

సిమ్లా, సెప్టెంబరు 21:— పశ్చిమోత్తర సరిహద్దురాష్ట్రములో గవర్నరుజెనరలు ఏజెంటును చీఫ్ కమిషనరును అగు గౌ|| బోట్సుగారు వచ్చే డిసెంబరులో 6 నెలల సెలవుమీద యింటికి వెళ్లుచున్నారు. రాజకీయశాఖలోనున్న లెఫ్ టెనెంటు కలనత్ డబ్ల్యు. జె. కీన్ గారు వారిస్థానే పనిజేయుదురు. లెఫ్ టెనెంటు కలనత్ ల్యూత్ గారు సెలవుమీద వెళ్లుచున్నారు. వీరిక తిరిగి పనిలోనికి రారు. (అ. ప్రె.)

బీహారు ఒరిస్సాకు తీయ చికిత్సాలయము

రాంచీ, సెప్టెంబరు 21:— రాంచీకి 14 మైళ్లదూరమున బి. యస్. రైల్వేలైను మీదనున్న ఇట్టిలో తీయచికిత్సాలయమును స్థాపించువలెనని బీహారు ఒరిస్సా ప్రభుత్వమువారు విచారించుచున్నారు. ప్రజాశోగ్యశాఖా మంత్రియగు గౌ|| గజేశ్ దత్తసింగుగారు ఆ ప్రజేశమును చూచుటకై అచ్చటికి వెళ్లిరి. (అ. ప్రె.)

హిందీ - తెలుగు

తెలుగు తెలిసినవారికి హిందీ నేర్చుకొనుట విలయన సులభమైనది వ్రాయబడినది.

బాలశిక్ష	0-6-0
మొదటి వాచకము	0-6-0
హిందీ పాకెట్టు డిక్షనరీ	1-0-0

తపాల ఖర్చు ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయము,

7, తంబు శెట్టివీధి, మద్రాసు

సంస్కరణముల తీర్మానము

స్టేటుకౌన్సిలు సభలో

గౌ. రామదాసు పంతులుగారి ఉపన్యాసము

[స్టేటుకౌన్సిలు సభలో ముడిమెను సంఘపు మెజారిటీ నివేదికమునందలి మూలములను అంగీకరింపవలయునని ప్రభుత్వ సంఘము దుపపాదించిన తీర్మానమునకు గౌ. రామదాసుపంతులు గారు ఒక సవరణ సుపపాదించుచు ఈ క్రిందివిషయమును ఉపన్యసించిరి.]

నేను సుపపాదించు నుద్దేశించిన సవరణను సంపూర్ణముగ గ్రహించుటకు ఈసవరణయొక్క చరిత్రను కొంత వివరింపవలసి యున్నది. ఈచర్యసందర్భమున మూడు విషయములను గుర్తెరుగవలయును. (1) భారతదేశమును పరిపాలించుటకు బ్రిటిషు వారికి న్యాయబద్ధమైనట్టిగాని, నైతికమైనట్టిగాని, దైవనిర్ణయమైనట్టిగాని హక్కుగలదా? (2) స్వపరిపాలనము ననుభవించుటకు భారతీయులకు హక్కుగలదా, లేక స్వరాజ్యము భారతీయుల జన్మహక్కు? (3) భారతీయులకు అట్టి హక్కులున్న బ్రిటిషువారు ఏవిధమున భారతీయులకు స్వపరిపాలన మియ్యవలెను.

భారతదేశమున శాస్త్రమునకు తమ స్వాధీనమునందు ముఖ్యముగా బ్రిటిషువారి కెట్టి హక్కులేదనియు, స్వరాజ్యము భారతీయుల జన్మహక్కునియు మా వాదము. మాదేశమును మేము పరిపాలించుకొనుటకు మాకు సంపూర్ణముగ హక్కు ఉన్నది.

గౌరవకరముగ మరతులపై మేము బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునందుండుటకు ఎట్టి అభ్యంతరములేదు. సాధ్యమైనచో బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునందే యుండి స్వరాజ్యముపొందవలయును. అది సాధ్యముకాకున్న బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునుండి వీడిపోయి స్వరాజ్యము పొందవలయునని మా మతమైయున్నది. న్యాయసమ్మతముగ శాంతిమార్గముల ననుసరించి స్వరాజ్యము పొందుట కాంగ్రెసు మతము. బ్రిటిషు అధికారులు భారతదేశమును పరిపాలించుట కెట్టి హక్కులేదని మేము దృఢముగ నమ్ముచున్నాము. బ్రిటిషువారు ధర్మకర్తలనియు, నాగరికత వ్యాపింపజేయుట వారి ఉద్దేశమనియు మున్నగు ఆడంబర వాక్యములందు మాకెట్టివిశ్వాసములేదు. భారతదేశమునకు బ్రిటిషువారెంతో మేలుకలుగజేసినదియు అందువల్ల ఈపరిపాలనము కొనసాగించుటకు వారికివిధముగ హక్కున్నదనియు చెప్పబడుచున్నది. ఈహక్కునుకూడ మేము అంగీకరింపము.

బ్రిటిషువారు 150 సంవత్సరములు రాజ్యముచేసిన్నారు. దేశమునందు దగ్గరదేశత తాండవమాడుచున్నది. ప్రజలు దుర్బలులై శుష్కకలహములతో కాలము గడుపుచున్నారు. బ్రిటిషువారి దేశమువచ్చుటకు పూర్వముకన్న ఇప్పుడీదేశము మిగుల హింసదశయందున్నది.

బ్రిటిషువారు శాంతి ప్రక్రమపరిపాలనను స్థాపించినది చెప్పబడుచున్నది. ఈశాంతి మథణశాంతి. నిరాయుధులై నిర్భయమున ప్రజలశాంతి పశువుల మందయందు ప్రక్రమపరిపాలనమును స్థాపించునట్లుగను కారాగృహమునందలి బానిసలను పరిపాలించునట్లుగను ఈప్రక్రమపరిపాలన మున్నది. ఆర్థికపరిస్థితుల విషయమై వేరుగ చెప్పట అవసరము. ఇండియామంత్రిగ నుండిన ఆర్థిలు ప్రభువుగా రీవిషయమై ఏమిచెప్పిరో ఉదహరించెదను.

“విరోధాఖండమున దరిద్రము విపరీత ఆర్థికపరిస్థితులు తాత్కాలికముగ నుండును. కాని భారతదేశమున దరిద్రము, విపరీతముగ ఆర్థికపరిస్థితులు శాశ్వతముగనున్నవి. పాశ్చాత్య ప్రపంచమునందెట్టి స్థితి ఎన్నడు మనము చూచియుండలేదు.”

భారతదేశమున బ్రిటిషు పరిపాలననువల్ల ఏర్పడిన ఫలితము లివియని ఆర్థిలు ప్రభువుగారు చెప్పియున్నారు. నేటి దినము భారతదేశము ఆర్థికముగ అతి నీచస్థితియందున్నది. ఇతర దేశములపై అన్ని విషయములందును ఆధారపడియున్నది. కావున మేము స్వరాజ్యము కోరుచున్నాము. మాఅందోళనమునకు ఫలితముగ 1917 సంవత్సరము ఆగష్టు నెలలో మాహక్కుల సం గీకరించుచు ఇండియామంత్రి పార్లమెంటునందు దొక ప్రకటనగా వించి సంస్కరణ శాసనమును తయారు చేసెను. కాని ఇవి భారతీయుల ఆశయములను తృప్తిపరుచలేదు. కాని ఈప్రకటనమువల్లను, సంస్కరణముల వల్లను ఒక్కవిషయము రుజువుగనున్నది. బ్రిటిషువారి దేశమును పరిపాలించుటకు హక్కులేదనియు స్వరాజ్యము భారతీయుల హక్కునియు బ్రిటిషువారి అంగీకరించినట్లు స్పష్టమగుచున్నది.

ఇకను భారతీయులకు స్వపరిపాలనము నేవిధముగ ఇవ్వవలయునో ఆలోచించవలెను. భారతీయుల ఆందోళనమునకు ఫ

లితముగ సంస్కరణము లివ్వబడెను. కాని కాంగ్రెసువారు ముస్లింలగువారు ప్రజాబాహుళ్యము ఈసంస్కరణములను ఆమోదించలేదు. ప్రభుత్వమున వారి సంస్కరణములను తిరస్కరించి ప్రభుత్వమువారితో సహకారమునకు గడంగకూడదని సంకల్పించుకొనిరి. సంస్కరణములవల్ల లాభముండునని తలచువారు శాసన సభలయందు ప్రవేశించి యధాశక్తి పాటుపడిరి. ఎట్టి ఆటంకములు లేక దీక్షతో పనిజేసిరి. కాని వారుకూడ ఈ సంస్కరణములవల్ల లాభములేదని గుర్తెరిగిరి. 1928 సంవత్సరమున కాంగ్రెసు మహాసభవారు తమ విధానము మార్చుకొనిరి. శాసనసభలను స్వాధీనపరచుకొని వాటిని ధ్వంసము చేయమే మున మకట్టితిమి. 1924 సంవత్సరమున ప్రజలకోరికలను తెలుపుతీర్మానము సామ్రాజ్యశాసనసభయందు ఆమోదింపబడెను. ఈ దినమునకు ఆతీర్మానమునందు నూచింపబడిన మరతులకు మేము బద్ధులమై యున్నాము.

ప్రభుత్వమువారి విధానము విచారణ సలిపిరి. సంస్కరణముల విచారణసంఘమునందలి అధికారులు ఒకనివేదికమును అనధికారులు మరియొకనివేదికమును తయారుచేసిరి.

సామ్యమిచ్చినవారిలో బాధ్యతలను గుర్తెరిగినవారందరు ప్రభుత్వవిధానమును తీవ్రముగ ఖండించిరి. ద్వంద్వప్రభుత్వవిధానము ఖండించినవారు లేరు. క్రిమిలు కేసులయందు జారదలలో 5 గురు ఒకవిధమున, 4 గురు మరియొకవిధమున అభిప్రాయబడిన కేసును రద్దుచేయుట సాధ్యమయ్యెను. కావున మెజారిటీరీప్టరు ముఖ్యమైనదని తలచుటయందు ఆర్థములేదు.

అటుపిమ్మట బర్మెంట్ పార్లమెంట్ ప్రభువుగారు పార్లమెంటునందును రీడింగ్ ప్రభువుగారు సామ్రాజ్యశాసనసభయందును రెండుప్రకటనములను గావించిరి. ఈ ప్రకటనలయందు రెండువిషయములు గమనింపవలసియున్నది.

ఈసంస్కరణములనే అంగీకరించి పని చేయవలయుననియు లేకున్న వేరునిర్మాణమును నూచింపవలయుననియు వీరు కోరియున్నారు. ఈ సంస్కరణములను మేమెంతమాత్రము అంగీకరింపజాలము. ఈసంస్కరణములవల్ల ఎట్టిలాభములేదని స్పష్టముగ రుజువుచేసిరి. వేరునిర్మాణము నాసవరణయందు నూచింపబడినది. రాజీ కుదురుటకు ముఖ్యముగ అవసరములు కూడ నూచింపబడినవి. మీరు కాండుపేటలు సమావేశమును జరుపవచ్చును. అందరు కలసి దేశకాలపరిస్థితుల ననుసరించి ఒకవిధముగ నిర్మాణమును తయారు చేయవచ్చును. ముఖ్యముగ విషయములు సవరణయందు నూచింపబడినవి. బ్రిటిషువారు భారతీయులకు నిజముగ అధికార మియ్యవలెను. ఇండియామంత్రిసభ రద్దు కావలెను. కాలనీలకార్యదర్శివలనే ఇండియామంత్రి కూడ నుండవలెను. భారతశాసనసభలు సంపూర్ణముగ ఎన్నుకోబడిన ప్రజాప్రతినిధులతో నిండియుండవలెను. మాకోరికలను దేశమంతయు ఆమోదించుచున్నవి. పండిత నెహ్రూగారు సామ్రాజ్య శాసన సభయందు సుపాదించిన సవరణ మితవాదుల అభిప్రాయముల కనుగుణముగ నున్నదని చింతా మణిగారు మొన్న చెప్పియున్నారు. హిందువులు మహమ్మదీయులు పార్సీలు క్రైస్తవులు అందరు మా మరతులను ఆమోదించుచున్నారు. ఈమరతులను అంగీకరించుచు పార్లమెంటునందు ఒకప్రకటన గావించబడిన పిమ్మట మేము సహకారమునకు సంసిద్ధుల మయ్యెదము. ఈమరతులను మీరు అంగీకరింపజాలకున్న మన మింక విడిపోవచ్చును. మితవాదులుకూడ మా తత్వమునందున్నారు. మితవాదు లందరు స్వరాజ్యతత్వము పట్ల అభిమానము గలవారని సర్ మానెక్టి దాదాభాయిగారు మొన్నచెప్పిరి. ఇది నిజము. విదేశపరిపాలనము అంతమొందవలయుననియు స్వరాజ్యము కావలయుననియు దేశమంతయు కోరుచున్నది. దేశమునందలి అన్నికక్షలవారు ఆమోదించుచున్న యీ సవరణ ప్రభుత్వమువారు అంగీకరింపవలయునని కోరుచున్నాను. వెనుక కాంగ్రెసువారు తయారుచేసిన స్క్రీమును శాసనసభ్యులు తయారుచేసిన స్క్రీమును ప్రభుత్వమువారు తిరస్కరించి యున్నారు. ఇప్పుడేమి చేయుదో తెలియకున్నది.

గౌరవకరముగ మరతులపై సహకారమునకు గడంగుటకు మేము సంసిద్ధులమై యున్నాము. కాని ఇప్పుడుకూడ ప్రభుత్వమువారు సరసమార్గమునందు ప్రవర్తించినచో అసహాయాస్థితిము శాసనోల్లంఘనము సాత్వికనిరోధము ప్రజలకు శరణ్యమును. శాంతిమార్గమున స్వరాజ్యము సంపాదించుకాంగ్రెసువారు సంకల్పించుకొని యున్నారు ఏమరతులపై సహకారము సాధ్యమోమేము తెలిపియున్నాము. ప్రభుత్వమువారు నుసలాశారమును తిరస్కరించిన, తిత్కళములకు మేము బాధ్యులముగాము.

హైకమీషనరు కార్యాలయము భారతీయోద్యోగులు

(లండనునందలి హైకమీషనరు కార్యాలయమునందలి ఉద్యోగులందరు భారతీయులుగ నుండవలయునని గౌ. నేతా గారు ఉపపాదించిన తీర్మానమునుబలపరచుచు గౌ. వి. రామదాసుపంతులు గారిచేత ఉపన్యాసమును ఈదినవ ప్రకటించుచున్నాము.

ఈతీర్మానమునకు అనుకూలముగ సమ్మతించుచు విషయమై నాకు ప్రభుత్వమున కొన్ని సందేహములుండెను. కాని గౌ. చాడ్విక్కు ప్రభుత్వము తెలిపినసందేహములు నాకెప్పుడు తోచలేదు. ఆంగ్లేయులకు ఉద్యోగములు పోవునను సంగోచము నాకు లేదు. హైకమీషనరు కార్యాలయపు ఉద్యోగుల జీతములు భారతదేశపుఆదాయమునండి ఇయ్యబడుచున్నవి. కావున ఈఉద్యోగులు భారతీయులుగ నుండవలయుననుట సరియైనమాట. కాని నాకు ఏర్పడిన సందేహములను వివరించెదను. హైకమీషనరు అన్ని విషయములందు ఇండియామంత్రికి లోబడియుండును. కావున వీరివల్ల భారతదేశమున కెట్టిలాభముండదు. ఇకఈకార్యమునందలి ఉద్యోగులందరు భారతీయులైన ఖర్చు అధికమగునేగాని దేశమునకెట్టి లాభముండదు. అవసరముగ న్యయమును హెచ్చించుట ఉచితమాయని ప్రభుత్వమున సందేహించితిని. కాని దీర్ఘముగ ఆలోచించగ ఈ కార్యాలయపు ఉద్యోగులు భారతీయులైన లాభముండునని తోచుచున్నది. ఈకార్యాలయపు నివేదికములు చూడగ ఈక్రింది వివరములు తెలియుచున్నవి. ఏవైనను పెండరులను పుచ్చుకొనవలసినప్పుడు మూడు తరగతులుగ విభజనము చేయబడుచున్నది. (1) విదేశస్థులు కావలసినవచ్చినపుడు తక్కువధర నూచించు పెండరులలో సంపూర్ణముగ నైనను లేక కొంతభాగమైనను బ్రిటిషు కంపెనీల కివ్వవలసిన పెండరులు. (2) బ్రిటిషు కంపెనీలకే ఇవ్వవలసిన పెండరులు (3) విదేశపు కంపెనీలకే ఇవ్వవలసిన పెండరులు. అనగా కొన్ని సందర్భములందు విదేశపు కంపెనీల పెండరులు తక్కువ ధర నూచించుచున్నను ఎక్కువ ధర నూచించుచున్నను ఆ పెండరును ఎక్కువధర నూచించు ఇంగ్లీషు కంపెనీవారి కిచ్చుట సహజముగనున్నది. ఇట్లు ఎక్కువ ధర గల పెండరులను ఆమోదించుటకు కొన్ని కారణములు తెలుపబడినవి. సరకులు సప్లయ అగుటకు ఆలస్యమగుననియు, సరకు మంచిదికాదనియు, మున్నగు కారణములు తెలుపబడినవి. హైకమీషనరు కార్యాలయమునందు ఉద్యోగులు ఈ వివరములను తయారు చేయుచుండురు. ఈకార్యాలయపు ఉద్యోగులు ఆంగ్లేయులైనచో విదేశపు కంపెనీల పెండరులపై ఏదో తప్పుపట్టి ఇంగ్లీషు కంపెనీల పెండరుల ఆమోదింపబడునట్లు ప్రయత్నించెదరు. ఉద్యోగులు భారతీయులైన వారి కిట్టి అభిమానముండదు. తక్కువ వేలకు సరకుల నిచ్చు కంపెనీల పెండరులనే ఆమోదింపవలయునని వారి కుద్దేశముండును. ఈవిధముగ ఉద్యోగులు భారతీయులైన భారతదేశమునకు గొప్పలాభము కలుగునని చెప్పవచ్చును. అంతేకాక ఉద్యోగులందరు భారతీయులుగ నున్న కార్యాలయపు విధాన మేమారును.

ఇంక ఇంగ్లండునందు అంతమంది భారతీయులు దొరకదరాయని ప్రశ్నింపబడినది. ఇంగ్లాండులో చిన్న ఉద్యోగులు చేసికొనుచున్న భారతీయులెందరో యున్నారు. ఇట్టి అవకాశ మేర్పడిన భారతదేశమునండి అనేకులు ఇంగ్లాండుకు వెళ్లగలరు. 150 రూప్యముల జీతమునకు ఇంగ్లాండునకు ఎవరైనను వెళ్లి పనిచేయుదురా యని చాడ్విక్కుగారు పరిహాసించిరి. ఇంగ్లాండునందు నున్న తపక్షిలయందు నుట్టిల్లై భారతదేశమునకు వచ్చిన యువకు లనేకులు 150 రూప్యముల జీతముగల ఉద్యోగము దొరకక బాధపడుచున్నారు. భారతదేశమునకు వచ్చి పని దొరకక తంటాలు పడుటకన్న ఇంగ్లాండునకు వచ్చుకొనపోయిన విద్యార్థులు అచ్చటనే పని చూచుకొని యుండగలరు. కావున హైకమీషనరు కార్యాలయపు ఉద్యోగులు భారతీయులగుటచే కొంచెము ఖర్చు ఎక్కువైనను భారతదేశమునకు లాభము కలుగున కాని నేను ఈతీర్మానమును బలపరచున్నాను సాధ్యమైనంతి డైరెక్టో ఉద్యోగులలో భారతీయుల సంఖ్యను సాధ్యమైనంతవరకు హెచ్చించుటకు ప్రభుత్వమువారు ప్రాణమోసవలయునని నేనొక సవరణ సుపపాదించుచున్నాను.

మరణవాస్తవ

సర్ ప్రాన్సిప్ డార్విన్ గారు పనిపోయిరి.

రాజీనామా

ప్రేమ, తంతివార్త ననుసరించి, సామ్రాజ్య శాసనసభ్యులు తమ పదవులకు రాజీనామా నిచ్చుట నిశ్చయమని ఎంచవచ్చును. ఇందు విషయమై స్వరాజ్యపక్షమువారు తొందర పడుటలేదు. స్వతంత్ర పక్షమువారే రాజీనామా విషయమై పట్టుబట్టిరి. స్వతంత్ర పక్షమువారు సంసిద్ధులయినగాని, స్వరాజ్యపక్షమువారిందుకు బూనరు. పండిత నైహూగారి సవరణ తీర్మానము నామోదించుటకు గల కారణములను వివరించుచు, శాసనసభను పెంటనే రద్దుజేయవలయునని, సభ్యులు తమ రాజీనామా లేఖలో గోరెదరట. మితవాద ప్రముఖులు పలువురు గల స్వతంత్ర పక్షము వారిటుల బ్రవర్తించినేల నని యడుగవచ్చును. శ్రీప్రెస్సు ప్రతినిధికి దెలిపిన విధమున, ప్రభుత్వమువారితో నెంత మొరబెట్టినను, న్యాయము దయచేయుడని ఎంత వేడినను ప్రయోజనము లేదని, సభ్యులు గ్రహించిరి. ప్రతిష్ఠాభము నవలంబించినను, రిస్కాన్సీవు సహకారము నవలంబించినను, ప్రభుత్వమువారి యొక్క విధముననే మెలగెదరని, వీరికి నమ్మకము గుడిరెను. ఇంకను సంస్కరణములను చేపట్ట నెంచు వారిసంగతిని గ్రహించవలయును. మితవాద ప్రముఖుల యనుభవమును గుర్తించవలయును. ప్రభుత్వము వారి హృదయము మార్పు జెందనిది, సహకారమువలన ప్రయోజన ముండదని గుర్తించుట శ్రేయస్కరము.

స్వరాజ్యపక్ష విధానము పూర్తిగ నంతరించిన గాని, ఎట్టి చర్యను దీసికొనుటకు కన్పర్యేటివులు సమ్యక్చరణ సిద్ధులలో యనుకొను చున్నారట. ఇది నిజమనియే ఎంచవచ్చును. ప్రతిష్ఠాభంమును పూర్తిగ వదలుకొనవలయుననియు, పిమ్మట గాని ఏసంగతిని ఆలోచించవలయును, ఇండియామంత్రి గారేమి, రాజప్రతినిధిగారేమి, ప్రభుత్వ సభ్యులేమి, తెలుపరచి యుండగ, యీవిషయమై సంజేహమే ముండును? అసహాయమును పూర్తిగ నంతరింపజేయుటకు, భారతీయులు తోడ్పడుట పాడిగాదు. స్వతంత్రపక్షమువారిందుకు చేయూత నొసగుట సప్తహేతువగును. స్వరాజ్యము లభించుటకు, ఉభయపక్షములును ఏకముఖమున నడుచుచో, లాభముండును. అవసరమగుచో, హైందవ శాసనసభను రద్దుజేయుటకు గూడ ప్రభుత్వమువారు బూనుకొందురని తెలియుచున్నది. ఈయూహగని, భీతిజెంద, నవసరములేదు. శాసనసభలుండినను లేకున్నను, ప్రజల కొకటిగ నున్నది. బెంగాలులోను, మధ్యరాష్ట్రములందును, ద్వంద్వ ప్రభుత్వవద్దతి నంతరింపజేసినను, నష్టమేమియు గలు

గలేదు. సామ్రాజ్య శాసనసభను రద్దు చేయచో, అధికారవర్గములనెదిరింకు శత్రువునకొననాగింపవచ్చును. ఆపనియిష్టమును జరుగుచునేయున్నది. శాసనసభల తీర్మానములు గాలికైగిరిపోవుచున్నవి. శాసన సభలనలే లేకున్నచో, సంస్కరణ బూటకము దొలగి, వాని నిజస్వభావము బయల్పడును. కృత్రిమాలంకారముల దీసివైచుచో, సత్య మెరుకపడును.

ఆంగ్లో హైందవ పత్రికలు సంస్కరణములను అనలేరద్దజేయ గోరుచున్నవి. ఇటుల జరుగుచో చింతించవారుండరు. శాసన సభ్యు లిట్టి బెదరింపులకు భయపడక, తమ ధర్మమును నెఱవేర్చుట యుక్తము. రీడింగు ప్రభువు సయితము మైనారిటీ రిపోర్టుకు చేయూత నొసగదలచి, ఇంగ్లండుకు బోయి విఫలమనోరథుడై తిరిగి వచ్చెను. రాజప్రతినిధిగారి సలహాను త్రోసివేయగూడదని ఆంగ్లో హైందవ పత్రికలు దెలుపుచుండును గాని, సంస్కరణముల విషయమున నటుల హెచ్చరించుటలేదు. ఇట్టి సితిలో ప్రజాభిప్రాయము శాసన సభ్యుల తీర్మానము నామోదించుచున్నది గాని, మడ్డిమెను రిపోర్టునుగాదని రుజువుచేయుట లాభకరము. సత్యమేదియో ప్రపంచమున కెరుకపడును. ఇట్టి ప్రయత్న మిదివర కెన్నడును జరుగకుండుటచే, అవసర ఎన్నికలు, దేశమునందు నూతనోత్సాహము పురి గొల్పుననుటకు నందియము లేదు.

నూలు చందా

నూలుచందాను దీసివైచుట నిశ్చయమే యయినను, ప్రత్యామ్నాయముగ నయినను నిలచునా లేదా యని సందేహింపవలసి యున్నది. అస్సోసియేటెడ్స్ ప్రెస్సు రిపోర్టులు నిజమగుచో, నూలుచందాను పూర్తిగ నెగరగొట్టి డబ్బుచందాను మరల నెలకొల్పవలయునని స్వరాజ్య పక్ష నాయకులు తలపెట్టిరినియు, ఆవిషయమై పట్టుదలతో వాదించుటకు వారు సంసిద్ధులుగ నున్నారనియు, యూహింపవచ్చును. మహారాష్ట్ర ప్రముఖుల యుద్దేశ్యములను తెలుపనక్కరలేదు. గాంధీమహాత్ముని సూచనలు వారికి బాతుగ బనికీరావు. వంగదేశ నాయకులగు సేను గుప్తాగారు గూడ డబ్బుచందాను ప్రవేశపెట్టుట కిష్టపడినటుల, వెల్లడియ్యెను. ఇట్టి సితిలో మహాత్ముని కత్యంత ప్రయమగు నూలుచందా ఏరూపమున నిలచుటకును నీలుండదు. గాంధీమహాత్ము డిట్టి తరి, కాంగ్రెసు వెలుపల నూలుసంఘమును స్థాపించి, రాటమునకు ప్రోత్సాహమొసగవలసి వచ్చును. ఇట్టి సితికి దారిదీయుట వివేకమాయని యోచింపవలయును. గాంధీమహాత్ముడు తమ బహిష్కారముల నన్నిటిని వదులుకొని, స్వరాజ్యపక్షమునకు కాంగ్రెసును స్వాధీనపరచి యుండెను. సందిగ్ధమయమున వంగదేశ స్వరాజ్య పక్షముకు చేయూత నొసగెను. మహాత్ముడు ప్రతిఫల మాశించి యిటుల చేయక భోయినను, అతని కత్యంత ప్రయమగు చిహ్నమును దొలగించుట మహాత్మునిపట్ల కృతఘ్నత జూపుట గాదా? నూలుచందా యాతేవణీయ మగుచో, దేశాభివృద్ధి కది భంగకరమగుచో బెల్లం కాంగ్రెసు సభలో స్వరాజ్యపక్షమువారు దీనినేల యామోదించిరి? లజపతిరాయి ప్రభృతుల యాతేవణల నేల తృణీకరించిరి? నూలుచందా

యవజయము గాంచెననుట అసభ్యము. దానిని మొదటినుండియు తృణీకరించుచు, అది ఎటులయినను అవజయము బడయునని దీవించుచు, నూలు దీయుట కెట్టి ప్రయత్నము జేయనపుడు, ఫలిత మెటులుండునో జెప్ప నక్కరలేదు. నిజోత్సాహముతో నద్భావముతో జేసెడి ప్రయత్నము లెన్నడును వృథగావు. నూలును వడుకనివారు, కోనియైనను చందా నీయవచ్చునని మినహాయింపు డండగ, ఆతేవణావకాశ మనలే పోవుచున్నది. గాంధీ మహాత్మునితో పని దీరెను గాన, అతనిని వినర్జించెద మనుట న్యాయముగాదు. కాంగ్రెసు సభ్యులు నూలు దీయుట వలన, ప్రజాసామాన్యమునకు మార్గదర్శకు లగుదురు. కద్దరు నిర్మాణమునకు తప్పక ప్రోద్బలము గలుగును. నిర్మాణ కార్యక్రమమువలన గాని, ప్రజాశక్తి పెంపొందదని, స్పష్ట మగుచున్నది. ప్రజాశక్తి వృద్ధియయినగాని, శాసనసభల తీర్మానములకు విలువయుండదని తేలినది. ఇట్టి సితిలో, ప్రధాన మగు నీవిధానమును వదలి, కేవల తాత్కాలికోత్సాహ నిమగ్ను లగుటవలన, విశేష లాభముండదు. గ్రామ పునర్నిర్మాణము కద్దరు నాథారభూతముగ జేసికొనును. నూలు చందాయందు ఆతేవీంపదగిన సంగతి ఏదియులేదు. ప్రతివారును రాటమును చేపట్టుట కిది ప్రోద్బల మొసగుటయ గాక, బీదలపట్ల సానుభూతి గనుపరచుచు, పరిశ్రమ కెక్కుడు ప్రాముఖ్య మొసగుట తటస్థించును. పాట్నా సభలను గావించిన ఫలము నూలుచందాను పూర్తిగ తీసివైచుటయే యగుచో, విచారము గలుగక మానదు.

పటేలుగారు

పటేలుగారిని గూర్చి బ్రిటీషుపత్రిక లనేకములు వ్యాఖ్యానము గావించుచున్నవి. శాసనోల్లంఘనము గావలెనని బోధించిన పటేలుగారు, అధ్యక్ష పదవిని స్వీకరించుట విచిత్రమని యీ పత్రికలు భావించుచున్నవి. స్వరాజ్య పక్షమునుండి ఒక్కడయినను బయల్పడి సహకారము నవలంబించినందులకు యీ పత్రికలు సంతసించుచున్నవి. ఈపత్రికల యూహల సంగీకరించుట పొసగదు. ఒక్కవిషయమును ముఖ్యముగ విచారింప వలయును. పటేలుగారు సామ్రాజ్య శాసన సభలో స్వరాజ్యపక్ష సభ్యులుగ వ్యవహరించుటకు వీలుపడకపోయినను, వెలుపల స్వరాజ్య పక్షమువారికి సహాయము జేయవచ్చును. ప్రభుత్వమువారిచ్చెడి వేతన మిందు కాటంకము గలిగించునని తలంపజాలము. స్వరాజ్యపక్ష సభ్యులు రాజీనామా నొసగినను, అధ్యక్షులగు పటేలుగారు రాజీనామా నీయనక్కరలేదని నిశ్చయించినటుల, వార్తలు తెలుపుచున్నవి. ఉద్యోగపదవి స్వరాజ్య పక్షమువారికి ప్రధానముగానపుడు, పటేలుగారు మాత్రమేల రాజీనామా నీయగూడదో తెలియదు. అధ్యక్షసాసనమందు కూర్చున్నపుడు, వీరు మొగమోటమి లేకుండ ప్రవర్తించవచ్చును. అంతియగాని తదితర సమయములందు వీరు రాజకీయ సంచలనమునందు పాల్గొనగూడదనుట, పరిహాసాస్పదమగును. అందుచే పటేలుగారు సయితము రాజీనామా నీయకుండుటకు కారణము గనుపించదు. స్వరాజ్యపక్షమువారి విషయమై తగిన నియమముల నేర్పఱుపనిచో, మున్నుందు యిబ్బంది గలుగును.

శారదానికేతనము, గుంటూరు

గుంటూరులో శ్రీ విద్యాభివృద్ధి నిమిత్తమై ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణ, లక్ష్మీబాయమ్మగార్ల చే నెలకొల్పబడిన శారదానికేతనము దినదినాభివృద్ధి గొంచుచున్నది. శ్రీలవిద్య నిమిత్తమై పాటు బడుచున్న జాతీయ ప్రతిష్ఠాపన ఆంధ్రదేశమున కిది యొక్కటియే యగుటచే, దీనిని పోషింపవలసిన భారము ఆంధ్రులందరిపై గలదు. శ్రీలకు జాతీయవిద్య గలపుటయందెట్టి కష్టములుగలవో దెలుపనక్కరలేదు. లక్ష్మీనారాయణగారును, వారి సహధర్మచారిణియు, యిత్యార్యమును నిర్వహింప బూనుకొని తదరమై తమ శక్తిసంతను వినియోగించుట, ఆంధ్రదేశమున కదృష్టమని భావింపవచ్చును. గురుకుల బాలికల సంఖ్య 52. వీరందరకును భోజనవసతుల నుచితముగ నేర్పరచి, ఆశ్రమ పద్ధతులపై ప్రతిష్ఠాపనను నడుపుట మిక్కిలి వ్యయప్రయాససాధ్య మనుటకు సందియములేదు. ఈసంవత్సరమునందు సంక్రాంతి పండుగకు బదులుగ, దసరాపండుగల యందే శారదానికేతన పోషణార్థమై చందాలను వసూలుజేయ నిశ్చయించి నటుల దెలియుచున్నది. ఆంధ్రులన్ని ప్రాంతములవారును, దసరాపండుగ సమయమున యీసంస్థకు కానుకల నర్పించి శ్రీవిద్యపై వారికి గల యభిమానమును కార్యరూపము దాల్పజేయ గోరెదము. ప్రజలు జాతీయ ప్రతిష్ఠాపనలను నిర్వహించు శక్తిపైననే, దేశపు భావ్యభివృద్ధి ఆధార పడియుండుననుట సత్యము.

బొంబాయి మిట్టలు

బొంబాయిమిట్టలకప్పదశ గాంచి చింతింపని వారు లేరు. ఎత్తైన జాతీయ రద్దుజేయవలెనని వీరు గోరెడి కోర్కెనహేతుకమనియు, ప్రభుత్వమువారు వెంటనే దీనిని నెఱవేర్చ వలయు ననియు కోరియుంటిమి. కాని, కూలీల చేతనములను తగ్గించి, లేనిపోని కలవరమున కెడ మిచ్చుట మాత్రము మిట్ట యజమానుల కేమాత్రము పాడిగానేరదు. తక్కువ గంటలకాలము మిట్టలు పని జేయునటుల ఏర్పాటుజేసిన బాగుండెడిది. బొంబాయి మిట్టలు లాభముల నధికముగ సంపాదించినపుడు, కూలీల చేతనములను తదనుగుణ్యముగ హెచ్చుజేసి యుండలేదు. అట్టితరీయితరుణమున తగ్గించుట భావ్యముగలేదు. ప్రభుత్వముమీద కోపమువచ్చి, యజమానులు బీదలను బాధించుట యనుచితము. మిట్ట యజమానుల సంకల్పము నెఱవేరవలె ననుచో, అన్ని పక్షముల వారి సానుభూతిని బడయవలయును. చేతనములను తగ్గించుటవలన, వీరు కార్మికుల సానుభూతిని, తద్వారా జనసామాన్యపు సానుభూతిని పూర్తిగ కోల్పోవుచున్నారు. ఇందువలన తీరని నష్టము వాటిల్లక మానదు.

యస్. ఆర్. దాసుగారి నియామకము
సర్ బి. య్. శర్మగారి స్థానమున,
యస్. ఆర్. దాసుగారు భారతప్రభుత్వ కార్యనిర్వాహక సభ్యులుగ నియమింపబడినటుల నేటివార్తలు దెలుపుచున్నవి. ఈ నియామకము, సలుపురకు వింతగలిగింపకమానదు. వలసన బొంబాయి రాష్ట్రమువారి నొకరిని తప్పక నియమించెదరని, చాలకాలమునుండియు వదంతి వ్యాపించియుండెను.

శారదానికేతనము, గుంటూరు

దసరాపండుగలలో కానుకల నర్పించి

ఆంధ్రుల ప్రతిష్ఠాపనకు సహాయము జేయ ప్రార్థితులు

తుదకీవార్త యసత్యమని దేలెను. యస్. ఆర్. దాసుగారు దేశబంధు చిత్తరంజన దాసుగారి పెత్తందొడి కుమారులు. బెంగాలులో అడ్వకేటు జనరలు పదవిని నిర్వహించుచుండిరి. వీరు సుప్రసిద్ధ న్యాయవాదులు. వీరి రాజకీయాభిప్రాయములు మాత్రము ప్రాతకాలపు నాటివి. ఎట్టి యభిప్రాయముల గలవారయినను, ప్రభుత్వమునందుజేరి నిర్వహింపగల మేలు అత్యల్పమగుటచే, నూతన సభ్యులెవరైనను ప్రజల కొక్కటే.

మహమ్మదాళీగారి హెచ్చరిక

మాలానా మహమ్మదాళీగారి సమయమున గావించిన ప్రకటన మెంతయు సమయోచితముగ నున్నది. కాంగ్రెసు విజయము, కేవల సంఖ్యపై గాక ప్రజా శక్తిపైనే ఆధారపడి యుండునని వీరు తేటపరిచిరి. ప్రజలు స్వాతంత్ర్య సంపాదనపట్ల కృతనిశ్చయై యుండునెడల, బ్రిటీషు దృక్పథము వెంటనే మారునని, మహమ్మదాళీగారి తలంపు. కేవల, శాసనసభలలో స్వాతంత్ర్యము లభింపదనియు, ప్రజలు కార్యశూరులై అహింసా మార్గము నవలంబించి కృషి సలిపినగాని ప్రయోజనము లేదనియు, వీరు దెలిపిన విషయములను భారతీయు లీసమయమున గుర్తింప వలయును. ఏది ముఖ్యమో, ఏది ముఖ్యముగాదో గ్రహించి, ప్రధాన విషయముల నిమిత్తము తమ శక్తిని ధారబోయ గలవారే ధన్యులు.

బర్మా : లా, ఆర్డరులు

1924 వ సంవత్సరపు బర్మా పోలీసు పరిపాలనానివేదిక గాంచిన, లా ఆర్డరుల రక్షణలోప భూయిష్టముగ కనుపించును. ఇందుకు బర్మా గ్యాయ పరిపాలనా విధానమే కారణమని, రిపోర్టు దెలుపుచున్నది. ఈ పద్ధతి బర్మాకు తగదనియు, అందుచే నేరము లధికమయ్యెననియు, సూచించుట విపరీతము. పోలీసువారు, తమ అసమర్థతను న్యాయ విధానమున కంటగట్టు చున్నారు. ఇందునుబట్టి ఒక్కసంగతి విదితము గాకమానదు. ప్రస్తుత వాలకవర్గము లా ఆర్డరులను రక్షింప జాలదని గ్రహించుట సులభము. దీనిని మార్చి, ప్రజలకు స్వపరిపాలన మిచ్చుట మేలుగద. ఆ సంగతిని పాలకు లెంతత్వరలో సంగీకరించిన సంత మేలు.

నెహ్రూగారు : ఆంగ్లదేశపు ప్రయాణము

సండిత మోతీలాల్ నెహ్రూ, జిన్నా, సెత్తా మున్నగు స్పీకరు కమిటీసభ్యులు 1926 సంవత్సరము ఏప్రిలునెలలో ఇంగ్లండుకు బోయి, అక్కడి మిలిటరీ డిక్షనరీలో సంస్థాపనలను తిలకించెదరని, ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించుచున్నారు. స్వరాజ్యపక్ష నాయకుడును, స్వతంత్రపక్ష నాయకుడునుగూడ ఇంగ్లండుకు బోయెదరేని, లేబరు పక్షమువారియవకాశము గైకొని వీరితో సంగ

తింపవచ్చును. నిజసందర్భములను బ్రిటీషువారికి దెలియ బరచుటకు మాత్ర మిందువలన వీలగును. కాని ఇట్టి ప్రయాణముల వలన, రాజకీయముగ నితర లాభము లుండవని దెలుపనక్కరలేదు.

జయకరుగారు

కేలూరుగారు స్టేటుకౌన్సిలు సభకు బోవుచో, జయకరుగారు సామ్రాజ్యశాసనసభ స్థానమునకు పోటీజేసెదరని తెలియుచున్నది. జయకరుగారు బొంబాయి స్వరాజ్యపక్ష నాయకులు. సుప్రసిద్ధ న్యాయవాదులు. వీరు విజయము గాంచుచో, సామ్రాజ్యశాసనసభలోని స్వరాజ్య పక్షమునకు మిక్కిలి బలము గలుగుననుటకు సందియములేదు. నెహ్రూగారికి వీరు కుడిభుజమై మెలగగలరు. వీరికి తప్పక విజయము చేకూరునని భావించెదము.

పాట్నా జిల్లా ఖిలాఫతుకాన్ఫరెన్సు

మాలానా షౌకతాళీ అధ్యక్షకోపన్యసము
మహమ్మదాళీగారి హితబోధ

పాట్నా, సెప్టెంబరు 21:—హిందూ మహమ్మదీయ సంఘములై కమత్యముతో మెలగి, నూతన ప్రబోధము నొందినపుడు ఖిలేత్తు విషయమై ఉభయ సంఘములను గావించిన మహాత్ములను సభ్యులకు అధ్యక్షులగు మాలానా షౌకతాళీగారు స్వరణకు దెచ్చిరి. సామ్రాజ్యవాదుల బారినండి ప్రపంచమును రక్షించుటకు మార్గము భారత దేశమునందు స్వరాజ్యము స్థాపించుటయే మార్గమని మాలానాగారు దెచ్చిరి. ఎనిమిది కోట్ల మహమ్మదీయులు భారతదేశమందున్నను మహమ్మదీయుల పవిత్ర స్థానములు విదేశీయుల స్వాధీనమందుండుట సహింప శక్యముగాదు. దేశాభ్యుదయము కొరకును మహాభివృద్ధికిని బాటుపడవలసినదని మాలానా సభ్యుల ప్రబోధించెను.

హిందూ మహమ్మదీయ పోరాటములు

హిందువులును మహమ్మదీయులును తగవులాడుమండుట మిగుల విచారకరముగ నున్నది. ఈపోరాటములు విరమింపబడనిచో హిందువులు హిందువులతోడను, మహమ్మదీయులు మహమ్మదీయులతోడను పోరాడికొను దినములు రానున్నవని అధ్యక్షుడు మందలించెను.

హెడ్డాజియందు రాజుగాని, శుల్తానుగాని నుండ నవసరములేదు. హెడ్డాజి మహమ్మదీయ ప్రజాపాలన యందుండవలయును. పవిత్ర స్థానముల పరిపాలన విషయమై యోచించుటకు అఖిల మహమ్మదీయ ప్రాపంచక సభ సమావేశము గావలయును. మహమ్మదీయ మతమును నాశనము గావించుట ప్రపంచమున దేశము ఆరముగాదు. ఏదేశమైన నట్టిపని గావించదలచుచో మహమ్మదీయులందరును గలసి ఎదుర్కొనెదరని ప్రపంచమునకు సాటవలయును.

మహాత్ముని హితబోధ

లినకును ఆలీసోదరులకును హిందూ మహమ్మదీయ సంఘములపై పలుకుబడి లేకపోవుటచే తాను హిందు మహమ్మదీయ వికమత్యమును గురించి ప్రసంగించుటలేదని గాంధీగారు తెల్పిరి. రాట్నా మునందు తనకుమెండుగ అభిమానముగలదని మహాత్ముడు నడిచెను. రాట్నా మును ఉపయోగించి నూలదీయుటచే ప్రజలకు కొంత అదనముగ రాబడి చేకూరుననియు, అందు కొరకైనను రాట్నా మును బాహ్యముగ ఉపయోగించవలయుననియు గాంధీగారు హితబోధ గావించిరి. తాను మహమ్మదీయ కర్నకుల దుస్థితిని కన్నులార గాంచెననియు, అట్టి బీదసోదరుల సహాయ నిమిత్తమైనను ఖద్దరు విరివిగ వాడవలయుననియు మహాత్ముడు సభ్యుల నుద్బోధించెను.

అఖిలభారత జాతీయసంఘ సమావేశము

సంపూర్ణ రాజకీయస్రావ్యమును తీర్మానములు

నూలువడకుటపై విశేషముగు చర్య

పాట్నా, సెప్టెంబరు 21:- రేపటి కార్యక్రమమును గూర్చి యఖిలభారత జాతీయసంఘసభ్యులలో మహాత్ముడు ప్రసాదించుచుండెను. ఇదివఱకే తంతిచేయబడిన తీర్మానములు గాక యింక ననేక తీర్మానములు పంపబడెను. చర్చనీయాంశములు చాల గలవు.

తమలో వర్ణవిభేదములను గల్పించుచున్నవి గనుక నిక్కురసభ, ముస్లింసభ, హిందూసభలకు ప్రజలు తమ సహాయము నిచ్చుట మాని యందరును జాతీయ మహాసభయందే సభ్యులయి దేశసేవార్యము పనిచేయగోరుచున్నారని యొక తీర్మానము ప్రతిపాదించబడెను.

సామ్రాజ్యప్రభుత్వము వెంటనే తమ యధికారమును దుడారజేరి, రాజకీయశీతలను వదలి, భారతదేశ స్వపరిపాలన నంగీకరించుచు ప్రకటనగావించవలెనని మఱియొక తీర్మానము గోరుచున్నది.

రాజకీయ బాధితుల నిధి శేర్వణముటకొక తీర్మానము గోరుచున్నది.

జాతీయూత్సర్జితము లగు తీర్మానములు

యస్. యస్. రాయగారి ప్రేరేపించి ప్రభుత్వము తమ రాష్ట్రములనుండి వెడలగొట్టినందులకు తత్ప్రభుత్వ చర్యను నిరసింపచు నొక తీర్మానము ప్రతిపాదించబడును.

చైనాదేశస్థులకు సంభవించిన విపదలకు సానుభూతిఁ జూపుచు, నచ్చట భారతపైనికులను చైనాదేశస్థుల నణచుటకు పయోగించుచున్నందులకు హేయమును జూపుచు నొకతీర్మానము ప్రతిపాదించబడును.

నూలు చందా

సభ్యుల సంప్రదింపు సభలో నూలు చందా విషయమై ముఖ్యముగ చర్చించబడునని యాహింపబడుచున్నది. ఈసభలో మహాత్ముని ప్రశ్న పరంపరలచే ముట్టడించినది చెలియుచున్నది. నూలువడకు వారు జాతీయసభ్యులు కానేరని కొందరు నూచించిరి. నూలువడకువారే నిశ్చయముగ దేశసేవ చేయువారనియు, డబ్బుచందానిచ్చువారిని వడకువారుకూడ జాతీయ సభ్యులమున కర్హులేయని మహాత్ముడు సమాధానమిచ్చెను. ధనార్జన కొఱకు నూలువడుకువారు జాతీయచర్యసభ్యులగుదురాయని ప్రశ్నింపబడగా మహాత్ము డిట్లునుడివెను. "వారు జాతీయ మహాసభయొక్క ప్రధానసూత్రము పయి సంతకముచేసిన గాని సభ్యులుకానేరరు"

రాజకీయ బాధితుల నిధి శేర్వణముట కిది యదనుగాదని మహాత్ముడు నుడివెను. (అ. ప్రె.)

* * * * * బరూచాగారి తంతి (ప్రేమ)

బొంబాయి, సెప్టెంబరు 19:- బి. ఎఫ్. బరూచాగారు మహాత్మాగాంధీగారికి పాట్నానుండి యిట్లు కంతి నంపిరి:-

"వెర్నోనికు సంధి జరిగిన నాలునుండి నిరంకుశ నిర్బంధ విధానము ప్రబలుచున్నది. మొదట జాతీయవాదులను, పిదప అకాలీలను, పిమ్మట మహిళలను, యామాధ్య జాతులను, యిప్పుడు బొంబాయి అసామ్యుదాదామలో పారిక్రామికులను అణచుచున్నారు. అ. భా. కాం. సంఘమువారు వెంటనే మాడు ఉపసంఘముల నియమించి అండమానులకు మహిళాలను బంపుట గూర్చియు, జాతులను అణచుటగూర్చియు, వస్త్రప్రతిక్రమ నాశనముగల గూర్చియు విచారింప జేయవలెనని కోరుచున్నాను. దక్షిణాఫ్రికా విషయమున నాల్గవది, అన్ని రాజకీయ పక్షముల కాంగ్రెసులో చేర్చుకొను అవకాశముల విచారింప విడవ ఉపసంఘమును నియమింపవచ్చును."

బరూచా అట్లు కలము అజదుగారికిట్లు తంతినిచ్చిరి:- "రిఫ్ నిర్యా, హైదరాబాద్, ఇరాకు దేశములలో మహాత్ముడియుల రక్తము నేల ప్రసరింపజేయుచుండ నునదేశపు మహామృదీయులు తగవు లాడుచుండనేలే! భారతదేశము గాంధీగారి నాయకత్వముక్రింద కీర్తనార్థమకమత్వములతో నుండినప్పుడు బ్రిటిషువారి నిరంకుశ చర్యలకు కల్లెను వేయబడెను. లూసేను సంధి జరిగిన పిమ్మటనుండియు ప్రభుత్వమువారు హిందువులను మహామృదీయులను విడదీయుచుండిరి. ఇప్పుడు మహామృదీయులలోనే చీలికగోగించుచున్నాగు. జాగ్రత్త. వికమత్వమే బలము. కావున, మహామృదీయసోదరులారా! వికమత్వము గల్గియుండుడు. హిందువులతో, సమైక్యగానుండుడు. భారతదేశ మొక మత్వము గల్గియున్నపుడే మీరు దేశమాతకు, ఇస్లామునకును, జూదీయను సేవజేయగలరు."

అఖిలభారత కాంగ్రెసుసంఘ సభ

ఎన్. సి. కేల్కరుగారి అభిప్రాయములు

భారత కాంగ్రెసుసంఘ కార్యదర్శి పండిత జనపరలాలు కేల్కరుగారు ఆసంఘసభ్యుల కందరికిని పంపిన సర్క్యులరులకు కేల్కరుగారిటుల ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి.

1 కాంగ్రెసు చందా వెనుకటివలెనే నాలుగణాలేయం డవలెను. నూలు చందానుగూడ పక్షాంతరముగా నుంచగోరినచో నాలుగణాలకు తుల్యముగానే యుంచవలెను.

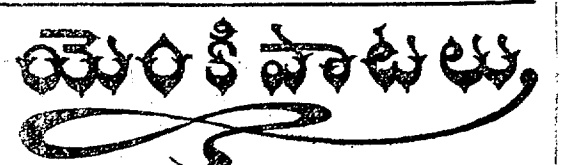
నాలుగణాలు చందాయనిన నతిసులభము. అది పరిపాటియై యున్నది. బీదవారుగూడ నియ్యగలుగుదురు. మొత్తమును హెచ్చించినచో సభ్యుల సంఖ్య తగ్గిపోవును. కాంగ్రెసుసభ ప్రధాన ప్రజాప్రతినిధి సభగాన సభ్యులసంఖ్య విశిష్టలి హెచ్చుగానుండవలెను. మహాత్ముని అభిప్రాయప్రకారము నాలుగణాల కిమ్మకు గల నూలు అనగా చాల తక్కువయేయగును. రోజుకు అరగంట చొప్పున 15 రోజులు వడుకవలసియుండునని నాకు తోచుచున్నది. ఇదిగూడ తక్కువ అంచనాయనియే తలచెదను. నాలుగణాలు సంపాదించుటకు ఒక కూలివాడు మూడు గంటలనేపు కష్టపడి పనిచేయవలెను. కావున నాలుగణాలు రొక్కముగా యిచ్చువానికంటె 15 రోజులు రోజుకు అరగంటనేపు నూలు వడికి యిచ్చునట్లే శ్రేష్ఠమగును. నూలువడుకుటకు కావలసిన రాట్టును మున్నగువానిని చాలమంది కొనవలసియుండును.

నూలుచందా ఉద్దేశము పుట్టకొలది నూలు తయారుచేయుటకాదు. విదేశీబట్టల బహిష్కరణమునకు సంబంధించిన పరిక్రమయందు కాంగ్రెసువారు కొంత కృషిచలుపుటయే. ఇటుల నూలు చందా శేర్వరచిన అది సెరవేరును.

2. కాంగ్రెసు సభ్యులందరును ఖద్దరు కట్టవలెనను నిబంధన యుండగూడదు. ఆ నిబంధన కొనసాగలేదు. రాజకీయ సంఘములభ్యేతకు దుస్తులుమున్నగువానినిగూర్చిన నిర్బంధముండగూడదు. కేవలము ధనము చందా నాలుగణాలు చందా తప్ప పక్షాంతరముగ నైనను నూలు చందాగూడ నుండగూడదనియే నా అభిప్రాయముగాని అది నిర్బంధకము కాదుగాన ఉండినను బాధలేదుగాని ఖద్దరు దుస్తులు నిర్బంధముగలచే అది అసలే యుండగూడదు. అన్ని పక్షములవారును గూడ కాంగ్రెసులోచేర వీలుండవలెనగాన యిట్టినిబంధన యుండగూడదని ధర్మముప్రకారము నేను నుడువుచున్నాను. న్యాయముగా ఆలోచించినచో ఖద్దరుసంఘము (స్పిన్డర్సు అసోసియేషను) నకును కాంగ్రెసుకును ఎట్టిసంబంధమును ఉండనేగూడదు. అటుకే స్వరాజ్యపక్షమునకును కాంగ్రెసుకును గూడ సంబంధమేమియు నుండగూడదు. అన్ని పక్షములవారును కాంగ్రెసు సంఘసభ్యులుగా నుండుట కర్తవ్యేగాని చారివారిపక్షముల పనులకును కాంగ్రెసు మహాసభవిధానమునకును సంబంధమేమియు నుండగూడదు. మనదేశమున యిట్టి ప్రశ్నేకసంఘము లేనియెడ యున్నది. అవియన్నియు జాతీయ్యతాభివృద్ధికే పనిజేయుచున్నవి గాని ఆసంఘముల విధానమునకును కాంగ్రెసుకును ఎట్టిసంబంధమును లేదు. అట్టియో ఖద్దరుతోను నూలువడుకుటతోను మాత్రము కాంగ్రెసుకు సంబంధ మేలయుండవలెను!

మహాత్ముని కిది ప్రియతమమును కారణముతప్ప వేరుకారణమేమియుకనబడదు. నేను చాలశ్రద్ధగా ఆలోచించినను నాకెట్టి కారణమును కనబడలేదు. మహాత్ముని సంతృప్తినిందించుటకే పక్షాంతరముగా నూలుచందాను నే నంగీకరింపవలసినటు లగుపడుచున్నది.

3 కాంగ్రెసుతో సంబంధములేకుండ ఖద్దరు సంఘమును ప్రత్యేకముగ శేర్వరవగోరువారి ప్రయత్నములు కొనసాగు గాక యనియే నేను కోరెదను" అని కేల్కరుగారు వ్రాసిరి (మహాత్మా)

గ్రంథకర్త:-నందూరు వెంకటసుబ్బారావుగారు.వి.

“ఎంకి పాటలు” పుస్తకములను ఆశీశుండి పంపమని ఆర్డరు పంపియున్నారు. గ్రంథముద్రణ సంకల్పము పూర్తియైనది. శ్రీయుత అడివి బాపిరాజుగారు యీ పాటలకు తగినటుల కొన్ని భావగర్భితములైన చిత్రపటములను బంపియున్నారు. చిత్రపటములు దిమ్మెలు తగూరగుటకొంత ఆలస్యమగుచున్నది. తయారయిన వెంటనే ఆర్డరు వ్రాసినవారి కందరికిని పంపెదము.

గ్రంథము వెల రు 1-0-0 తపాలఖర్చు ప్రత్యేకము పల్లిమరు:బి.ఎస్.శాస్త్రి అందుకంవెని, తపాలపెట్టె 110, మద్రాసు.

భారత శాసనసంఘసభ్యుల రాజీనామా

16 గురు యిండిపెండెంటులును 45 గురు స్వరాజ్యస్థులును సంతకములు చేసిరి

భారత శాసనసంఘసభలో సభ్యులుగానున్న స్వరాజ్య స్వతంత్రపక్షముల వారు యావన్మండలియు రాజీనామాలనిచ్చుటకు జరుగుచున్న ప్రయత్నము సెరవేరునటులే యున్నది. స్వతంత్రపక్షమువారు 16 గురును స్వరాజ్యపక్షమువారు 45 గురును రాజీనామాలనిచ్చుట కంగీకరించి సంతకములుచేసిరి. “దొరతనమువారు సహేతుకముగను నిష్పాక్షికముగను పరిపాలింపవలెనని పవనయముగ సెలెమారము చెప్పినను లాభములేదని మేముబాగుగా గ్రహింపగలిగితిమి. సభ్యులు ప్రతిఘటనము నవలంబించినను యధానుకూల సహాయపద్ధతి నవలంబించినను దొరతనమునకు గట్టి ఒత్తిడి కలిగినగాని వారుపరకుచేయరు. అని భారత శాసన సంఘసభ్యులు మామిలేఖరి కరిగించిరి. “స్వరాజ్యపక్షము పూర్తిగా నంతరించవలెను. బ్రిటిషువారి నిర్ణేతుకాయమాన కటాక్షముతప్ప గత్యంతరములేదను భావము అన్ని రాజకీయపక్షములకును పూర్తిగా పట్టుబడవలెను. “అన్యధాకరణం శాస్త్రి త్వమేవకరణం మమ” అనివారందరు బ్రిటిషువారికిపాదాక్రాంతలు కావలెను. అంతవరకును ఎట్టిరాజకీయ స్వాతంత్ర్యములను తలపెట్టగూడదని (బ్రిటుదేశపు కృపగా (కన్ఫర్మేటివు) ప్రభుత్వమువారు నిశ్చయించిరి. అవసరముకలిగినచో భారతశాసనసభను రద్దుచేయుటకుగూడ బ్రిటును మంత్రివర్గమువారు సంసిద్ధులే యున్నారు. ఇది వరకే య్య బడిన సంస్కరణములను గూడ రద్దు చేయవలెనని ఆంగ్లో డియను పత్రికలు చేసిన నూచన మంత్రులకు రుచించినది. భారతదేశమునకు కొన్ని పదుపాయములను చేయవలెననియే రీడింగు ప్రభువు కోరుచున్నాడు గాని కృపగా ప్రభుత్వమునందు రీడింగు ప్రభువు కవకాశమేమియును కలుగదు గాననే సాధ్యమునంత త్వరలో రాజప్రతినిధి పదవిని వదులుట కరడు నిశ్చయించెను. అందునలనే కాలపరిమితిని హెచ్చించెదమని (బ్రిటు దొరతనమువారు నూచించినను రాజప్రతినిధి అంగీకరింపలేదు.” అను వదంతులు సిమ్లాలో ప్రబలుచుగా నున్నవి.

స్వరాజ్యపక్ష సభ్యులందరును రాజీనామాల నిచ్చినను అప్పుడు డను పటేలుగారు రాజీనామా నియ్య నక్కరలేదని స్వరాజ్యపక్షమువారు నిశ్చయించిరి.

ఎం. ఆర్. జయకరుగారు

కేల్కరుగారు ప్లేటుకొన్నిలుకు వెట్టుట వలన భారతశాసనసభలో ఖాళీయగు స్థానమునకు ఎం. ఆర్. జయకరుగారు పోటీ చేసెదరు.

బొంబాయి కార్పొరేషను

బొంబాయి కార్పొరేషను ఎన్నికలకు నిలువగోరు కాంగ్రెసు వారు చేయవలసిన ప్రమాణమునందు ఖద్దరు. అనుమాటకు బదులుగా స్వదేశీబట్టలు అనుమాటను వ్రాయనచ్చునని రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు కార్యసంఘము వారు చేసిన తీర్మానమును బొంబాయి రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు స్థాయిసంఘమువారు రద్దుపరచిరి.

బొంబే పులెను మిల్సు యజమానులు

“మామిల్లు మిల్సు ఓసరుల సంఘమున సభ్యులుకారుగాన మేము పనివాండ్ర వేతనములను తగ్గించలేదు. తక్కిన మిల్లుల వారిచ్చు వేతనములకంటె హెచ్చుగాగూడ మేము వేతనముల నిచ్చుచున్నాము. అందువలన సమర్థులగు పనివాండ్లు లభించుచున్నారు. లాభముగూడ అధికముగా కలుగుచున్నది. యజమానులు వేతనములను తగ్గించుట మంచిపనికాదు. సమర్థులగు పనివాండ్లను నియమింపవలసియుండెను” అని పులెను మిల్సు మేనేజరు జె. ఎడ్డిమను (ఎం. ఎల్. సి.) గారు నుడిచిరి. (ప్రేమ)

బొంబాయి కొటను మార్కెటు

నేటి (22 వ తేది) మధ్యాహ్నము 12 గంటల ధర
ఏప్రిలు-మే-బ్రోచి- 480-0-0, 429-12-0,
డిశంబరు-జనవరి- ఓనూ 412-8-0, 412-4-0,
డిశంబరు-జనవరి- రెంగాలు 365-0-0,

న్యాయార్థుల బజారుధరలు తగ్గవని 21 తేదీని న్యాయార్థులనుండి వార్తానుకంపెనీవారు రంలివార్త నుడిచిరి.

(ప్రేమ)

స్వయం మాధార మే స్వరాజ్య దాయకము

ఆంగ్లేయుల లాభాభిములకు లొంగు మూఢులుకాదు
భారతీయుల స్వతంత్రతలము నకే వారులొంగుదును

రాట్టము మోక్షప్రదము

మా॥ మహమ్మదాలీగారి ప్రకటన

పాట్నా, సెప్టెంబరు 21:—మాలానా మహమ్మదాలీ
గారిట్లు వార్తా పత్రికలకు బ్రకటించుచున్నారు.

త్యాగబుద్ధి ముఖ్యవసరము

“జాతీయ మహాసభావిజయము సభ్యుల సంఖ్యనుబట్టి
గాని, వివిధ పక్షములందలి యొకమత్యమునుబట్టిగాని నిర్ణయిం
పడగదు. మనలోఁ గల శక్తినిబట్టి యాధారపడియుండును.
భారతదేశముందలి వివిధ పక్షములును, 32 కోట్ల ప్రజలుతోఁగూడిగావచ్చును. కాని భారతదేశముపట్ల
నాంగ్లేయుల బుద్ధి కొద్దిమార్పునందరు. ముఖ్యమగువిష
యమేమన యావధారతదేశే మేమిచ్చేయుటకు నిశ్చయించి
నది? భారతదేశమునకు చలననగనే జూడఁబడుచున్నది.
త్యాగబుద్ధిలేని ప్రజలు తమ యాశయములను బ్రకటించుటకనిధి
కారులు. వారట్లు ప్రకటించినను తప్పక నిరసింపబడును. నిర
సింపఁబడఁగినదే. ఆంగ్లేయులు పిఠికిపందలుకారు. ఎట్టిసమంజ
సములైన, సదుద్దేశ్యప్రకటనములైనను వట్టివాదనకు లొంగు
వారుకూడ కారు.

ఆంగ్లేయుల దెస్సడువ్యాపారబుద్ధియే

వారివిశ్వాసమంతయు వర్తకసరళిగానే యుండును. భార
తీయులు తమ స్వతంత్రమునకు బెట్టువిలువను బట్టి యాంగ్లేయు
లు భారత స్వరాజ్యవశ్యకతగ్రహిం
చురు. ఆంగ్లేయ స్వపరిపాలనావ
స్థకూడ వారు తమత్యాగబుద్ధిని జూపినపుడే గలిగెను. రన్నీమే
డువద్ద నాంగ్లప్రభువగు జాను మెగ్నాకార్టా (పరిపాలనాప్రణా
లిక) నంగీకరించుటకు వారణ మేమన, నప్పటి జమీందారులు
ప్రభువుప్రాణములు దీయుటకు, తమప్రాణముల నర్పించుటకు
సంసిద్ధులగునండిరి. ఛార్లె సను నాంగ్లప్రభువు తనయందుగల
దేవత్యము నంగీకరింపఁ గోరినటులే, యాంగ్లేయులు భారతదేశ
మునకు ధర్మరత్నలని దంభోత్తులు పలుకుచుందురు. కాని మన
స్వాతంత్ర్యమునకు జాప సంసిద్ధులగునంటిమని వారికి నిరూపిం
చగలుగుచో వెంటనే తమకారణముల నన్నిటిని వదలుకొం
దురు. ధర్మరత్నత్వమందు వారియంతర్హృదయములందు వారికి
విశ్వాసము లేనేలేదు. అప్పుడు భారతీయులును తమ సిద్ధాం
తములన్నిటిని వదిలివేయుదురు. ఎవరిని జంప నవసరములేదు.
కానలసిన దేమన మరణించుటకు మనయందుండు సంసిద్ధియే
గావలసినది. కాని నడుకుటకై నను సిద్ధపడినివారియంద డటిత్యాగ
బుద్ధియుండదని నేనెఱుంగుదును. ఖిన్నురబట్టి బరువనియు, మొ
ద్దనియు విశ్వసించువారు తమదేశముకొరకు దగ్గమందుటకై నను
సిద్ధమగునందు. రనుకొనుట కల్ల. కాని యట్టిత్యాగమే వారియా
త్మలకు దేశములకు స్వతంత్రమునిచ్చును.

శాసనసభలు నిష్ప్రయోజనములు

మితవాద, స్వతంత్ర, స్వరాజ్యవాదులందొక్కరుకూడ
నేజాతిగాని యుపన్యాసమువలన, వ్యాసములవలన, స్వతంత్ర
మును సంపాదించెనని దెలుపఁజాలరు. నిరంతరము, డాంటి
మగు దుస్తుల హడావుడికొకే చూచు మహాసభావులకు
స్వతంత్ర సమరముల సంధర్భము లేమిబోధప
డును. ప్రస్తుతము వివిధపక్షములందు విభేదములునామమాత్రము
లే. స్వరాజ్యవాదులు తమస్వరాజ్యము నుద్దేశమగు చర్య కనంత
రముతమ తీర్మానమామోదించబడినంత మాత్రముననే సమకూరిన
దని యూహించురు. స్వతంత్రులకుకూడ నట్టి యూహలకలవాలే.
కాని ప్రభుత్వమును బలముగ ప్రతిఘటించకూడదనియు సమకూ
రించే తమ స్వరాజ్యమును సంపాదించవలెననువిశ్వాసముకలవారు.
ఇక మితవాదులు ప్రభుత్వముతో సమ్మతించి తమస్వరాజ్యమును
సంపాదించుచున్నామని సంతోషింతురు. కాని యుపన్యాసము
లందుమాత్రము మృదువుగ ప్రభుత్వమునకు గడ్డము దోచుకుండ
దేశియాభిప్రాయమును వెల్లడించిన చాలునని వారి భావము.

కాని నా బుద్ధికిమాత్రము స్వరాజ్యమట్లుకాక యానా
గరికపద్ధతిని యుద్ధము చేసియో లేక మహాత్ముడు నూచించిన
నూతనపద్ధతి యనుసరించి స్వతంత్ర నిర్మాణ కార్యచరణకు
గడగిగ్రాములందు వడికియో సంపాదించవలెను. మొదటిది సత్వ

ర స్వరాజ్యప్రదాయక మార్గమే. కాని మనయందు కత్తి నుప
యోగించు శక్తి చాలకాలము క్రిందటనే యాంగ్లేయులు దీసి
వేసిరి.

రాటమే ముక్తిమార్గము

రాటము కనీసముగ త్యాగము. సాధ్యమగునంత యధిక
సంఖ్యాకులనుండి గోరుచున్నది. భారత విద్యాధికులందు గల
వాత్సాల్యవ్యాధిహామము తగ్గిన తక్షణమందు దాని ప్రాశస్త్యము
బోధపడును. కాని ఈమూఢులు గంభీరోపన్యాసముల నిచ్చుట,
పెద్ద వ్యాసములను ప్రాయట దక్క వేతమియు జేయజాల
రు. ఇంతకుపూర్వము, యిప్పుడు యెప్పుడుకూడ నాకు శాసన
సభలందు విశ్వాసములేదు. కాని యిట్టి యిచ్చగల మిత్రులు
నా యెడ్డువలన నేమక ప జ య ము క లు గు
చున్నదను నె ప ము నా పై వే య కుం డ, జా తీ య
మహాసభను తమకొక కుపయోగించుకొనుట కభ్యంతరము
చేయను. నిజముగా స్వాపేక్షాపరులు గాక, దేశమే తమయా
దర్శమునందో వారుమాసములలోపుగ శాసనసభల నాశ్రయిం
చిన నేమిహితులు మఱి మాతోఁగలసి దేశముమీఁదకు బోయి
సంపూర్ణము, సర్వతోమఖము నగు ప్రచారము గావించుటకు
విశ్వాసముగలదు. అప్పుడు మఱి దేశమందు త్యాగహామము నెల
కొల్పఁగలమను విశ్వాసము కలదు. గ్రామములే మనకు సంబంధ
పేర్వఱుమలంక. ఆలంకే చాల యల్పబలము కలదిగానే యు
న్నది. కాని యిదియే మనకు సంబంధమేర్పఱుమలంక. వారికి
మనకు బలముగ సంబంధమేర్పడిన వెంటనే మన యాశయ
మున్ని మించియ ప్రణాళిక నేర్పఱుపవచ్చును.

ప్రస్తుతమున్న లోటు

నేడు మన మార్గాభిములను జేయుచున్నాము. కాని
ప్రజలు దాని కనుగుణముగ తాళము వేయుట
లేదు. కారణమేమన వారి కోరికలకు మన
యొద్దేర్పఱుమలకు జాల వ్యత్యాసముకలదు. తన యిరువదియొక్క
దినముల యుపవాసమందుకూడ దినమున కర్ధగంట తప్పక వడకిక
మహాత్ముడు దక్క మనలో నెవరైనను భారతదేశమునఁగల సా
మాన్య ప్రజలపట్ల నభిమానము జూపుచున్నామని హృదయముపై
చేయవైచి ధైర్యముగ నుడవగలమా? ప్రజలకొకట పాటువడితి
మని ధైర్యముగ నుడవగలమా? కాని యట్లు ప్రజలకొకట బాటు
వడిననే, వారియంద భభిమానము జూపిననే మనపాటలకు వారు
గంతుదురు. (అ. ప్రె.)

అఖిల భారత కమ్యూనిస్టుమహాసభ

నక్ల త్యాలాగా రధ్యతులు

నన్యానసంఘమునకు మాలానా హజరత్

మోహినీగా రధ్యతులు

కాన్పూరు, సెప్టెం 21:—నిన్న జరిగిన ఇండియన్ కమ్యూ
నిస్టు పక్షసభలో 1925 డిసెంబరు కడపటివారమున కాన్పూ
రులో జరుగు అఖిల భారత కమ్యూనిస్టు మహాసభకు అవసర
మగు ఏర్పాటులను గావించుటకై మాలానా హజరత్ మోహినీ
గారి అధ్యక్షత్వక్రింద ఒక సన్యాస సంఘ మేర్పడెను. ప్రము
మహా సభకు నక్ల త్యాలాగారిని అధ్యక్షులుగా నెమ్మకొని అంగీ
కరింపవలసినదని వేడుకొనిరి. స్వతంత్రవాదులు విప్లవ వాదులు
కూడ మహాసభకు రావచ్చును. కాన్పూరు బోర్ని విక్కు కుట్ర
కేసులో ముద్దాయిలకు ప్రభుత్వాధికారులొసంగిన శిక్ష పకు
ప్రాయముగా నున్నదని నిందింపుచు వారియెడల సాను భూతిని
గనపరచుచు ఒక తీర్మానము గావించబడెను. స్థానికసభ్యులే
గాక యితర రాష్ట్రముల ప్రతినిధులకూడ కొంద రాసభకు
వచ్చిరి. (అ. ప్రె.)

ఇండియన్ సాండుహార్సు కమిటీ

1926 ఏప్రిలులో ఇంగ్లాండుకు పయనమగుదురు

సిన్హ, సెప్టెం 21:—యూనైటెడు కింగ్డములోను లేది
తర చోట్లనుగల మిలిటరీ కేబిలయములను చూచుటకై పోవు
ఇండియన్ సాండుహార్సు కమిటీలో పండిత మోతీలాల్ నె
హ్రూ, జిన్నా, గాంధీ, సి. నెత్తా, సర్ అబ్దుల్ క్యాదం,
మేజరు కోరావార్ గార్లున్నారని అధికార రీత్యాప్రకటించ
బడెను. ఈకమిటీ మేజరు లంటీగారు కార్యదర్శి. మొన్నటి
భారతీశాసనసభలో రయారు చేసినప్రశ్నల కన్నిటికిని తగినట్లు
గా వచ్చు సాక్ష్య మంతటిని సాధ్య
మైనంతవరకు విని పేరు 1926 ఏప్రిలునెలలో ఇంగ్లాండుకు పయన
మగుదురు. (అ. ప్రె.)

అఖిలభారత జాతీయ కార్యనిర్వాహక సభ

నూలు చందాపై చర్య

పాట్నా సెప్టెంబరు 22:—నేటియందయ మఖిలభారత
జాతీయకార్యనిర్వాహక సభ గూడుచున్నది. ఇప్పుడే వచ్చినపం
డిత మోతీలాలు, జె. యస్. నేనుగ ప్రగాఢకూడ సభయందు
పాల్గొనుచున్నారు. డబ్బు చందాను మహాత్ముడ డయిదురూపా
యలుగా నిర్ణయింప ప్రయత్నించుచుండెను. కాని వంగరాష్ట్ర
యలవలన విశేషముగ సభ్యంతరము నూచింపవలెను. వారు
సాలుకు నాలుగజాలుగానే సుందగోరిరి. కాని ఇరువరకు మధ్య
రూపాయిగా నిర్ణయించి సమాధానము గురుర్పవచ్చును. నూలు
వదుకువారు స్వతహా జాతీయమహాసభా సభ్యు లగుదురను ప్రతి
పాదనను గూడ వంగప్రతినిధు లభ్యంతరపఱుమచున్నారు.
మొదటి జాతీయమహాసభా సభ్యత్వమును సంపాదించి
పిమ్మట వడుకు సంఘముందు చేర
వలయునని వారి యభిప్రాయము. స్వరాజ్యపక్షమందు చేర
విషయము నిందు సామ్యముగ జూపుచున్నారు. జాతీయమహా
సభయే యిన్నిటికంటె ప్రధానమును, ప్రభమునుగల సంస్థగా
నుండవలెనని వారియూహ వదుకుసంఘమువారిచ్చు నూలు
చందా తొలుత జాతీయసభకు చేరి పిమ్మట మహాత్మునిచే స్థా
పింపఁబడిన వదుకుసంఘమునకు జెందును. (అ. ప్రె.)

సిన్హలో బాంబు

కొంతమంది చనిపోవుట

సిన్హ, సెప్టెం 21:—గూర్ఖా పటాలములోని సోల్
రులు దసరాయత్వములను సల్పుచుండగా కైఫూ సిన్హపాలిసు
లైనస్సలో బాంబొకటి పరిలెను. సుమారు 12 మందికి గాయ
ములు తగిలెను. ఒకగూర్ఖాల్లివాడు వెంటనే చనిపోయెను.
గాయములు తగిలినవారిని వెంటనే రిప్పర్ ఆస్పత్రికి గొంపో
వగా అచ్చట మరియిద్దరు చనిపోయిరి. మరియొకపిల్లవాడును ఒక
సోల్లరును క్షిప్రశితిలో నున్నారు. బయటనుండివచ్చిన యొకనికి
కాలు పూజ్జీరిగా విరిగినది. పోలీసువారు విచారింపుచున్నారు.
ఇంతవరకు అరెస్టులేమియు చేయలేదు.
విచారింపగా ఆది యొక మిలిటరీ బాంబునికేలిసినది.
(అ. ప్రె.)

కలకత్తా యింపీరియల్ బ్యాంకు సెలవులు

కలకత్తా, సెప్టెంబరు 21:—ఇండియా ఇంపీరియల్
బ్యాంకు కలకత్తా శాఖలో నీక్రింద దినములు సెలవు దినములు
గా పరిగణింపబడును :—సెప్టెంబరు 24 లేది గురువారము,
25 లేది శుక్రవారము, 26 లేది శనివారము, అక్టోబరు 1 లేది
గురువారము, 2 లేది శుక్రవారము. (అ. ప్రె.)

రైలు సట్టాలనుండి తొలగింపు

మొరాదాబాదు, సెప్టెంబరు 21:—సీమన్స్ ట్రస్ట్ నెవరో
తొలగించుటనలన దిగువ డెహరా ఇస్కయేత్ బండి బెవనవానా
కాంతాలమధ్య పట్టాలనుండి తొలగిపోయెను. ఇంజను రైల్వే
లైనుకు 80 గజములదూరముననున్న ఒక పొలములోనికి వెళ్లి
పోయెను. ఒక రైల్వేయువోగ్నితోకూడ యద్దరికి తీవ్రమైన
గాయములు తగిలెను. ప్రయాణికు లెనమందుఁగికి స్వల్పమైన
గాయములు తగిలెను. సహాయార్థమై రెండు రైలుబండ్లు అవోప్
టికి పంపబడెను. పెద్దపెద్ద రైల్వేయువోగ్నిలును మొరాదా
బాద్ నేనాసమితి సభ్యులును అవోప్టికి వచ్చిరి. కలెక్టరు
జోనాల్సునన్ మొరాదాబాద్ సివిలు సర్జను మేజరు
బాయిడును మోటారు ట్రోలీలో అవోప్టికి
వచ్చిరి. లైను కొన్ని గంటలకాలము మాత్రమే మూసివేయ
బడును. (అ. ప్రె.)

వేల్పు యువరాజు

ఆర్జంతును పయనము

స్కాంటియాగో, సెప్టెంబరు 20:—వేల్పు యువ
రాజు లాస్ ఆండిసుకు వినా డెల్వారునుండి బయలుదేరిరి. ఆచ
టనుండి ఆర్జంతునుకు బయలుదేరెదరు. సరిహద్దును దాటుటకు
ఇక వెంటేమాత్రము అభ్యంతరముండరా
దనుచున్నారు. వాతావరణ పరిస్థితులు
అనుకూలముగ ఏర్పడుటచే పయనమునకు అభ్యంతర ముండదను
చున్నారు.

మదరాసులో రాజకీయ పక్షములు

సంయుక్త జాతీయపక్షము - స్వరాజ్యవాదులు

సి. ఆర్. రెడ్డిగారి మాచనలు

సి. ఆర్. రెడ్డిగారి మాచనలు. సి. గారిట్లు ప్రాయశః చున్నారు.

సంయుక్త జాతీయపక్ష నాయకులచే చేయబడి మదరాసులోని స్వరాజ్యపక్ష నాయకులకు పంపబడినట్టి మాచనలను వాని నామోదించుటకు కారణములను యాదించు క్లుప్తముగా పొందుపరచబడినవి. పాట్నూల్ ఆ. భా. కాం. సంఘసభ జరుగబోవుచున్నది గావునను జాతీయ పక్షము టీటీఎం నూచనలు నూతనముగా జరిగిన మ్యూనిసిపల్ ఎన్నికలలో నిదివరకే కనబడినవి కావునను (1) ప్రజలు వెంటనే విమర్శింప గలందులకును (2) వ్యవహారముల శీఘ్రముగా పరిష్కారముగలవలయునని టీటీఎం ప్రచురింప దలంచియుంటిని. నాయకుడు యస్. ముత్తయ్యమదలియారగారును తదితరులను తప్పక యంగీకరించిన నాకు నమ్మకమున్నను ప్రస్తుత మీటింగు మొత్తముననే సంపూర్ణ బాధ్యతను వహింపుచున్నాను.

స్థానిక సంఘముల ఎన్నికలు

(1) ఎన్నికలలో జస్టిసు పక్షము వారిని ఓడించినారికి ప్రజామోద మేమాత్రమున లేకుండ జేయుటయే మదరాసు రాజధానిలో జాతీయ పక్షమువారి ప్రథమ ప్రయత్నము. మనము తలంచుచున్నాము. ఎన్నడును ఉద్యోగముల సంగీకరింపకూడదని బాసలగైకొని మనమెన్నికలకు బోవుటవలన యీ పని జరుగదు. వేరువేరు జిల్లాలలో ఎన్నికల పరిస్థితులు చూచినంత మట్టుకు మన కట్టుతోచుచున్నది. స్వరాజ్యవాదులు వేరుగా తలంచినట్లయిన మనము భేదించుచున్నామని మాత్రము చెప్పవలసియున్నది.

(2) మ్యూనిసిపల్ ఎన్నిక లిందుకు విరుద్ధమైనవి కావు. పన్నులను తగ్గించుట పని పిల్లలకు పాలను వృద్ధి చేయుట మొదలగు పనులను ప్రజల కొరకు చేయవలెనను నిర్మాణ కార్యక్రమముమీదనే ఎన్నికలకొరకు పోరాటములు జరుగుచున్నవి. మరియు జాతీయవాదులందరు కలిసియే పోరాడిరి. (వివర వారుతప్ప-దాని విషయమై తరువాత చెప్పెదను.) కావున సభలలో సంపూర్ణ ప్రతిఘటనమే ఆకర్షణ క్షితి మూలమను నూత్రము నీయెన్నికలు సహజింపుటలేదు.

(3) స్థానిక సంఘములను లోబరచుకొనుటలో రిఉక్లేషములు గలవు. (ఎ) నిర్మాణకార్యక్రమము సభివృద్ధిజేసి ప్రజలకు మేలుచేయుట; (బి) అసంపరమైనవృత్తు ప్రజలందరిచే పనిచేయించగలందులకై యివ్వబడు ఛేయవలసిన జాతీయ కార్యక్రమమునకు పలుకుబడికిని వాటిని కాంపులగా నుపయోగించుకొనుట (సి) కాంగ్రెసుయొక్క జలమునుగూర్చి ప్రభుత్వమువారికి తెలియజేయుట.

(4) పైని జేప్పిన ప్రతి విషయమును మంత్రులయొక్క బాధ్యతకు సంబంధించినది జస్టిసుపక్షమువారు తమకున్న స్థానమునబట్టి తమకు తాము దేశములో బలవంతులగుటకు ప్రయత్నించినారు. అంత బలముగల ఆయుధమును కాంగ్రెసువారే విడువవలయును. ఈ సమరములో మనకు పయోగకరమైన యే యాయుధమును మనకు త్యజింపకూడదు.

మంత్రిపదవుల సంగీకరించుట

(5) (ఎ) మంత్రిపదవి జీవితమునకై ఏర్పడ్డ యుద్యోగము కాదు. దాని సంగీకరించినంత మాత్రమున ప్రభుత్వము వారికి విధేయులమై యుండవలెనని ఎన్నటను లేదు. ఒక విధానము కొరకును ఆవిధానము జరుపుటకును దాని సంగీకరించినట్లయిన ప్రజలకొరకై మనము చేయవలసియున్న పనులలో లోపము చేయనక్కరలేదు. ఉద్యోగము కొరకే ఉద్యోగము నపేక్షించుట వేరు ఒక విధానముకొరకు దాని సంగీకరించుట వేరు ననుమాట నిశ్చయము.

(బి) జీతము పుచ్చుకొనుటయే గొంతున కడ్డమైనచో దానిని తగ్గింపవచ్చును లేక తీసివేయవచ్చును.

(సి) కార్యరేషను అన్యతాతవలె నది ఎన్నికలవలన జరుగదుగదా యను శంకకు శ్రంధువిధముల సమాధానము చెప్పవచ్చును. ఉద్యోగము నిర్వహణ గవర్నరేయైనను దానిని తీసివేయుట కాన్నియంతెంతోనే యున్నది. ఇంగ్లీషు కాబినెట్టు ప్రజలకిదానిని ఎవ్వడును చెప్పజాలదు. (11) మనచర్యవలనను అధికార నామినేటెడు ఓటులవల్లను బాధ్యత తగ్గిపోవు ననియు, ఎన్నుకొనబడినవారు స్వల్ప సంఖ్యాకులగుదురనియు చెప్పినచో సేనంగీకరింతును. కాని (ఎ) కొన్ని ముఖ్యవిషయములలో ఎన్ను

కొనబడినసభ్యులే అధిక సంఖ్యాకులుగా లేకున్నచో రాజీనామా నిత్తునని చెప్పియు రాజీనామానిచ్చియు (10) తాముద్యోగములలోనికి రాగానే, విశ్వాసరాహిత్య తీర్మానమును గావించి మంత్రుల జీతములపై ఓటుచేయుటకు ప్రారంభింపక పూర్వమే తమ విధానమును ప్రకటించి మంత్రులను గవర్నరు నియోజింపకుండజేసి యుజాతీయవాదులు శాసనసభలను ప్రజాసంఘములనుగా మార్చవచ్చును. యూరపులో నీ విషయముగానే జరుగుచున్నది. ఆవిధముగా ప్రజాసంబంధముగలిగి బలపరుపబడిన మంత్రివర్గము నిరంకుశాధికార వర్గమువారి పనిముట్టువలె పనిచేయ నక్కరలేదు (డి) మంత్రిపదవులవిషయ విషయ పరిష్కారము కాలేదని రామదాసు పంతులుగారు చెప్పుచున్నారు. సంపూర్ణ ప్రతిఘటన విధానమును స్వరాజ్యవాదులు అసహాయోద్యమమునుండి తీర్చుకొనిరి. ప్రభుత్వమువారిచే నియోజింపబడు సెలెక్టు కమిటీ సభ్యత్వములను వీరు చక్కగా అంగీకరింపవచ్చుననియే తలంచుచున్నారు. ఇదియును కొంత మేలుగానే యున్నది. మైచ్చపదవులనుగా నెంచుచుండిన మంత్రి పదవుల మీద గూడ నా ప వి త్ర జల ము ల ను చ న్ని శుద్ధిచేయదురు గాక యని కోరుచున్నాము.

(ఇ) తుట్టుతుడకు మంత్రులు రంకుశాధికారులకు పనిముట్టులే యగుదురేమో యనుభయమును నివారించుటకై కాంగ్రెసు యుత్తరపులనే శిరసాదహించెదమనియును లేకున్న రాజీనామా నిచ్చెదమనియును మంత్రులు బాసలగైకొనవలసినదని నూచించుచున్నాము. జాతీయవాదులను స్వరాజ్యవాదులను అంతరకు నమ్మకరాదని చెప్పినచో ఒక్క నమస్కారము చేసి యూరకుండ వలసినదే.

జస్టిసుపక్షమువారి నేల బలపరుపవలెను?

(6) మనమెంత సంఖ్యలో నున్నను మనము తొలగి మంత్రి పదవులను జస్టిసు పక్షము వారికి యిచ్చెదమనిచెప్పి ఎన్నికలకు బోవుటవలన మన పక్షము వారిని నిరుత్సాహపరచి జస్టిసుపక్షమువారిని ప్రోత్సహింపరచుచున్నాము. మనమెంత కోపముగా చెప్పినను విరోధి కామాదకమున పద్ధతి మనకు మంచిదికాదు. జస్టిసుపక్షమువారే ఉద్యోగములలో నుండురని ప్రజలకు తెలిసినచో వారే ఎక్కువమంది ఎన్నుకొనబడిన వారగుదురు. అది మనయభిప్రాయము. మనము పోరబాటులో నున్నను మనకు పరవాలేదు.

(7) అధిక సంఖ్యాకులు వచ్చిన యెడల స్వరాజ్యవాదులతోకలిసి పనిచేయుదు మనియు, ఒక జాతీయవిధానముతో నున్న మంత్రివర్గమును ఎన్నుకొనబడిన అధిక సంఖ్యాకులను యింత వరకు కలిసి పనిచేయలేదనియు ప్రభుత్వమువారును ఆలియరు ప్రభువును చెప్పుచున్నారు. ఉద్యోగములకు బయటనులోపలను గూడ స్వరాజ్యవాదుల పనితనమును వారికి కొంచెము చనిజూడవలెననియున్నది కాబోలు. అదియు నెంతోకాల ముండనీయరు. త్వరలోనే వెళ్లవలసినదని చెప్పుదురు. ఆపనిని మనము తప్ప హముతోనే చేయగలము.

(8) మిత్రవాదులకంటెను జస్టిసుపక్షము వారికంటెను స్వరాజ్యపక్షము వారెక్కువ చేయబోవుటలేదని సామెంతటా చలము చెట్టి గారి వలె చెప్పుట బుద్ధిహీనత. అట్టిచో మంత్రులేమో చేయలేదనియు ఏమో చేసినారనియు మిత్రవాదులను జస్టిసుపక్షమువారిని ఏల యధిక్షేపింపవలెను.

(9) స్వరాజ్యపక్షమువారిని మన మెంత మెచ్చుకొనుచున్నను ఈ యేర్పాటులో స్వరాజ్యేతర జాతీయవాదులకు స్థానముండవలెను. భాగ్యదైన ప్రతిస్థానమునకును ఏపక్షమును నిలువజాలదు. భూస్వాములు, ఇండియన్ క్రైస్తవులు, వాణిజ్య సంఘములు మొదలైన కొన్ని స్థానములు గలవు. వీనిలో నొక్కదానినైన జాతీయవాదులు లేవు కాంగ్రెసువారు సంపాదించ జాలరు.

జాతీయవాదుల యోగ్యతలను ఉద్దేశముతో మార్పుముగా నిరసించుట తర్రము గావచ్చును గాని తెలివిమాత్రము కానేరదు. వారు లేకుండ మనకు జరుగదు. క్రిందటి సంవత్సరము భారత శాసనసభలో స్వరాజ్య, స్వతంత్రవాదులతో జాతీయపక్ష మొకటి యేర్పడినది. బెంగాలులో మన జయమంతయు సి. ఆర్. దాసుగారి యొక్కయు చక్రవర్తిగారి యొక్కయు అనుచరుల కలయిక వల్లనే సమకూరినది. ఒకసంవత్సరము క్రింద స్వతంత్రవాదుల స్థానములను పోరాడి గెలువవలెనని స్వరాజ్యవాదులకు లేదనియు, కావుననే చక్రవర్తిగారికి పోయిన స్థానమునకు స్వరాజ్య వాది వెవరిని నిలువబెట్టలేదనియు నేను జాబులను చూపగలను. ఈకారణముల నాధారము చేసికొనియే సంయుక్త జాతీయ పక్ష మొకటి మదరాసునం దేర్పడినది. ఎవరెట్లుగా ఖండించుచున్నను శాసనసభయందేమి రాజకీయ వాతావరణము

నందేమి యీపక్షము మార్పు కలుగజేయకపోలేదు. కొంతమంది స్వరాజ్యపక్ష నాయకులు జస్టిసుపక్ష ములోపాటు మాతోగూడ పోరాడవలెనని చెప్పుచున్నట్లుగా వింటున్నాను. మంచిదే; ఏసవాలనకైనను మేము వెనుక తీయము.

ప్రతిఘటన విధానమేల విజయము గాంచదు

(10) సంయుక్త జాతీయ వాదుల మగు మేము స్వరాజ్యవాదులతోకలిసి ఒక్కటిగా పోరాడినను మనకు సంపూర్ణమైన అధికసంఖ్య రానేరదని నాకు తెలుసును. అట్టి సంఖ్యయున్న నేగాని మన ప్రతిఘటనవిధానము విజయము గాంచనేరదు. మదరాసు శాసనసభ చిత్రవిచిత్రమైన వర్గములతో కూడికొనియున్నది. ఇవి కూనమునదికి సంబంధించిన చిత్రములే గాని తక్కినరాజధానులందు గానరావు. కార్యనిర్వాహక సభ్యులు 4 గురు. నిమ్నజాతులకరవున ఎన్నుకొనబడు యూర పియను 1, మహమ్మదీయులు 18, నియోజిత అధికారులు 8, నియోజితప్రతినిధులు 65, ఇండియన్ క్రైస్తవులు 5, నియోజిత అధికారేతరులు 10, పోటీ తగ్గించుటకుగాను రిజర్వ్ స్థానములు 27. మొత్తము 127.

ఇటువంటి పరిస్థితులలో అధికసంఖ్య సంపాదించ లేదన్న ఎవరిని నిందింపవలసియున్నది?

(11) బొంబాయిని చూచి యైన మనము జాగ్రత్తపడవలసియున్నది. అన్ని పక్షములవారిలోనికిని అచ్చట జయకరుగారిచే నడుపబడుచున్న స్వరాజ్యవాదులే చాలమంది. ఉద్యోగముల నిచ్చినను వారు నిరాకరించిరి. ఉద్యోగముల నంబరాదని వారు తలంచినందుటచే వారెట్లుచేసిరి. కాని నేడు వారు సభనువీడి బయటికిపోయి నిలువఁబడినవచ్చినది. ఎవరివలన? దక్షిణ మహారాష్ట్ర జస్టిసు పక్షమువారివలన. సింధు మహమ్మదీయుల వలన. ఏల? స్వరాజ్య వాదుల ప్రతిఘటనమును వీరు తమపక్షములను బాగుపరచుకొనుటకును ప్రజలపై తమకుగల పలుకుబడిని బలపరచుకొనుటకును ఉపయోగించుకొనుటవలన. అట్టిపరిస్థితులే చెన్నపురిలోను కలుగవలెనని మీ తలపా?

(12) ప్రజలందరును అనుసరించకపోయినయెడల ప్రతిఘటనవిధానములో నున్న ఆకర్షణయు పటుత్వమును తొలగి పోవును. సర్వైచేసిన సప్తయాలను నిరాకరించి మీరుపన్నులను చెల్లింపు చున్నారు. నిరంకుశాధికారులనుంచి మంత్రివర్గమును ప్రోద్బలించుచున్నారు. దీనిలో కొంతప్రయోజనమున్నను మనము చేయవలసినదియేకాదు. శాసనసభయొక్క బలము దేశబలముపై నాధారపడియున్నది. కావున ప్రతిఘటనవిధానము ననుసరించు నప్పుడు దేశ మెంతవరకు తయారైనచో గమనించుచుండవలెను. ప్రజలు సంఘీభావముతో పనిచేయుటకు మంత్రిపదవులంగీకరించుట అడుకానేరదు.

(13) అట్లయ్యాను దేశములోనున్న సంఘీభావమును విచ్చిన్నముచేయవలెనని మేముతలంచుటలేదు. కాంగ్రెసునాయకు లొకవిధానము నిశ్చయించినయెడల మేము తలంచుటలేదు. కాంగ్రెసునాయకు లొకవిధానమును నిశ్చయించినయెడల మేము తప్పక అనుసరించెదము. ఆవరతుకు లోబడియే యివ్వబడు మేము రాష్ట్రీయస్వాతంత్ర్యము నడిగెదము.

(14) ప్రభుత్వమువారిపై మొత్తముగా దండెత్తువిధానము లో ప్రస్తుతపక్షముగాంచితిమిగావున కొంచెముకొంచెముగా నాశనము చేయుటతప్ప మనకివ్వబడు వేరుమార్గములేదు. స్థానిక సంఘములను సాధ్యమైనంతవరకు ప్రజాయత్తమైనవిగాను స్వాతంత్ర్యముతో కూడుకొన్నవిగానుచేసి నిరంకుశాధికారవర్గమును తొలగించుటయే మన పద్ధతి.

కార్యరూపమును చాల్చువలసిన సూచనలు

పై విషయములన్నిటిని విచారించి మే మీదిగువనూచనలను చేసితిమి:—

(1) నిరంకుశాధికారవర్గమును తొలగించు సంస్కరణములు లేకుండ శాసన సభలోగాని దేశములోగాని మన స్థానమునకు బలములేదని తెలిసియు మనకు సంపూర్ణమైన అధికసంఖ్య వచ్చి మనల నట్లు ఆజ్ఞాపించినచో ప్రతిఘటనవిధానమునవలంబించెదము.

(2) ఒకవేళ మనకట్టి అధికసంఖ్య లేకున్నను కాంగ్రెసు స్వరాజ్యపక్షమువారు దేశమునకదియే మంచివిధాన మని ఆజ్ఞాపించినచో అట్లే అనుసరించెదము.

(3) ఎన్నుకొనబడుస్థానము లేమనకొక్క-వగావచ్చిమంత్రులయొక్క బాధ్యతను ప్రభుత్వము వారు మన కొసంగక పోయినట్లయిన ఆ ప్రశ్నను గూర్చి విచారింప నక్కరయేలేదు, కాని ప్రభుత్వమువారు ప్రస్తుతోద్దేశములతోనే యున్నట్లయిన అంగీకరింపవలెనా లేదా అదియే తేల్చవలసియున్నది.

(4) ప్రభుత్వమువారు మనకిచ్చేదానిని చెప్పి మనమంగీకరించినచో యాదిన వరకులను కోరి అంగీకరించెదము:—
(ఎ) గవర్నరు అధికారము గాక మన పక్షమువారి అధికారముండుట యొక్కటి (బి) తా మనుసరించువిధానమును మంత్రులు ప్రకటించి విశ్వాసతీర్మానమును సాండుట (సి) వారాప్రకార నడుచుకొనవలెను. అన్ని చోట్లనుండి ఆమోదన లేకపోయినట్లయిన రాజీనీయవలెను. (డి) మంత్రుల జీతములను తగ్గించుట (ఇ) మంత్రులుగాని మంత్రులతరపున పని చేయువారు గాని విదముల సంగీకరింపకపోవుట.

(5) పార్లమెంటువారి యధీనముననున్న జాతీయపాక్కుల విషయమున ఇచ్చవచ్చిన విధమున మాట్లాడుటకును ఎన్నిక నిబంధనల ప్రకారము పార్టీ ఆజ్ఞప్రకారము ఓటుచేయుటకును మంత్రులకు స్వాతంత్ర్య ముండవలెను.

(6) స్వీయపాక్కులకు లోపము గలుగునట్లుగా కార్య నిర్వాహక వర్గమువారు ప్రసర్తించు విషయమున ప్రభుత్వము వారు మంత్రుల సంతృప్తిని లేకుండు నర్య తీసికొన్నట్లయిన నియోజకవర్గమునకు తా మిచ్చిన బాసల ప్రకారము మంత్రులు రాజీనీయవలసినది.

(7) నిరంకుశాధికార వర్గముయొక్క అధికారము తగ్గి పోవు నటుల స్థానిక సంఘములను తగ్గిన విషయములను సంస్కరించుట.

(8) వితపానము, విద్యావిధానము ఇతర సంస్కరణములు.

(9) స్వదేశీ, కాంగ్రెసు నిర్వాహకార్యక్రమము.

ముగింపు

విషయములు పైన వ్రాసినట్లుగా చెప్పబడినవి. మానాయకుడు విషయములను వివరములుగా పంపినాడని నాకు తెలియును. మంత్రులయొక్క స్థితినిగూర్చియు వారసునిం పవలసిన ముఖ్యములైనవిగూర్చియు మాత్రమే మన కిప్పుడు కావలసినది. ప్రజాయత్ర కాశులలో తగిన రీతిగా తమ విధులను నిర్వహించుటకు కాంగ్రెసు మంత్రులకు తగిన యధికారమును సహాయమునలేకున్నచో వారు రాజీనీయ ప్రతిపక్షులలో చేరి బాంబాయిలోని పరిస్థితులకలిగి ఏ మంత్రులవర్గములోను ప్రభుత్వము సాగుట దుర్లభమయ్యేవరకు వారచ్చటనే యుండవలసినది.

తుదకు ప్రతిఘటనవిధాన మవలంబింపవలసి వచ్చినను ప్రస్తుత మీ స్నేహప్రకారము అవలంబింపవలసినవిషయములు దానికి బాధ్యులగు ప్రభుత్వమువారిచే చేయబడును. మేము ఫలానా ఫలానా పనులను చేయదలచుకొంటిమిగాని ప్రభుత్వమువారెవరు వచ్చుమందుటచే ప్రభుత్వమున నాశనము చేయబూని తిమని ప్రజలకప్పుడు మనము చెప్పవచ్చును. అప్పుడు మన ప్రతిఘటనవిధానములో ప్రజల మనకు సహాయము చేయదురు. అఖిలభారత స్వరాజ్యపక్షములో ముఖ్యోద్యోగియు, భారత శాసనసభాసభ్యుడును మదరాసు శాసనసభలో పూర్వసభ్యుడునునైన యొకరిపద్ధతి నామోదించుచున్నారని చెప్పటకు నేను సంకల్పించుచున్నాను. రాజ్యాంగవిధాన మను చక్కెరపూత పూసికొని యిదియు స్వరాజ్యవాదుల ప్రతిఘటనమేనని యొకసంయుక్త జాతీయవాదియొక్క స్నేహమునధి చేసింపుచున్నాడు.

జాతీయతను ఘనీభవంప జేయువిషయమున సంభాషణలును సూచనలును పైనవ్రాసినట్లుగా చెప్పబడినవి. జస్టిసుపక్షమువారు మనకంటె ముందుగానే యీపద్ధతి నవలంబింప వచ్చునని కొందరు చెప్పుచున్నారు. ముందు చేయవలసిన వాదానముల విషయమై గాక వెనుక జేసిన పనులకే బాధ్యత వహింపవలసి యున్నదనియు బుద్ధిగల నియోజకవర్గ మైనచో మంత్రుల యొక్కరికాడను బట్టియే వోటుల నిత్తురనియు మీరికి తెలియక పోవచ్చును. వెనుకటిసంగతినిమరచిపొమ్మని ముండిసంగతికి బాండు నడుగుటవలన బాధ్యతను తొలగించి బలవంతమునకు దిగినట్లును. జస్టిసుపక్షమువారు చేసినపనులన్నియు లేటతెల్లముగా కనబడుచుండగా ముందు విషయమై ఏమో గంభీరమైన వాదానము లొసంగి పోయినవలకుబడిని వారు తిరిగి సంపాదించుకొనజాలరు. ఒక్కసారి గౌరవించుటకైన ప్రయత్నింపకున్నను తమ పక్షమునకేమి చేశమునకేమి జస్టిసుపక్షమువా రెన్నియోకార్యక్రమముల సేర్పరచియుండిరి. కాంగ్రెసు స్వరాజ్యపక్షము సక్రమముగా జరుగుటయే మనవిప్పుడు చూడవలసినది. కాంగ్రెసునేమో పడగొట్టితిమని జస్టిసుపక్షమువారు గొంతులు సవరించుకొనుచున్నారు. జస్టిసుపక్షము వారెటువంటివారో కాంగ్రెసుపక్షమువారెటువంటి వారో తెలుసుకొనుటకు ప్రజలకదియే చాలును. ఒకపక్షమును బాగు చేయుటయే ముఖ్యోపాయముగా నెంచి ఉద్యోగములు సంపాదించుటయే ఆదర్శముగాగల ఏపక్షమును జాతీయప్రతిఘటన విధా

నమును చేర్చుకొనజాలవని యజాపుచేయ నవసరములేదు. సంయుక్త జాతీయవాదుల సూచన నింతటితో విరమింతుము.

సాంఘికసమస్య-దానిని పరిష్కరించుటెట్లు?

సాంఘికభావములు మన రాజధానిలో కలవనియు నా బ్యాలయింకను చల్లారలేదనియు మనము తెలిసికొనవలసియున్నది. ఈ సాంఘిక జ్వరమును సమభావమునకు తీసుకునివచ్చిన కీర్తి సంయుక్త జాతీయవాదులకే చెందవలసియున్నది. కాని యా జ్వరము తిరిగి రావచ్చును. మొనటి శాసనసభలో కలిగిన యనుభవమువలన యీ పథలోని సభ్యులు సాంఘిక వైషమ్యములు తిరిగి తలలెత్తుకుండ బ్రాహ్మణేతర నాయకత్వము క్రింద అసౌజన్యము లేవదీసిరి. విశ్వాసరాహిత్య తీర్మానముబ్రాహ్మణేతరులనెల్లనే ప్రతిపాదించబడెను. అన్యవైకాత్తు సంయుక్త జాతీయవాదుల నాయకుడు బ్రాహ్మణేతరుడైయుండెను. కానియు స్వరాజ్యవాదుల నాయకుడుగూడ బ్రాహ్మణేతరుడుగానే ఉండెను.

తెనరలు ఎల్లెక్కను చేరువోనుండుటవల్లను అందులో జయము కలుగునని అనుకొనుటవలన సాంఘికవాదుల తలలు తిరిగిపోయెను. బెంగాలు, బాంబాయి, మధ్యరాష్ట్రములు, భారత శాసనసభలోని స్వరాజ్యవాదులు కానియు ఎత్తులలోను దేశములోనున్న ఎత్తులు పైయెత్తులలోను బాగుగా నారి లేరనెవారు. కాని మదరాసులో అట్లుగాదు. అందువలన కొన్ని నెలలనుండి సాంఘికవిషయములు తిరిగి తలలెత్తినవి. ఈసాంఘిక స్ఫోటకము కాంగ్రెసులోనే కొద్దిగాపుట్టినది. ఇది కొద్దిపాటివనే తలంచెదనుగాని కాశ్యతముగానుండి మన జాతీయత యొక్క ముఖముపై గుంటలనేర్పరపదని తలంచెదను. బ్రాహ్మణేతర జాతీయవాది యనిన భిన్నపదముల మాడిక యని కొందరు తలంతుర. బ్రాహ్మణేతరులయొక్క జాతీయపక్షమని అర్థముచెప్పినచో అట్లే కావచ్చును. కాని దానికి జాతీయవాదులర బ్రాహ్మణేతరులని అర్థము చెప్పినచో జస్టిసు బ్రాహ్మణేతరులకారని తెలియ జెప్పటచే సమంజసముగా నుండును. అందువల్లనే నేను 4 సం॥ క్రిందట తిరుచనాపల్లిలో నుపన్యసించి నప్పటినుండియు నీపదమును వాడుచున్నాను. అనగా బ్రాహ్మణేతరులు మాత్రమే జస్టిసుపక్షములో చేరువారైనను బ్రాహ్మణేతరు లందరును జస్టిసుపక్షమువారు కారని నాయర్థము. కీల్పకు ఎన్నికలలో చేసిన పనులకై సురేంద్రనాథ ఆర్యాగారిని గాని ఇ. వి. రామస్వామి నాయకరుగారిని గాని ఏమనియు ప్రయోజనములేదు. వారు చేసిన పనులు నాకెప్పుడులేకున్నను పరిస్థితుల సరిగా గమనించి వారెల్లు చేయుటకు కారణముల నరసి అవి పోవుటకై తగిన సదుపాయములను వెదకుడని నాయకులను హెచ్చరించుచున్నాను. వారిని దూషించి ప్రయోజనములేదు. వారును సరియైన జాతీయవాదులే. జాతీయవాదులలో సాంఘికభావముండవలెనని కోరుచున్నాను. వారిలో విభేదము లుండరాదు.

బ్రాహ్మణ - బ్రాహ్మణేతర ఒడంబడిక కావలెను బ్రాహ్మణ-బ్రాహ్మణేతర ఒడంబడిక త్వరలో కలుగకపోయినట్లయిన అపాయము కలుగగలదు. సాంఘిక వైషమ్యములను విడువవలసినదని జాతీయవాదులలో చెప్పి ప్రయోజనములేదు. మనజాతీయతకు లోపము లేకుండ చేయదలంచినట్లయిన స్పష్టమైన ఒడంబడిక యొక్కటి ఉండితీరవలెను. సామి వేంకటాచలం చెట్టిగారును సత్యనారాయణునిగారును దీనివిషయమే పలుసార్లు చెప్పి యున్నారు. వ్యక్తిత్వమును దేశోద్ధరణమునకు బలియిచ్చినట్లయినచో ఎట్టిలోపములు లేని ఒడంబడిక కలుగవచ్చునని నాకు దృఢనిశ్చయముకలదు. కాని యావిషయమై యూరకున్నచో అనుమానమునకుకారణమగును. పరస్పరముగా సంతృప్తిని లేన పిదప స్పష్టమైన యొక ప్రకటన గావించినచో అపాహలు తొలగిపోవును.

సంఘీభావము ముఖ్యమని స్వరాజ్యపక్షములో కొంతమంది తలంచుచున్నట్లును నాతో కలియుటకు సిద్ధముగా నున్నట్లును నాకు తెలిసినది. అట్లయినచో వారిని మిక్కిలి సంతోషముతో మాసంయుక్తజాతీయపక్షములో చేర్చుకొందుము. రాజకీయములనగా భూతదయతో కూడుకొన్నవిగాని వైషమ్యములతోను అనుమానముతోను గూడుకొన్నవిగావు. దేశముయొక్క పేరు ప్రతిష్ఠలకును కీర్తిని మాత్రమే మేము పాటుపడెదము.

కొంతమంది బ్రాహ్మణేతరులకు జాతీయోద్యమమును గూర్చి అనవసరమైన అనుమానము లున్నవి. కాని వారికి న్యాయమైన హక్కులను జాతీయవాదులైన బ్రాహ్మణు లెల్లు బలపరతుకో మొన్న సాంఘిక విషయములను గురించిన ప్రభుత్వపు టు తరువువిషయమై సంయుక్తజాతీయవాదులు తెచ్చిన తీర్మానముపై జరిగిన చర్చను గాంచిన విశేషమును. స్వతంత్రసభ్యుడుగా కూర్చుండిన ఒక్క టి. యం నరసింహాచార్యులుగారు

తన తక్కిన బ్రాహ్మణ శాసనసభ్యులందరు తీర్మానమును బలపరచిరి. సి. వి. వెంకటరమణఅయ్యంగారిచ్చిన యపన్యాస మావిషయమై యెంతయో సహాయము చేసెను. జాతీయత స్థాపితమైనచో బ్రాహ్మణేతరులకును లాభకరమేగాన ఆత్మవిశ్వాసముగలపద్ధతి నవలంబింపక కాంగ్రెసుకే సహాయముజేయవలసినదని బ్రాహ్మణేతరులను హెచ్చరించుచున్నాను. నేను చెప్పినట్లుగా సంతృప్తికరమైన ఒడంబడిక కలుగుటకు అవకాశము లున్నవని నాకు గట్టినిశ్చయము కలదు.

వాతావరణసితి

1925 సం॥ సెప్టెంబరు 22-వ తేది మంగళవారము

ముఖ్యజిల్లాలు	ముఖ్యజిల్లాలో అత్యధికముగ కలిగిన వర్షము	ముఖ్యజిల్లాలో అత్యల్పముగ కలిగిన వర్షము	ముఖ్యజిల్లాలో అత్యధికముగ కలిగిన వర్షము	ముఖ్యజిల్లాలో అత్యల్పముగ కలిగిన వర్షము
గోపాలపురం	88.8	76.6	...	28.08
విశాఖపట్టణము	87.0	79.6	0.01	17.24
కాకినాడ	90.5	78.5	...	28.34
మచిలీపట్టణము	89.0	78.0	...	20.86
కర్నూలు	89.8	72.0	0.15	12.16
బళ్లారి	92.7	76.2	...	2.88
కడప	96.8	73.4	0.42	16.27
నెల్లూరు	94.3	76.9	...	8.26
మద్రాసు	98.2	79.9	...	11.39
కడపూరు	89.7	78.1	...	15.86
నీలము	90.3	72.8	...	12.66
కోయంబుత్తూరు	86.3	70.1	...	4.87
తిరుచనాపల్లి	96.7	76.4	...	12.63
నాగపట్టణము	93.6	79.5	...	4.87
మధుర	95.2	76.0	...	14.17
పాంబక్	88.9	78.6	...	0.26
తిరునల్వేలి	1.64
తిరువేంగళము	84.9	78.4	...	20.08
కొచ్చిక్	86.5	76.8	...	57.47
కాలికట్టు	88.0	76.8	...	98.15
మంగళూరు	87.8	76.2	...	117.16
బెంగళూరు	88.5	68.8	...	12.28
మేర్కాత	76.8	61.4	...	103.89
కొడైకనాథ్	64.5	51.4	0.44	16.77

సర్కారులు:—విశాఖపట్టణములో తుంపర బడెను. మేఘములు పలచగానే యున్నవి. గోపాలపురంలో పగటివేడిమి 4 $\frac{1}{2}$ డిగ్రీలు తక్కువ.

దక్కణ్:—కడపలో 0.42" కర్నూలులో 0.15" వర్షించెను. కర్నూలులో మేఘములు దట్టముగ నున్నవి. తక్కినచోట్ల పలచగానే యున్నవి. కడపలో పగటివేడియు బళ్లారిలో రాత్రివేడియు రెండు డిగ్రీలు ఎక్కువ. కడపలో రాత్రి వేడిమి 2 $\frac{1}{2}$ డిగ్రీలు తక్కువ.

కర్నాటకము:—మేఘములు లేవనే జెప్పవచ్చును. నెల్లూరులో ఆర్ద్రతతక్కువ. మద్రాసులో రాత్రివేడిమి 2 $\frac{1}{2}$ డిగ్రీలు ఎక్కువ.

స్థానికచినుకులున్న నాతావరణము అనుకూలముగానే యుండును.

ఎస్. ఆర్. యు. సాపూరు.

వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

కస్తూరి మాత్రలు

50 మాత్రల డబ్బీ 1-కి రు.0-10-0

ఇవి స్వచ్ఛముగ నేపాళదేశపు కస్తూరి, మంచి గోరోజు నము, ఆదిపచ్చికాన, పాపుదారు, మంచుకుంకుమపువ్వు మొదలగు వాటితో తయారుచేయబడినవి. ఇవి శైత్యము, శైత్యభారము, శైత్యజ్వరము చలిజ్వరము, సన్నిపాతము, ఆజీర్ణము, మాంద్యము మొదలగువాటికి ఉపయోగపడును. చంటిపిల్లల, అజీర్ణము వగైరాలను వెంటనే మాన్యును. ప్రతివారును సామాన్యముగ వాడతగినవి. ప్రతిగృహమున నుండవలసినవి. ముఖ్యముగ పిల్లలుగల గృహమునందుండవలసినవి.

అమృతాంజనం డిపో, బాంబాయి - మదరాసు.

మహాత్మ్యము

హేగున్యాయస్థానమునకు దెలుపుట

జనీవా, సెప్టెంబరు 19:—మహాత్మ్యము తగవునుగూర్చి ఇచ్చిన హేతువును విచారించుటకు జాతిసమితివారు నియమించిన మువ్వరుసభ్యులను కొన్ని విషయములనుగూర్చి హేగు న్యాయ స్థానమునకు దెలుపవలెనని నిశ్చయించెను. దీనిని ప్రస్తుత హేతువులకు మంచి కాదని నిర్ణయించుటకు అమెరికాను తెలిపిరి. ఇప్పుడాపుడేయుట తర్కికి గ్రేటుబ్రిటనుకు గూడ మంచి కాదనిరి. కాని ఆలస్యముననుచును విచారించుచున్నను ఉప సంఘమువారి తీర్మానము నంగీకరించిరి. హేగు కోర్టు నివేదికము రాగానే దీనిని తక్షణము పరిష్కారము చేయవలెననిరి.

మహాత్మ్య సమస్యను పరిష్కారము చేయుటకు జాతిసమితి సభకు అధికారము లేదనెడు. అమెరికాను హేగు న్యాయ స్థానపు తీర్పు రాగానే ఇతర అభ్యంతరములను జెప్పక ఆలస్యము గాకుండ కడతేర్పువలె ననిరి.

హేగుకోర్టు నిర్ణయించవలసిన విషయములు

లాసేను ఒడంబడిక 2 వ పేరాలో మూడవ సూత్రము ప్రకారము జాతిసమితివారు ఎట్టి తీర్మానమును చేయవలసియుండును? తీర్మానము ఏకగ్రీవముగనుండవలెనా లేక బహుళ సంఖ్యాకులు ఒప్పుకొన్న చాలునా? ఓటుల నిచ్చుటలో ఈ విషయమే సంబంధమున్నవారు ఓటుల నీయవచ్చునా?

డిసెంబరు మాసములో జరుగుచున్న సభ యుద్దేశముల ననుసరించి సాధ్యమైనంత త్వరలో హేగుకోర్టువారు తమ యభిప్రాయమును దెలుపుడని కోరుటకు జాతిసమితి ఆధ్యక్షుడు లవు వరుగారు నిశ్చయించిరి.

హేగుకోర్టుకు దెలుపవలసిన మొదటి విషయమునుగూర్చి ఇదివరకే నిరుద్దేశపూర్వక నిశ్చయించినదియు, దీనికి అనుకూలముగ బ్రాబుంటిను, ఫార్మరు ప్రభువుల వాక్యములను దృష్టాంతముగ జూపి ఈతీర్మానమును ఉద్దేశపక్షములవారును శిశు సహించవలెననియు బ్రిటిషువారు ఆధ్యమిచ్చిననియు ఇవి ఆ సాధ్యమని తోచిన, సంబంధమున్న హేగు గ్రేటుబ్రిటను ఎట్టి అభిప్రాయమును ఇచ్చియుండవలె అమెరికా రనిరి.

క్రైస్తవులను ప్రవాసమున కంపుట

జనీవా, సెప్టెంబరు 20:—తురుష్కులు క్రైస్తవులను ప్రవాసమున కంపుచున్నారని వార్తలు అతిదారుణముగ నున్నవని అమెరికాను తెలుపుచున్నారు. మే నెలనుండి ప్రవాసములు జరుగుచున్నవట. ఇరాకులో చాల విషాదకరముగ పరిస్థితి తేర్చుచున్నవట. ఏమియు దిక్కులేనివారికి ప్రభుత్వమువారు సహాయము చేయు చున్నారు.

ప్రస్తుతము మహాత్మ్యతగవునుగూర్చి హేగుకోర్టుకు దెలుపవలసిన యగత్యము లేదని తురుష్కుప్రతినిధు లనుచున్నారు. అడుగన్న ప్రశ్నలు పూర్తిగ రాజకీయములకు సంబంధించినవగుటచే కారణమునుచున్నారు. వారిచ్చునలహా ఎవరిని బాధించునదికాదు. ఇప్పుడున్న అంగీకరించనల లేదా నిరాకరించుచున్న. అందువలన దెలుప నక్కరలేదనుచున్నారు. లాసేను ఒడంబడిక ప్రకారము తర్కి కున్న హక్కులకు భంగము రాజాలదనియు మార్పు గలగజేయుటకు వీలులేదనియు సమితి చేయవలసిన పనులలో మార్పుండదనియు తురుష్కు లనుచున్నారు.

గొప్ప ఆశాభంగము

మహాత్మ్య సమస్యనుగూర్చి సమితి తీర్మానము చాల ఆశాభంగముగ నున్నది. కొందరు జాతిసమితి అసమర్థులు వెల్లడించుచున్నదియు దానికి ప్రమాదకరమనియు అనుచున్నారు. ఈతీర్మానము చాల కష్టరూపములను వహించు ననుచున్నారు.

లాసేను ఒడంబడికను జాతిసమితివారల యెదుటగాని దగ్గరగాని చర్చించ జాలవని యీషుచేగా రనిరి. అట్టి యభిప్రాయము అసమంజస మనిరి.

రుషియ చేగారి వాదమునకు ప్రత్యుత్తరము నీయ నిష్ఠము లేదని కర్మలు అమెరికా రనిరి. నిరుడు ఫెటీచేగారిచ్చిన అభిప్రాయమును తర్కివారు లేదనిరి తెలిపిరి. అంతర్జాతీయన్యాయస్థానమువారు జాతిసమితికి ముఖ్యనిర్ణయకంఠే ఎక్కువ యభి కారము క్రిచ్చిన తర్కి గ్రేటుబ్రిటనుతో కలిసి ముందుగానే జాతిసమితి తీర్మానమును ఒప్పుకొనుటకు అభ్యంతర ముండదనిరి. ఇట్లుగాకున్న తమకు తోచినటులే గ్రేటుబ్రిటను నిర్ణయించుకొనును. సహజముగ చాల ప్రమాదముగ ఆలోచించుననిరి.

లండను పత్రికావిమర్శనము

జనీవాలో తురుష్కుల వైఖరిని ఖండించుట యటుండ మహాత్మ్యనుగూర్చి ఇదమధ్యమని తేల్చుకుండుట వ్యవహారమును నాన్యుట జాతిసమితికి మంచికాదనియు తనబాధ్యతను విడనాడుట పాడిగాదనియు లండను పత్రికలు వాదించుచున్నవి.

జర్మను రంగుల విక్రయము

జపాను రంగులను జపానులో విక్రయించుటనుగూర్చి జపానురంగు వర్తకులతో ఒడంబడికను జేసికొనుటకు జర్మను రంగువర్తకులను రానుబారులను జపానుకు బంపుచున్నారని ఇంతవరకు చెందుచేయుటకు వర్తకపు టాడంబడిక ఏమియు సాగలేదు. రంగుల దిగువత్తివయములో ఒడంబడిక కుదురక పోవుటచే వర్తకపు రాయబారములు సాగలేదు. జపాను పారిశ్రామికము కోరిక ప్రకారము జర్మనులు జపాను రంగు ఫ్యాక్టరీలను నెలకొల్పరు. కాని టోక్యోలో ప్రత్యక్ష రాయబారములను జరిపి వ్యవహారమును పరిష్కారము జేసెదరు.

ఇటలీ వైమానికుడు

డిపినిగో అను నాతడు 'తామునుటా'జేరెను. తరువాత మ్యాంసు హేకు వెడలును.

ద్రూసుల తిరుగబాటు

మువ్వనికి యుద్ధములో 250 ద్రూసుల పైనికులు చనిపోయిరట. మొత్తము 500 చనిపోయినదియన, 500 క్షతగాత్రులైనదియు బండిలు దెలుపుచున్నారు. పరాసులు చాల మందిని బట్టుకొనిరి.

రిఫులసంకులము

జావియాను బట్టుకొనుట

లండన్, సెప్టెంబరు 20:—జావియాను బట్టుకొనుటచే ఈ త్రు భాగమున యుద్ధ మొనర్చుట కెంతయో లాభముగా నుండునని యనుకొనుచున్నారు. ఉదయము 8 గంటలకు ప్రారంభించి అర్ధరాత్రి యగవరకి జావియాను బట్టుకొనిరి. రిఫులు బలముగ నున్నను వెనకకు పోవలసివచ్చెను. ఆశ్చర్యకరము పీరిని నెన్నంటెను. దీనివలన కొందరు తెగలవారు పరాసులకు లోబడెద రనుకొనుచున్నారు.

త్రాసుటకు నీరులేక స్పెయినుసేనలు కష్టబడుచున్నవనియు నీటి సప్లయకి ఎదురు జూచుచున్నారనియు దెలియుచున్నది. రిఫులు 'హోనోనో' ద్వీపకల్పము అంతటను పోరు సన్నరి. 18 తేదీని రాత్రి 10 గంటలకు ముట్టడించిరి. బాంబులను విస్తారముగ ప్రయోగించిరి. తుదకు వెనకకు పోవలసివచ్చెను. ఉదయము మరల 1 గంటకు ముట్టడించిరి. తుపాకులను ప్రయోగించిరి. కాని గుండ్లు సముద్రములో బడినవి.

పరాసుల పురోగమనము

సెజ్, సెప్టెంబరు 19:—పరాసులు ముందుకు సాగుచున్నారు.

మేనూనును ముట్టడించుట

సెప్టెంబరు 21:—వైమానికులు బాంబులను వేయుటచే పగటిపూట మేనూనును నవలి బెట్టిరి. అబ్దులు కరీంగారి సోదరుడు కుటుంబమును సామాను మార్చివేరి. వెనకాడుచున్న తెగలవారి నికను అబ్దులు కరీంగారు వెనరించి భయపెట్టుచున్నారు.

బ్రిటిషు వైనిక ఏర్పాటులు

'బెరిటోరియలు' నేనలు పాల్గొనుట

లండన్, సెప్టెంబరు 20:—రేపు జరుగు వైనిక ఏర్పాటులలో బెరిటోరియలు వైన్యములు పాల్గొనును. మొత్తము 40 వేల వైనికులు, 100 వైమానికులు, అనేక శకటములు, సాయుధశకటములు, ఉభయ వైన్యములందును ఏర్పాటు చేయబడెను.

మెరిసియా వైన్యము మంచి కాల్యములను ప్రమానికదళములు గూడ గొప్పదే. ఆశ్చర్యకరమే బలహీనముగ నున్నది. వేసే క్షు వైన్యములో ఆశ్చర్యకరము బలమైనది.

బొగ్గు విచారణసంఘము

కొన్ని వర్గముల నేర్పాటుచేయుట

మాడు పర్యాయములు బొగ్గు విచారణ సంఘమువారు సమావేశమై ఆలోచించిరి. పట్టుకొనుటకు సాక్ష్యమును దీసికొనెదరు. వీరు బొగ్గునులను పరీక్షించెదరు.

పాటియాలా మహారాజు

తెల్లినుకు వచ్చినది పాటియాలా మహారాజు గాదనియు ఆతని నిమిత్తము బస ఏర్పాటు చేయుటకు ఆతనిసోదరుడు వచ్చెననియు దెలుపుచున్నారు.

లండనులో ఆంగ్లో ఇండియనులు

కర్మలు గిడ్డి గారిని సన్మానించుట

లండన్, సెప్టెంబరు 20:—ఆంగ్లో ఇండియను సంఘము వారు గిడ్డి గారిని సన్మానించు సందర్భమున ఆంగ్లో ఇండియనుల తరపున తమ ఆశయములను తమకు గానలసిన సంగతులను గ్రేటు బ్రిటను ప్రజలకును, పార్లమెంటువారికిని చక్కగ చెప్పినందులకు అభినందించిరి. ఆంగ్లో ఇండియనులకు ప్రత్యేకముగ పరపతి ఏర్పడు అనవగమును తప్పక గ్రహించవలెననిరి. తాము భారతీయులగు నుండుటయో బ్రిటిషుప్రజలుగ నుండుటయో ఏదో ఒకటి చేలవలెననిరి. తమ గమ్యాస్థానమును జూచుకొని అందఱును గలసి దానిని జేరవలెననిరి. ఆర్థికావసరములను బట్టి తమ ప్రతిపత్తిని నిశ్చయించుకొనవలసి యున్నదనిరి.

ఉద్యోగములు భారతీయుల మయముగలచే 80 సంవత్సరములలో ఆంగ్లో ఇండియనుల గతి ఏమగునని గిడ్డి గారడిగిరి. తమ కష్టములను బాపుకొనుటకు తిన్ననిమార్గము లేదనిరి. కాని చాటి నెదుర్కొనుట ముఖ్యమనిరి. తమ ప్రతిపత్తినిగూర్చి యూరపియనులో భారతీయులలో యని దెలుపుటకు ఇంకను ప్రభుత్వమువారే ప్రకటించవలెనని గోరుచున్నామనిరి. తమ ఆర్థికావసరములను తృప్తిపరుచునటుల వారి ప్రతిపత్తి సేర్పాటు చేయవలె ననుచున్నారు.

హెడ్డాజి పరిస్థితులు

అభిలభాత విచారణసభ

సెప్టెంబరు 27 - 28 తెరులందు

లక్ష్మణపురమున సమావేశమగును

లక్ష్మణపురం, సెప్టెంబరు 21:—హెడ్డాజి పరిస్థితుల విచారించుటకు ఈనెల 27-28 తేదీలందు లక్ష్మణపురమున అభిలభాత విచారణ సభ మహాసభ సమావేశమగును. సన్మాన సంఘాధ్యక్షులగు సాలింపురం రాజా సాహేబుగారు వార్తాపత్రికల కంపెనీ స్టేటుమెంటు నందు కాన్ఫరెన్సు 27-వ తేదీ మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు సమావేశమగునని చెప్పిరి. సభకు వచ్చుటకు టిక్కెట్లు తీసికొనవలయును. టిక్కెట్లు కార్యనర్థి వద్ద లభించును. ముందుగ డోషిచహా, భోజన వసతులను బసలును కార్యదర్శి యేర్పాటు గావించును. పేరిపు సంతతివారగు అమీర ఆలీకొరకు ప్రజారము సల్పుటకు యీ కాన్ఫరెన్సు సమావేశమగుచున్నదని అసత్యపు పుకారులను విశ్వసించవలదని సన్మాన సంఘము భారతవహాన్సు దీయులను హెచ్చరించు చున్నది. హైవ మెక్కాలందువలె మోడినాయందును మసీదుల ద్వంసము చేయవరకును సత్కరహిత మగు వాగ్దానములను యిబనుసాగు పక్షమునవహించిలుగావించు అవధిపుప్రచారమును నమ్మవలదనియు సంఘము దెల్పుచున్నది. సరిగ మెక్కానుండి ఈ త్రు ప్రత్యుత్తరము కిప్పుడు నడచుటకు పిలువెడు. మహానీయ యిస్లామునకు పవిత్రస్థానకేంద్రమగు హెడ్డాజినందు గావించు విధ్వంసమునుండి రక్షించుట కుపాయముల నన్వేషించుటకు అభిలభాత విచారణ సభ జరుపబడుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

పాట్నా కళాశాల టీము

సరోజిని నాయుడుగారు ఆటగాండ్రు

కప్పు నోసంగెను

పాట్నా, సెప్టెంబరు 21:—పాట్నా కాలేజీ టీమునకు నేటి నాయండ్రుమందు శ్రీమతి సరోజిని నాయుడుగారు ది ఇన్విట్యూటు కప్పు బహుమతి చేసెను. విద్యార్థులు వ్యాయామములందు పాల్గొనవలయు ననియు, వ్యాయామములు జాతీయ జీవనమందొక భాగమనియు సరోజినిదేవి విద్యార్థుల ప్రబోధించెను. (ఆ. ప్రె.)

గంజాము జిల్లాబోర్డు

కల్లికోటరాజుగారిని అధ్యక్షునిగ ఎన్నుకొనుట

కల్లికోటరాజు శ్రీమద్దరాజుదేవుగారిని 19 వ తేదీన జిల్లాబోర్డువారు అధ్యక్షునిగ ఏకగ్రీవముగ నెన్నుకొనిరి. సభ్యులందరు ఒక్కరులేవు విచ్చేరిరి. అన్ని పక్షములవారు రాజాగారి వర్ధిలండించిరి. రాజాగారు వారికి కృతజ్ఞత దెల్పుచు తాను అధ్యక్షునిగనుండి కాలమున ప్రయాణింపబడుట గూర్చిన రూ. 4000 కల్లికోట కాలేజీ విద్యార్థులకు చేతన సహాయముగ నిత్తునని వాగ్దానముజేసిరి.

ఆంధ్రభారతీ - వేటపాలెం

మధ్యాహ్నము గం 4 లకు సభ ప్రారంభమైనది. శ్రీ శేష గిరిరావు పంతులుగా రధ్యక్షతన వహించిరి. నిన్నటి 'విశ్వవిద్యాలయము' పై యుపన్యాసమును సాంతముగ జరిపిచ్చిరి.

తరువాత శేను క్రిందటి సంవత్సరమున ఆంధ్రభారతీ తీర్థ యందు వెలువడిన పనిని గూర్చి కొంతవరకు చెప్పిరి.

అన్యవధాని చిల్లర వేంకటేశ్వరకవిగారు 'గ్రామ్యభాషనుగూర్చి' చెప్పిరి. వారు మాట్లాడినవేరువారి భాగవత్తు ఆది వారాధ్యక్షులను ప్రగారము, నేనున్న మరీ యాగలేకపోయితిమి. తోడనే రంగస్థలము నెక్కి మాకుతోచిన నాలుగు ముక్కలను సభవారికి మనవిచేసికొన్నాము. శేనుమాత్రము గ్రామ్యభాషలో నేమాట్లాడెను నునుండీ.

అటుపిమ్మట ఆర్. యస్. వేంకట్రావు పంతులుగారు హాస్యరసపూరితమున నొక యుపన్యాసము నిచ్చిరి. రాత్రి గం 8 ల వరకును సభ జరిగినది. సభాసదు లందరును నిశ్చలముగ కూర్చునిరి. స్వచ్ఛందసేవకులు మిక్కిలిగ పాటుపడజొచ్చిరి. శ్రీ శేషగారు యితర ప్రాంతములనుండి వచ్చిన ప్రతినిధుల సౌకర్యముల నతి జాగ్రత్తగ కనిపెట్టుచున్నారు.

వెంపటి సత్సవారాయణ

ధర్మవైద్యశాల, చేబ్రోలు (గుంటూరుజిల్లా)

మాధర్మవైద్యశాలకు 1925-26 సంవత్సరములకు చేబ్రోలు యూనియను బోర్డువారు రు 300 ల విరాళమున్ను బాపట్ల తాలూకాబోర్డువారు మంత్రిసాని జీతము క్రింద రు 360 లున్ను గుంటూరుజిల్లా బోర్డువారు ప్రస్తుతముక్రిందటిసంవత్సరము బడ్జెటులో చేసిన ప్రకారము రు 150 లు విరాళముగా కాంక్షనుచేరిరి. ఏమియుజుట బట్టెను సందర్భములో తిరిగి కొంత విరాళము యిప్పించెదమని నెలవిచ్చిరి. గుంటూరు మ్యునిసిపాలిటీవారు రు 100 లున్ను తెనాలి మ్యునిసిపాలిటీవారు రు 25 లున్ను చీరాల మ్యునిసిపాలిటీవారు రు 20 లున్ను విరాళముల నొసంగిరి. అన్ని బోర్డులవారికిన్నీ మ్యునిసిపాలిటీల వారికిన్నీ కృతజ్ఞతాభివందనలు లావరించుచున్నాను. మాజిల్లాలోని యితర బోర్డులవారు కూడా విరాళముల నొసంగి ఆయుర్వేద వైద్యమును అభివృద్ధిలోనికితీసుక రాగలందులకు కోరుచున్నాను.

శ్రీమదాంధ్ర ఆయుర్వేదసంకేతము ఫిర్యాదులు యొక్క స్థాపకులును శ్రీ రాజీరావు చల్ల య్యమ్మ రావు బహద్దరు కోలంక వీరవరము జమీందారి గారు లక్ష్యవర సామ్రాజ్యం వారి ఆస్థాన వైద్యులగు బ్రహ్మశ్రీ చెన్నుభట్ల సత్సవారాయణ శాస్త్రిగారు మాధర్మవైద్యశాలను చర్చించి యీసంవత్సరమునకు రు 25-0-0 ల విలువగల ఔషధములను సుచిత్రముగా నొసంగి శాశ్వరముగా యీ వైద్యశాలకు రు 25 యిరవది అయ్యు రూప్యముల ఆయుర్వేద ఔషధములను ప్రతి సంవత్సరము నొసంగెదమని ప్రేక్షకపుస్తకములో భించిరి. శ్రీ శాస్త్రిగారికి ఔషధార్జ్యమునకు నా కృతజ్ఞతను వెల్లడించుచున్నాను.

దేచిరాజు మహారాస్థ్ర

స్ట్రీటు నెంబెల్ 2263

ఇది 1862 సం॥ రమునందు కనిపెట్టబడి, యొకడు దీని గుణము వృద్ధిచూపుచున్నది. ప్రపంచమునందు ఏదియు దీనిని మించుటకు విలువైన యిప్పుడే గవర్నమెంటు కంట్రాక్టరు గారైన రామన్మోహన్ గారి ఐదవండ్లి ఒక యోగ్యతాపత్రక వచ్చినది. "నా గర్భమునందు గజ్జయుండి, తినివేయుచుండెను. తక్షణమే మీ ఔషధమును నాడితిని. గజ్జ పోయినది. మొండి గాయుండిన ఫలమునందు వరల వెల్లుటకులు మొలచుచున్నవి."

బుడి 1-కి ధర్మ 1-0-0.

కోకు ధర్మకు ఈదిగువ విలాసమునకు వ్రాయుడు. Collingwood & Co., Mount Road, Madras

స్వాతంత్ర్యలక్షణము

ఇది స్వాతంత్ర్యతత్వమును బోధించు అపూర్వగ్రంథము

అంగ్లమున జరిపబడెడికట్టుకు తెలియజేసికొనిగారు రచించిరి.

గుంటూరుజిల్లా బ్రాహ్మణకోడూరు జాతీయ పాఠశాలలోపాఠ్యాయులగు ఓకటి వెంకటసుబ్బయ్యగారిచే ఆంధ్రీకృతము.

భావగర్భితము. వైదికమధురమైన ప్రతి ఆంధ్రుడును చదివితీరవలెను కొద్దిప్రతులుమాత్రమే ముద్రితము త్వరపడుడు. వెల రు 1-0-0

మొత్తముగాకొనువారికి కమీషను యివ్వబడును.

వలయువారు గ్రంథకర్తకు గాని లేక గుంటూరుజిల్లా కాలగను సంఘ కార్యదర్శిగారి వ్రాయవలయును.

దక్షిణహైద్రాబాదు

(స్వకీయ విలేఖరి)

నన్నయభట్టారక వర్ణతి

శ్రీకృష్ణదేవరాయల ఆంధ్రభాషానిలయ మందిరమునందు ౧౭ వ సెప్టెంబరు ౧౯౨౫ నరవారము సాయంత్రము ఏను గంటలకు నన్నయభట్టారక వర్ణతత్వమును ప్రాశసరు రాయ ప్రాలు సుబ్బారావుగారి అధ్యక్షతక్రింద జరిగినది. నిజాంకా లేజలో ఆంధ్రపండితులగు నన్ను ప్రాశసరు సరివలై విశ్వనాథ శాస్త్రి బి. ఏ. గారు ప్రాశసనాన్యాసములగు నుండిరి. వీరి ఉపన్యాసమునందు నన్నయభట్టారక పూర్వమునందలి ఆంధ్ర భాషను గూర్చియు యుగములుని కాసనములోని అక్షరస్వరూపములకు సంబంధించిన చరిత్రకారుల అభిప్రాయములను గూర్చియు, నన్నయవాడిన కల బ్రాహ్మణ శబ్దమునకు అర్థమేమి? తల్లిదండ్రులెవరు? వైదికీయానియోగియా? రచించినగ్రంథము లెయ్యవి? రచించబడిన నను గ్రంథములేమి? మున్నగు పది పదునైదు సంవత్సరములనుండి వివాదగ్రస్థములై పరిశోధకులచే చర్చింపబడుచున్న పలువిధాంశములను గూర్చియు సంగ్రహముగ ను, సమగ్రముగను చర్చింపబడెను.

ద్వితీయోపన్యాసములకు కోదాటి రామకృష్ణారావుగారు ఇచ్చటి ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయమునందు తెలుగు, సంస్కృతమును అభిమాన భాషలుగా నైకొని బి. ఏ. పరీక్షయందు విజయములైన యావనులు. వీరి ఉపన్యాసము నిగూఢ భావములతో నిండియుండెను. కవిత్వమునగా నేమి, కావ్యమునగా నెట్టిది అను విషయములను గూర్చి మిక్కిలి విపులముగ చర్చించిన పిమ్మట నన్నయభట్టారకుని కవిత్వాతిశయములను గూర్చియు పాప్రపోషణాది సామర్థ్యమును గూర్చియు చక్కగ విమర్శించి యుండిరి. ముఖ్యముగా శకుంతలలోపాఖ్యానమును నైకొని కాళిదాసు శకుంతలమును, భారత శకుంతలమును గల స్వభావాదుల తారతమ్యమును గురించి విమర్శించి ఆచర్యములందు వీరిరువురు వేర్వేరుని నిరూపించిరి.

తృతీయోపన్యాసకు లవ పరాంకుశము నారాయణ రావుగారును ఉస్మానియా యూనివర్సిటీయందు తెలుగు సంస్కృతభాషలను నైకొని బి. ఏ. లో విజయములై కేంద్రసంఘము వారిచే నునర్ణపతకమును బహుసిన యావనులు. వీరు నన్నయభట్టారకునకు తన పాండిత్యమునందు ఆత్మ విశ్వాసము గలవనియు కావుననే కవిలంబుల మెచ్చుకొననట్లుగ భారత సంపాతను శాశ్వతముగ రమ్యముగ నుండునట్లు రచించెదనని పీఠికయందు మదిలినయు, ఎన్నోవిషయములను ఒకపద్యములో నిమిచ్చి మిక్కిలి రసవంతముగ కవిత్వ ముల్లీరనియు సోదాహరణముగ నుపన్యసించిరి. శకుంతలా వివాహానుష్ఠానమునకు కంటే సుభద్రా వివాహానుష్ఠానమునకు దెక్కుచున్నంత జూపెనని వివరించిరి. సున్నితమై పాత్రోచితమైన భావమును హృదయంగమముగ వివరించుటలో నన్నయకు గల సామర్థ్యము మరియొకరికి లేదని శర్మిష్ఠ య యాతితో తన్ను వివాహమాడుమని వేడిన పద్యమును ఉదాహరించిరి.

పిమ్మట అధ్యక్షులు తమ అంతోపన్యాసమునందు ఉపన్యాసకులు చెప్పిన విషయములను క్రోడీకరించుచు నన్నయ భారతను సందర్శి నాయకలయందు గల లోపములకు బాధ్యుడు కాడనియు, కథయొక్క ఆవరణము అసమగ్రముగ నుండుటచేసి పాప్రపోషణాదులయందు మన కట్టిలోపములు గనబడుచున్నవనియు తెలుపుచు పాప్యచేమి, ప్రహస్యర, దేవయాని, మొదలగు నాయకలను గూర్చియు వారిపరిస్థితులను గూర్చియు విశేషి కరించిరి. నన్నయ బ్రాహ్మణుడొనాకాదాయని ఇప్పుడు శంకించుచున్నారనియు, తన కులబ్రాహ్మణ పద్యములోని విశేషణములను బట్టిచూచిన అట్టి యవకాశముండదనియు, కులబ్రాహ్మణు డను శబ్దమునకు వివరీతార్థము చేయుట సమాజసముగాదనియు, ఏవిషయమును మనము సిద్ధాంతము చేయవలసివచ్చినను అంతిన్నాత్మ్యమువలనను జనశృతివలనను ఈరెండింటి మూలకము ననే విషయమును సిద్ధాంతము చేయవలెననియు వివరించిరి. నన్నయకవిత్వములో రెండుపాళ్లు సంస్కృతమునీయు ఒకపాలు తెలుగునీయు చెప్పబడుచుండగాని తమ అభిప్రాయములో అంతయు సంస్కృతమేయనియు తెలుగు ప్రత్యయములు మాత్రము చేర్చబడినవనియు నెలవిచ్చిరి.

శ్రీయత మాడపాటి హనుమంతరావుగారు ఉపన్యాస కులకును అధ్యక్షులకును కృతజ్ఞతాభివందనము లర్పించిరి. తాంబూలసన్యాసముతో సభ ముగిసెను.

వక్రత్యపరీక్ష

2. హైద్రాబాదు ఆంధ్రజానపథమువారిచే వక్రత్య పరీక్షవాడు జరపబడును. విషయము, "నిజాంరాష్ట్రములోని పశ్చిమము, వాని యభివృద్ధిసాధనములు". ౧౨-౧౦-౨౩ రూపాయిల నాలుగు బహుమానములు విజయములైన విద్యార్థుల కియ్యబడును.

వ్యాఖ్యానపరీక్ష

3. విశేషార్థనీ నాటకశాలవెనుక మైదానములో ౨ వ అక్టోబరు ౧౯౨౫ నాడు జరుగును. పరుగెత్తుట, వైకిడుగుతుట్టు, దండాలతీయుట, ఓరముడుగుతుట్టు, నల్లయుద్ధము అను విషయములు పరీక్షింపబడును. అత్యుత్తములుగ విజయములైన విద్యార్థులు రజితపతకములచే బహూకరింపబడుదురు.

జాంబాయి ఆంధ్రుల సహాయము

4. నిజామురాష్ట్రములోని ఆంధ్రోపన్యాసమునకు సహాయార్థము జాంబాయిపట్టణ వాస్తవ్యులను, అచ్చట తెలుగు వారిలో ప్రముఖులను, తెలుగు సమాచార అను మహారాష్ట్ర పత్రికా సంపాదకులను నను శ్రీయత శంకరశాయన్న పర్యాగారు ౨౦౦ రూపాయలు కేంద్రసంఘ కార్యదర్శిగారికి పంపిరి. రాష్ట్రోత్తర ప్రాంతమునుండి నిజామురాష్ట్రవాసులకు లభించిన ప్రవృత్తసహాయమున కిదియే మొదటి ఉదాహరణము. ఇదియైనను కారణాంతరములచే మాతృదేశమును వీడి జాంబాయి రాజదానిలో స్థిరనివాస మేర్పరుచుకొనిన దేశసోదరులవల్లనే లభించినది. జాంబాయిలోని తెలుగువారికి తమ మాతృభూమియందు గల అభిమానము ప్రశంసనీయును.

చిత్రలేఖనము

5. బందరు జాతీయకళాశాలయందు చిత్రలేఖనము నభ్యసించుటకు ఈరాష్ట్రములోని మహాబాబునగరము జిల్లావాస్తవ్యులగు కే. రామాచార్యులను విద్యార్థిని పంపించవలెనని. వారికొరకు అవసరమైన ప్రవృత్తసహాయసంస్థి నొన గూర్చుటయందు శ్రీయతులు మాడపాటి హనుమంతరావు, ప్రతాపరెడ్డి బి. ఏ. బి. ఎల్ గార్లు తోడ్పడిరి. ఈవిషయమును ప్రోత్సహించు నుద్దేశ్యముతో చందాలనొసగిన నాతల ఔషధార్జ్యము ప్రశంసనీయును. విద్యార్థ్యసనకాలమునందు ధనముపంపుట మున్నగు ఏర్పాట్లు కేంద్రసంఘ కార్యదర్శిగారిచే జేయబడుచున్నవి. కళాశాల ప్రధానాచార్యులు వైవిద్యార్థిప్రవర్తన బాగుగా నున్నదనియు, శిల్పాచార్యులకు ప్రమాదనాశకట్టిగాను సరఫా ప్రాయ మిచ్చిరనియు వ్రాయుచున్నారు.

యాచనా. హాజనసమాజము

6. పై సమాజముపక్షమున శ్రీ కృష్ణజయంత్యుత్సవ మతి వైభవముగ మహారాజగంజులోని చింతల నాగన్నగారి సత్రమునందు భాద్రపద బహుళ అష్టమి గురువారమునాటినుండి నాలుగుదినములవరకు జరిగినది. శ్రీ కృష్ణజననము, భజన, ఆరగింపు, ఊరేగింపు, ఉట్టుకొట్టుట మున్నగునవన్నియు విధ్యుక్తముగ జరుపబడినవి. డాక్టర్ శ్యామరాజు రామరాజుగార్లు శ్రీ కృష్ణచరిత్ర హరికథాపఠనము కాలక్షేపము జేసిరి. మురారీల్ల య్యయాదవగారు భాజనమునకు స్యయములన్నింటిని భరించిరి వీలమ అన్నదానము చేయబడెను. వీరి యాదార్య మెంతయు ప్రశంసనీయును. యాచనాసహాయులందరి రూప పటము తీయబడెను.

తెలుగుసమాచార

7. జాంబాయినుండి వెనులుచున్న పై మహారాష్ట్రమాస పత్రికపక్షమున దిపావళి సంచిక వెలువడుచున్నది. దీనికి ౧౫ వ్యాసములు, 3౫ పటములు, ౧౦ దిమ్మెలు కేంద్రసంఘము వారు ప్రముఖులవద్దనుండి ప్రోగుచేసి పంపియున్నారు.

గురు సహాయము లేక యే హిందీ నేర్చుకొనుదు

ఇట్లో కూర్చుని హిందీ నేర్చుకొనుటకు ఈక్రిందిచిరు నామాకు వ్రాసి కావలసిన పుస్తకములు తెప్పించుకొనుడు. కేటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.

హిందీ స్వభోధిని

పం॥ హృషీకేశశర్మగారిచే వ్రాయబడినది.

హిందీకే పహలీ పుస్తక్ 0-2-0 హిందీకే దూసరీపుస్తక్ 0-4-0
 " తీసరీ " 0-6-0 " చాధి " 0-8-0
 హిందీ పాఠమాలా " 0-2-0 హిందీ అనువాదమాలా 0-6-0

ఇందు తెలుగు హిందీపాఠములు అనువాదము చేయుట కనుకూలమునవి కలవు.

హిందీ తెలుగునిఘంటువు రు. 2 తెలుగు హిందీనిఘంటువు రు. 1 ఈ రెండు నిఘంటువులు శ్రీ జంద్యాల శివస్వామిశాస్త్రి గారిచే రచింపబడినవి. (2805)

హిందీ ప్రచారకార్యాలయం, తిరువల్లిక్కేణి, మద్రాసు.

రాజమండ్రి: నాయకుల రాక

(21-9-25)

నన్నటి ఉదయము మొయిలలో మా పట్టణముమీదుగా క్రితము లగు యన్. శ్రీనివాసఅయ్యంగారును, దేశోద్ధారక కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారును, యన్. సత్యమూర్తిగారును, టంగుటూరి ప్రకాశంపంతులుగారును పాట్నా అఖిలభారత కాంగ్రెసుసభకు వెళ్ళియుండిరి. కాంగ్రెసుపక్షమువారు కొందరు వాయకులను రాజమండ్రి స్టేషనువద్ద కలిసి కొనిరి. పాట్నానుండి తిరిగి వచ్చినపుడు మా పట్టణమున ఆగవని కోర వారు బయటో సంగీకరించిరి. 26-27 తారీఖులలో వా రీసట్టణమున నుండురు. అప్పటికి క్రియుతులగు అి కాశీశ్వరరావుగారిని, డాక్టరు ధన్వాడ రామనంద్ర రావుగారిని మాడ యిచ్చటకు రప్పించమని శ్రీనివాసఅయ్యంగారు సెలవిచ్చిరి. శ్రీనివాసఅయ్యంగారు ఉప న్యాయముల నిచ్చుటకు వచ్చుటలేదనియు, కాంగ్రెసు సంస్థలను బలపరచు వలయు ననియు, స్థానిక సంఘముల విషయమున కేయలవలసిన పనినిగూర్చి మాట్లాడవలసి యున్నదనియు చెప్పిరి. సత్యమూర్తిగారు "బిటన్ - ఇండియా" అను విషయమునుగూర్చి ఉపన్యసించురు. దేశోద్ధారక కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారును, మ-రా-రా- టంగుటూరి ప్రకాశం పంతులుగారును పాట్నా తీర్మానములగూర్చి ఉపన్యసించురు.

(స్వకీయవిలేఖరి)

గోదావరి జిల్లాసంఘము

(స్వకీయవిలేఖరి)

కాశీనాథ, నెహ్రుబరు 20:— నిన్న సాయంకాలము 6 గంటలకు గోదావరి జిల్లాసంఘ కార్యనిర్వాహక సంఘము సవరు సంఘకార్యస్థానమున పురమండలమున సమావేశమై చేసిన తీర్మానములలో కొన్ని యీ క్రింద తెలియపరుపబడెను.

1. కృష్ణాజిల్లానుండి కొన్ని తాలూకాలు వేరుచేయబడి పశ్చిమ గోదావరిజిల్లాగా నేర్పలుపబడెనుగనుక ఉత్తరప్రత్యుత్తరములు జరుపుటయందు సారపాట్లు తప్పలు లేకుండజేయుటకు గోదావరి జిల్లాసంఘ మను చేరును తూర్పు గోదావరి జిల్లాసంఘముగా మార్పుటకు తీర్మానించడమైనది. ప్రజలును ఉద్యోగస్థులను తమ ఉత్తరములను తూర్పు గోదావరిజిల్లా సంఘ మను చేరుతో వ్రాయుటకు తెలియబరచడమైది.

2. రాజోపు నంబరకుసెలయందు మద్రాస్ గవర్నరు గారు యిక్కడకు వచ్చునపుడు జిల్లాసంఘమువారు డిప్యూటీ కమిషను ఏర్పాటుచేసెదరాయనియు ఆట్రయినవో ఏవిషయములను చర్చించెదరనియు తెలియబరచవలసిన దని తూర్పు గోదావరిజిల్లా కలెక్టరు యీసంఘమును కోరియుండెను. సంఘసభ్యుల డిప్యూటీ కమిషను ఏర్పాటు చేయుదుమనియు, సాధారణ సంఘసభ్యుల యభిప్రాయములకై చర్చనీయమగు విషయములను వ్రాయుచున్నామనియు, గవర్నరుగారితో చర్చింపదగు విషయములను సభ్యులవలన తెలిసికొని ఆ జాపితాను తెలియబరచెదమని కలెక్టరును వ్రాయుటకు తీర్మానించడమైనది.

3. పబ్లిక్ వర్క్సు డిపార్టుమెంటు మద్రాసు గవర్నరు మెంటు కార్యదర్శిగారికి ప్రత్యుత్తరముగా, కాశీనాథ-కోటిపల్లి రైల్వేలైనును గంటూరు-మాగడ రైల్వేలైనును ఏకకాలముననే నిర్మాణము వారంభించి పాన్థ్యమైనత త్వరలో పనిచేయుటకు ప్రభుత్వమువారిని హెచ్చరించవలసినదని తీర్మానించడ మైనది.

4. ఫిఫ్ ఇంజనీరు సలహామీద తూర్పుగోదావరిజిల్లా కలెక్టరు తూర్పుగోదావరిజిల్లా సంఘముతరపున తన నొక ప్రతినిధిని తూర్పు మధ్యగోదావరి జిల్లాల ఇరిగేషన్ ఎక్స్ క్యూజిబోర్డు నకు నియమింప గోరినందున మండలమునందలి పలుకుబడి గల ప్రముఖుడైన భూస్వామియగు మ-రా-శ్రీ దక్షిణాల వెంకట మూర్తిప్రకాశరావు బి. ఏ. గారిని బోర్డులో యీసంఘప్రతినిధిగా నుండుటకు తీర్మానించడమైనది.

కృష్ణా నందనం

దీనిని నాడుటచే యోటిబాధ మంటలు లేకనే దేహమునం దేభాగమునందైనను యుండు వెండ్రుకలను తక్షణమే తీసివేయును. 3 బిల్లులుగలపెట్టె 1కి రూ 1-4-0 యేజంట్లు కావలెను.

సుందరం అండ్ కో

5, భద్రయ్యగార్లనువీధి, పార్కుటవుక్ మద్రాసు

రాజమండ్రి మునిసిపాలిటీ

(స్వకీయవిలేఖరి)

రాజమండ్రి, నెహ్రుబరు 20:—నిన్న సాయంకాలము 6 గంటలకు రాజమండ్రి పురపాలక సంఘసభ యొక్క మూడో యము హాలులో జరిగెను. ము. రా. శ్రీ. సాలస బాపనయ్య గారు అధ్యక్షత వహించిరి. గవర్నరు కియ్యవలసిన స్వాగత పత్ర తీర్మానము నిన్న చర్చింపబడలేదు. ఈ తీర్మానమును చర్చింపుమనియు, ఆలస్యముచేయుటకు వీలులేదనియు సభలో పలుమాట్లు ఎన్నికసభ్యు లగు మ. రా. శ్రీ యేలూరి బ్రహ్మగు దర్శనంగారు చెప్పిరి.

తాటకు యిండ్లపీను, పెంకుటిండ్లకును మధ్య యెంత ఎడము వుండవలెనో, ఇంకేమేమి ఏర్పాటుచేయవలెనో ఆలోచించుటకు ఒక సబ్ కమిటీ మ. రా. శ్రీ చొరగడి వెంకటకృష్ణ రావు పంతులుగారి సలహాపైన ఏర్పాటు చేయబడినది.

తరువాత డాక్టరు పాలకోడేటి గరుమూర్తిగారిచే నుప పాదించబడిన యీక్రింది తీర్మానము కొద్దిసవరణలతో ఆమోదింపబడెను:— "మునిసిపాలిటీని ప్రతియిల్లును, ఆవరణయును పబ్లికుస్థలములను, పబ్లికు నాతులను పరీక్షించి, దోమలు, పుట్టుచు న్నట్టుగాని, పుట్టుట కనువుగా నున్నట్టుగాని జలాశయములు (గుంటలు, గోతులు, తూము కాలువలు, మురికి నీటిగుండ్లు మున్నగునవి) గాని, వారియు యేకాలముండెనను నీరు నిలుచుటకు వీలుగానున్న ప్రదేశములుగాని ఉన్నయెడల, ఆయా యింటి యజమానలకు నోటిసుయిచ్చి, ఆ హాయింటివారి ఖర్చు పైన, పల్లపు ప్రదేశములయినవో పూడ్చించ గలందులనును, మురికినీటి గుండ్లు మొదలగునవి అయినవో ప్రతికోజు నీరుతో దుకొని పోయిన తరువాత ఆకుండ్లు మొలగునవిగలవారి ఖర్చు పైన, ఆయామురికినీటి గుండ్లలో వాటికి సరిపడినంత కిరసన యిలు ఆనుదినము పోయించే యేర్పాటుచేయించగలందులకును అవసరమగు పుత్తర పులు వెంటనే పాల్తు ఆఫీసరు గారి కి యిప్పించమని చెరుమా ను గారిని కోరడమైనది" ఈతీర్మానమును ఉపపాదించుచు రాజమండ్రి ప్రజలకు నిర్దుర ఎట్లు కలువయినవో, దోమలబాధ ఎంత ఎక్కువగానున్నదో గురుమూర్తిగారు స్పష్టముగాచెప్పిరి. ఈ సందర్భమున బొంబాయి కార్పొరేషనువారు చేసినపనులను గురించి కూడ కొద్దిగాచెప్పిరి. పిమ్మట సభ ముగిసెను.

నచ్చినవో!

సామ్యవాసము చేయబడును!!

జాతకరత్నము 11 భాగము

ఇది సుమారు 280 పుటలుగల యద్భుతగ్రంథము. లగ్న స్థూలము, భావస్థూలము, గ్రహస్థూలము, అక్షకవర్గ, పాడకం వర్గ, ద్వాదశభావఫలితములు, దశాంతర్దశాఫలితములు, మున్నగు పెక్కువాంఛములతో శ్లోకతాత్పర్యరూపమున ఈగ్రంథము వ్రాయబడియున్నది. పెక్కుజాతకము లుదాహరణగా కలిగి ద్వాదశభావమును చర్చింపబడినవి. జ్యోతిషాంశములన్నియు చక్కగా ఇవ్వబడినవి. ఇది యింటిజ్యోతిషుడు. వెల 2 0 0. మొదటిభాగము గు 1-0-0. పోస్టేజీ ప్రత్యేకము.

గ్రేట్ యిండియన్ జ్యోతిషాలయము,

2181

కోకోట, విశాఖపట్నం.

1,2,4,6,8,9,10,11,12
2,3,4,5,6,8,9,11
8,9
1,2,5,6,9
2,3,4,5,6,10
1,11
1951,1952,1953,1954,1955,1956,1957
nda Patrika

చెన్నపురి బజారుధరలు

1925-వ నంబి సెప్టెంబరు 22-వ తేది ముంగళవారము

1. భాస్కరములు

కనికూలు బా 1-కి	రూ 30 0 0	మ.రూ 42 0 0	వరకు
బియ్యముబస్తాలు			
సనుమ తెనాలిని	,, ప 48 గలవి	రూ 14 0 0	15 0 0
బిల్లారివి	,, డిటా	,, 15 8 0	16 0 0
డిల్లి	,, డిటా	,, 16 0 0	17 0 0
రాగులు	రా. 164 బస్తా 1-కి	,, 8 12 0	9 0 0
బువ్వలు	,,	,, 20 0 0	24 0 0

2. భాస్కరము పప్పులు

కందులు బస్తా 1-కి ర 205	,, 12 8 0	18 0 0
సెనగలు	,, డిటా	,, 11 12 0 12 8 0
సెసలు	,, డిటా	,, 18 8 0 14 8
మినుములు	,, డిటా	,, 15 4 0 16 8
ఉలవలు	,, ర 164	,, 8 8 0 9 0

3. నూనెవస్తువులు

నవ్వులనూనె బా 1-కి	,, 154 0 0	155 0
వెయ్యము 1-కి	,, 14 0 0	25 0
కొండాపురంజోగు సెనగపప్పుబా1కి	,, 58 0 0	59 0
ఇతరప్రదేశము	,,	,, 54 0 0 56 0
వేరు సెనగనూనెగానుగ బా1-కి ర 182 మి.నూనె	180 0	
ఆముదము బా 1-కి	,,	115 0 0 116 0

4. చిల్లరవస్తువులు

చామపసుపు బా 1-కి	,, 100 0 0	
సూరపసుపు	,,	,, 45 0 0 50 0 0
మిరపకాయలు(గుంటూరు) బా1కి	,, 100 0 0	110 0 0
గుంటూరుపాయకట్టు నీరేగుదు మామిడి 1-కి	రూ 45,50	
కాశీపాపిపాయకట్టు	,,	,, 50,55
చెల్లము బా 1-కి	రూ 40 0 0	55 8 0
చింతపండు బా 1-కి	,, 50 0 0	77 0 8

5. ఇనుము

పట్టారకం బా 1-కి	,, 28 0 0	38 0 0
చదరం	,, 28 0 0	86 0 0
రవుండు	,, 88 0 0	45 0 0

6. లోహములు

వెండి 100 రులంకు	,, 72 0 0	75 12 0
బంగారము, తులము 1-కి	,, 21 4 0	21 8 0
సవరము 1-కి	,,	18 6 6
ఇత్తడి బా 1-కి	,, 264 0 0	275 0 0
రాగి డిటా	,, 288 0 0	284 0 0
అస్కాచక్కెర 225 హాకి గలవి	81 2 0	81 6 0

7. దూది

బోండానెస్తుబారుం 1-కి	రూ 800 0 0	
పల్నాడు దూది	,,	215 0 0

8. నూలు

కోయిల్ పట్టి నెం 10 $\frac{1}{2}$ పెట్టె 1-కి	,, 7 0 0	
మధుర నెం 12 $\frac{1}{2}$ పెట్టె 1-కి	,, 4 12 0	
పుల్లూరు యేనుగ నెం 8 $\frac{1}{2}$ పెట్టె 1-కి	,, 7 4 0	
నూళయేనుగ నెం 20	,, 9 8 0	
వద్యాకో నెం 24 $\frac{1}{2}$,, 9 12 0	
14 $\frac{1}{2}$ క్విల్కో పక్షి	,, 7 8 0	
నెం 20 బెన్ని సింహం	,, 9 4 0	
నెం 22	,, 9 12 0	
నెం 12 $\frac{1}{2}$ బెన్ని పక్కా	,, 8 0 0	
నెం 14 $\frac{1}{2}$,, 8 4 0	
నెం 12 $\frac{1}{2}$ అలెస్సు	,, 7 2 0	
నెం 12 $\frac{1}{2}$ కొయిలుపట్టి	,, 7 3 0	
నెం 22 $\frac{1}{2}$ రంగుబూద	,, 9 4 0	
నెం 14 $\frac{1}{2}$ బాధాపట్టి	,, 7 2 0	

రూ 100 లు మాత్రము

ఏ వయస్సులోనైనను కట్టవలసిన ప్రమియము. ఈ కొత్త రూ 100 గారకటిడ్ ఆవకట్ట పాలిసి సింపెరు ఆఫ్. ఇండియా కంపెనీ లిమిటెడ్ వారిచే కొత్తగా ఏర్పాటుచేయబడినది. మిగుల లాభకరమైన పద్ధతులు గలవు. దీనినిగూఢించి తరువాత మీరు నిర్ధారణచేసుకొనవచ్చును. పూర్తివివరములకు కదిగువ విలాసమునకు వ్రాయవలెను. (18)

The Branch Secretaries,
The Empire of India Life Assurance
Co. Ltd.,
POST BOX No. 237, MADRAS.

చక్కనిడబ్బితో నహా సీసా 1-కి ర్వు 0—10—0; డజన్ 1-కి ర్వు 6—4—0. ప్ర తియింట నుండదగినది
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుకెట్టి వీధి, మద్రాసు లేక, బొంబాయి

Printed and Published by K. Nageswara Rao Editor, At No. 1, Cross Street, No. 7, Thambu Chetty Street, MADRAS.